

Espoon kaupunki
PL 1
02070 Espoo
kirjaamo@espoo.fi

Viite: lausuntopyyntö 31.5.2024

Lausunto yleiskaavaluonnoksesta, Espoon yleiskaava 2060

Espoon kaupunki pyytää Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa luonnoksesta Espoon yleiskaavaksi 2060. Lausuntoa pyydetään 3.9.2024 mennessä. Espoon yleiskaava 2060 on koko kaupungin alueen kattava strateginen aluevarauskaava, jolla pyritään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin Espoo-tarinan mukaisesti. Yleiskaavalla varaudutaan Espoon väestö- ja työpaikkamäärän merkittävään kasvuun siten, että väestö kasvaisi perusvaihtoehdon mukaan 385 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä ja 472 000 asukkaaseen vuoteen 2060 mennessä. Väestöennusteen nopean kasvun vaihtoehdon mukaan väestö kasvaa 403 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä ja 512 000 asukkaaseen vuoteen 2060 mennessä. Yleiskaavaratkaisussa luodaan edellytykset Espoon väestön kasvulle vähintään 500 000 asukkaaseen ja työpaikkojen kasvulle vähintään 210 000 työpaikkaan vuoteen 2060 mennessä.

Uudenmaan ELY-keskus kiittää lausuntopyynnöstä sekä lausunnon antamiseen varatusta pitkästä määräajasta ja lausuu aineistosta seuraavaa:

Yhdyskuntarakenne

Uudenmaan ELY-keskus pitää yleiskaavaluonnoksen vahvuutena keskusverkoston ja keskuksia yhdistävän liikenteellisen verkoston kehittämistä ja vahvistamista. Keskusaluemerkintöjen kolmella eri tasolla ja niitä koskevilla kaavamääräyksillä on muodostettu selkeitä eroavaisuuksia keskusten tyypittelyyn. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että julkisen palveluverkon riittävyyteen ja saavutettavuuteen on hyvä kiinnittää kaavan jatkotyössä enemmän huomiota. Yleiskaavan selostuksessa on arvioitu, että asukasmäärän arvioitu kasvu edellyttää laskennallisesti noin 100 uutta päiväkotia, 23 uutta peruskoulua ja joidenkin peruskoulujen laajentamista. Kaavan yleismääräyksessä todetaan, että asemakaavoitetuilla alueilla, joilla yleiskaavassa varaudutaan merkittävään asukasmäärän kasvuun, osoitetaan tarvittavat uudet koulu- ja päiväkotitontit ryhdyttäessä tiivistäviin asemakaavamuutoksiin. Kun asemakaavoitusta edistetään pienialaisina

kokonaisuuksina ja yleiskaavaselostuksen mukaan usein maanomistajan aloitteesta, on riskinä, että riittävä palveluverkko ei kehity samanaikaisesti tiivistyvän asuinrakenteen kanssa.

Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että maisematyölupaa voi olla tarpeen yleiskaavassa edellyttää myös niillä A-, AP- ja AT-alueilla, jotka eivät ole vielä asemakaavoituksen piirissä.

Maankäyttö- ja rakennuslaki, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja yleiskaavan tavoitteet

Kaavaselostuksen kappaleessa 4 on käsitelty yleiskaavan suhdetta laajempiin tavoitteisiin. Kohdassa 4.1 on lueteltu maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset ja todettu, että Espoon yleiskaava 2060 tukee MRL 39 §:n yleiskaavan sisältövaatimuksia. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita on käsitelty kokonaisuuksittain ja selostettu, miten yleiskaava vastaa kuhunkin tavoitteeseen. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia yleiskaavan sisältövaatimuksia tulisi käsitellä kaavaselostuksessa vastaavasti ja selostaa, miten kaavaratkaisu vastaa kuhunkin yleiskaavan sisältövaatimukseen.

Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että yleiskaavassa käsitellään myös ranta-alueita, joille sijoittuu pääasiassa loma-asutusta. Vaikka yleiskaava ei ohjaakaan ranta-alueiden rakentamista MRL 72 §:n tarkoittamalla tavalla, tulee kaavan selostusta täydentää ranta-alueiden loma-asutusta koskevien yleiskaavan erityisten sisältövaatimusten osalta, MRL 73 §.

Yleiskaavalla pyritään varautumaan Espoon kaupungin merkittävään väestön ja työpaikkojen määrän kasvuun. Kaavan yhdeksi ylätavoitteeksi on kirjattu kaupungin kasvaminen ja tiivistyminen kestävästi. Tavoitetta on luonnehdittu kaavaselostuksessa mm. seuraavasti: *Ohjataan uusi rakentaminen ensisijaisesti nykyisten ja tulevien raiteiden sekä merkittävimpien joukkoliikennereittien varrelle ja huolehditaan ajoneuvoliikenteen toimivuudesta ja sujuvuudesta. Tiivistyvien alueiden välisiä alueita kehitetään pääosin pientalovaltaisina alueina.* Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että kestävä kasvun mahdollistaminen on yleiskaavan keskeisin ratkaistava, valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista suoraan johdettava, teema. Koko kunnan kattavassa yleiskaavassa tehtävien alueidenkäytön ratkaisujen tulee olla sellaisia, jotka tukevat kunnan ja maakunnan nykyisten hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista sekä edistävät ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen tähtäävää alueidenkäytön suunnittelua nykyisten tavoitteiden saavuttamisen jälkeenkin. Yleiskaavaratkaisun painoarvoa lisää entisestään se, että kyseessä on väestömäärältään Suomen 2. suurin kaupunki, jonka rakentamispaineet ja väestönkasvun ennusteet ovat merkittäviä.

Kaavaselostuksen mukaan (v)uoteen 2060 arvioidusta maankäytön kasvusta noin 85 prosenttia sijoittuu 600 metrin etäisyydelle kaavaratkaisussa esitetystä joukkoliikenneyhteydestä tai 1 km etäisyydelle kaavaratkaisussa esitetystä asemasta. Samalla yleiskaavassa esitettävien uusien poikittaisten joukkoliikennekäytävien (Kivenlahti-Kauklahti, Jorvi-Matinkylä, Matinkylä-Leppävaara) arvioidaan vastaanottavan noin puolet kokonaiskasvusta vuoteen 2060.

Uudenmaan ELY-keskus pitää oikeana lähtökohtana sitä, että uusi asutus tavoitteellisesti osoitetaan hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääreen. Uudenmaan ELY-keskus tuo kuitenkin esiin, että 1 kilometrin etäisyys joukkoliikenteen asemapaikasta on todennäköisesti liian pitkä vahvistamaan joukkoliikenneorientoitunutta liikkumistapaa ja siten kestävää yhdyskuntarakennetta tavoitellulla tavalla. Tätä tukee se, että autoliikenteen suoritteet tulevat liikenneselvityksen mukaan kasvamaan tavoitevuoteen mennessä vuoden 2018 tilanteesta, skenaariosta riippumatta. Näin ollen kaavan jatkotyössä tulee tutkia ratkaisua, joka esitettyä paremmin vastaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toimivien yhdyskuntien ja kestävän liikkumisen tavoitteeseen. Yksityiskohtana Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että Kalajärven lähikeskusta ei ole esitetty raiteeseen tukeutuvana keskuksena esimerkiksi joukkoliikenteen tavoiteverkossa. Siten kaavaselostuksen sivun 13 kuvaus Kalajärven lähikeskuksen saavutettavuudesta on syytä päivittää. Tällä on mahdollisesti vaikutusta myös kaavaratkaisun saavutettavuusarvioihin.

Yleiskaavan AP-alueille on arvioitu sijoittuvan 15 % uusista asukkaista. Tämä tarkoittaa noin 30 000 uutta asukasta, mikä vastaa keskikokoisen suomalaisen kunnan väestöpohjaa. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että arvioitu osuus väestönkasvusta on määrällisesti merkittävä. Merkilläpantavaa on myös AP-alueiden edellyttämä laaja pinta-ala ja siten tehoton alueidenkäyttö. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että yleiskaavan jatkotyössä on kriittisesti tarkasteltava suunniteltua väestöjakaumaa siten, että kestävän, tiiviin ja tehokkaan yhdyskuntarakenteen osuus suunnitellusta väestön sijoittumisesta painottuu esitettyä korostuneemmin. Tämä edistäisi myös niiden joukkoliikenneinvestointien toteuttamisedellytyksiä, joihin kaavaratkaisu lähtökohtaisesti perustuu.

Maakuntakaavan ohjaus

Yleiskaavan laatimista ohjaa Uusimaa 2050 -maakuntakaavakokonaisuuden Helsingin seudun vaihemaakuntakaava. Yhdyskuntarakenteellisesti Espoon yleiskaavan suunnittelua ohjaa maakuntakaavassa esitetty viiden olemassa olevan keskuksen, Histan toteutumattoman keskuksen sekä Kalajärven pienen keskuksen muodostama kokonaisuus, joita yhdistää maakunnallisesti merkittävä, osin raide- ja osin tieliikenneverkosto. Lisäksi taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke on Espoon alueella laaja-alainen, ja keskeisten

liikenneyhteyksien vaikutusalue on osoitettu maakuntakaavassa pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeeksi. Histan ja Myntinmäen seudulle on osoitettu uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke. Kaupan alueita Espoossa on neljä: Suomenoja, Kulloonsilta, Lommila sekä Nihtisilta – Turvesolmu.

Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että maakuntakaavaan liittyy merkintöjen ja niitä koskevien määräysten lisäksi yleisiä suunnittelumääräyksiä, jotka koskevat koko kaava-alueita. Esimerkiksi kasvun kestävän ohjaamisen osalta yleisissä suunnittelumääräyksissä todetaan seuraavaa: *Uudet asuin- ja työpaikka-alueet tulee suunnitella niin, että ne täyttävät kestävän ympäristön kriteerit: alueiden sijainnin alue- ja yhdyskuntarakenteessa sekä rakentamisen määrän ja tehokkuuden tulee olla sellaista, että monipuolisille toiminnoille, lähipalveluille ja joukkoliikenneyhteyksille sekä lyhyille asiointimatkoille kävellen ja pyöräillen syntyy edellytykset.* Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa tulee käsitellä myös maakuntakaavan yleisiä suunnittelumääräyksiä. Selostuksesta tulee käydä ilmi, miten maakuntakaavan määräykset on otettu huomioon ja miten yleiskaavaratkaisu edistää maakuntakaavan toteuttamista.

Uudenmaan ELY-keskus pitää yleiskaavassa esitettyä kaavaratkaisua pääosin ohjaavan maakuntakaavan tavoitteiden mukaisena, kuitenkin siten, että edellä esitetyt saavutettavuuteen ja pientaloalueisiin liittyvät seikat huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo lisäksi, että yleiskaavassa osoitettu raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus ei ole sijainniltaan maakuntakaavan mukainen, eikä mm. maakuntakaavaa varten laaditut selvitykset tue linjauksen esittämistä kyseiselle sijainnille.

Kaavaratkaisua on tarkistettava tältä osin.

Uudenmaan ELY-keskus tuo myös esiin, että metroverkon kokonaisuus ja sen laajentaminen on vaikutuksiltaan seudullinen kysymys, joka tulisi ratkaista maakuntakaavan seudullisella tasolla. Raideyhteyteen perustuvaa yhdyskuntarakenteen tiivistämistä voidaan kuitenkin pitää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä koskevien tavoitteiden mukaisena.

Maakuntakaavassa osoitetaan raskaan raideliikenteen varikko Luoman ja Mankin alueelle. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan kohdemerkinnällä osoitetun raskaan raideliikenteen varikon sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että alue muodostaa toiminnallisesti yhtenäisen kokonaisuuden ja alue on riittävä turvaamaan varikon toiminta- ja kehittämisedellytykset.

Yleiskaavan luonnokseen on osoitettu joukkoliikenteen varikon selvitystarve -merkinnät Näkinmetsään ja Mankkiin. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että varikko on edellytyksenä mm. Länsiradan

liikennöinnille ja siten yleiskaavan toteuttamiselle. Tästä syystä Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että varikon sijainti tulee ratkaista yleiskaavatyön yhteydessä.

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma, MAL

Kaavaselostuksessa on referoitu Helsingin seudun maankäytön (M), asumisen (A) ja liikenteen (L) MAL 2023 -suunnitelman keskeistä sisältöä ja todettu, että Espoon yleiskaava 2060 tukee MAL-suunnitelmassa asetettuja tavoitteita. Vaikka suunnitelma ei ole oikeudellisesti kuntien alueidenkäyttöä sitova, se ilmaisee seudun kuntien yhteisen tavoitetilän seudun kehityksestä vuoteen 2040 ja luo näkemystä vuoteen 2060 asti. MAL-suunnitelmaan on kirjattu, että seudullisena tavoitteena on ohjata vähintään 95 % seudun tulevasta asuntotuotannosta ensisijaisille maankäytön kehittämisvyöhykkeille. Tavoite on seudullinen, ei kuntakohtainen. Vuosina 2020–2022 tavoite on toteutunut 93-prosenttisesti, joten uudeksi tavoitteeksi on asetettu 95 prosenttia, sillä tuleva kasvu ei voi olla nykyistä hajautuvampaa. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että yleiskaavaselostukseen tulee lisätä arvio siitä, miten yleiskaava toteuttaa MAL-suunnitelmaan kirjattua tavoitetta tulevan asuntotuotannon sijoittumisesta.

Yleiskaavan esitystapa, oikeusvaikutteisten ja oikeusvaikutuksettomien osa-alueiden suhde sekä tarkemman suunnittelun ohjaus

Yleiskaavan suunnittelualueena on koko Espoo, kuitenkin siten, että voimaan jää kahdeksan eri osayleiskaavaa, joista yksi jää voimaan vain osittain. Lisäksi selostuksessa on todettu, että yleiskaava ei korvaa vireillä olevia Saariston ja Stora Bodö - Lilla Bodö osayleiskaavoja, mikäli ne tulevat voimaan ennen sitä. Ratkaisua on perusteltu selostuksessa mm. siten, että voimaan jäävät osayleiskaavat ovat edelleen ajantasaisia ja niiden toteuttaminen asemakaavoituksen ja muun tarkemman suunnittelun keinoin on kesken. Skataholmen-Svartholmen-Braskarna ja Soukanniemi-Suvisaaristo osayleiskaavat ovat uutta yleiskaavaa huomattavasti tarkempia ja rakentamisen määrää mitoittavia. Kaavakartalla on esitetty oikeusvaikutuksettomaksi jäävät alueet sinisellä vinorasterilla. Näillä alueilla voimaan jäävät osayleiskaavat on tuotu kaavakartalle siten, että merkintätapoja on sovitettu nyt laadittavan yleiskaavan esitystapaan. Esimerkiksi Pohjois- ja Keski-Espoon alueella nyt laadittava yleiskaava on suurelta osin oikeusvaikutukseton, sillä alueella on voimassa vuonna 2024 lainvoiman saanut osayleiskaava.

Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että mainittujen voimassa olevien osayleiskaavojen mahdollista vastaista muutostyötä tulee ohjaamaan kulloinkin voimassa oleva maakuntakaava koko kunnan yleiskaavan sijaan. Samanaikaisesti laadittavien osayleiskaavojen osalta tulee

yleiskaavan jatkotyössä varmistua siitä, että oikeusvaikutteisuus on esitetty kaavassa suunnittelutilannetta vastaavalla ja tavoitellulla tavalla.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että Suvisaariston alueella asemakaavoituskynnys on ylittynyt laajalti, mikä myös selostuksessa on tunnistettu. Soukanniemi – Suvisaariston osayleiskaava on myös laadittu rakennuslain aikaan, eikä se siten vastaa nykylain säädöksiä. Voimassa olevan yleiskaavan tarkkuus voi antaa maanomistajalle väärän käsityksen rakentamismahdollisuuksista, sikäli kun kaavaa ei ole laadittu MRL 72 §:n tarkoittamana yleiskaavana. Näin ollen Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että Suvisaariston osayleiskaavoissa on esitetty enemmän päivitystarvetta, MRL 36 §:ssä säädetty huomioon ottaen.

Kaavatyön yhteydessä tulee varmistua siitä, ettei koko kaupungin yleiskaavan oikeusvaikutuksettomille osille synny tulkintaepäselvyyksiä merkinnöistä. Esimerkiksi Myntinmäen asemanseudun koillisosaan on yleiskaavan luonnoksessa merkitty A-alue, joka voimassa olevassa yleiskaavassa on V-alue. Toisaalta Viiskorven länsipuolelle on yleiskaavan luonnoksessa osoitettu laajalti V-alue, joka kuitenkin voimassa olevassa osayleiskaavassa on osoitettu A-alueeksi. Myös valtatie 1:n Turvesolmun kohdan kehitettäväksi esitetty eritasoliittymä sijoittuu osin yleiskaavan oikeusvaikutuksettomalle osalle. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että yleiskaavan merkintöjen tulee olla oikeus- ja ohjausvaikutukseltaan tulkittavissa yksiselitteisesti ja selkeästi.

Kaavaselostuksen mukaan yleiskaava ohjaa oikeusvaikutteisena asemakaavojen laatimista ja muuttamista sekä muuta alueiden käytön järjestämistä. Yleiskaava ei vaikuta asemakaavoitettuihin alueisiin, ellei asemakaavaa lähdetä muuttamaan. Tällöin yleiskaava on asemakaavan muutoksessa ohjeena. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että yleiskaavan määräyksissä ei ole edellytetty asemakaavoitusta eri pääkäyttötarkoitusten osalta, eikä yleismääräyksissä viitata suoraan asemakaavoitukseen vaan jatkosuunnitteluun. Vaikka asemakaavoitus jatkosuunnittelun välineenä on ilmeinen usean pääkäyttötarkoituksen osalta ja laajoilla alueilla, tulisi asemakaavoitusvelvoite sisällyttää joko yleiskaavan yleismääräyksiin tai eri aluevarausten kaavamääräyksiin. Esimerkiksi kyläalueista (AT) todetaan kaavaselostuksessa seuraavasti: *Kiinteistöjen rakennuspaikkojen määrä ja sijainti tullaan määrittelemään tarkemmassa suunnittelussa, joko asemakaavassa tai suunnittelutarveratkaisua edeltävissä tarkemmissa tarkasteluissa. Niissä voidaan paneutua kunkin alueen ominaispiirteisiin, maankäyttöön sekä kiinteistönmuodostuksen ja rakentamisen nykytilanteeseen sekä mahdollisuuksiin.* Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että edellytys tarkemmasta suunnittelusta ei ole välittynyt yleiskaavan AT-merkinnän kaavamääräykseen. Jää myös epäselväksi, mitä tarkoitetaan tarkemmalla suunnittelulla, jollei asemakaavoitusta.

Toteuttamisen ajoitus

Yleiskaavan ratkaisu pohjautuu merkittäviin uusiin runkolinja- ja raideliikenneavauksiin. Pääosin näitä avauksia ei ole suunniteltu tarkemmin, ja Länsiradan osalta yleis- tai ratasuunnitelmaa ei ole hyväksytty eikä toteuttamispäätöstä ole tehty. Näin ollen Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että yleiskaavan ratkaisuun liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä kestävän liikkumisen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta. Tästä syystä uutta ja muuttuvaa alueidenkäyttöä on paikoin tarpeen ajallisesti kytkeä joukkoliikenteen investointien suunnitteluun ja toteutukseen. Hankkeiden vaiheistus mainitaan kaavaselostuksessa, mutta vaiheistuksen periaatteita ei avata tarkemmin selostuksessa tai muussa aineistossa. Kehityksen vaiheistusta tulee avata kaavaselostuksessa esitettyä enemmän.

Länsiradan varrelle Myntinmäkeen on osoitettu ajoitusmääräys, jonka mukaan lähipalvelukesittymän aluetta (C3) ja kerrostalovaltaisia alueita (AK) voidaan lähteä rakentamaan sen jälkeen, kun asemasta on tehty sitova toteuttamispäätös. Uudenmaan ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, ettei kyseinen ajoitusmääräys kata koko asemavarauksen vaikutusalueelle osoitettua uutta maankäyttöä. Ajoitusmääräys ei koske edellä mainittuihin alueisiin välittömästi liittyviä, eikä Myntinmäen pohjoispuolelle sijoittuvaa monipuolisen asumisen sekä tiiviin ja matalan rakentamisen aluetta (A). Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että ajoitusmääräys on ulotettava koskemaan myös kyseisiä A-alueita, sillä ilman raideyhteyttä näiden alueiden suunnittelu ja toteutus yleiskaavan tarkoittamalla tehokkuudella ei ole yleiskaavan sisältövaatimukset huomioon ottaen perusteltua.

Lisäksi uusien raideyhteyksien asemanseuduilla välillä Kivenlahti-Kauklahti ja Matinkylä-Espoon keskus-Jorvi on etenkin uusien ja voimakkaasti muuntuvien alueiden osalta tarpeen kytkeä uuden maankäytön toteutuminen kyseisten raideyhteyksien toteutukseen.

Yleiskaavassa on seuraava ajoitukseen viittaava yleismääräys: *Yleiskaavaa toteuttavassa asemakaavoituksessa pientalokaavoitusta priorisoidaan niin, että pientalorakentamisen osuus kasvaa merkittävästi ja asuntorakentaminen on monipuolista vastaten asukkaiden asumistarpeisiin.* Uudenmaan ELY-keskus pitää määräystä ristiriitaisena yleiskaavan tavoitteisiin, ylempiasteisiin tavoitteisiin sekä MAL-suunnitelman sisältöön nähden, kun huomioidaan Espoon kaupungin väestönkasvun ennusteet ja rakentamispaineet. Kasvun kestävä ohjaaminen tiivistäen laadukkaiden joukkoliikenneyhteyksien ääreen on tavoitteiden keskiössä. Määräys on siten Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vastoin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita sekä yleiskaavan sisältövaatimuksia, ja se on siksi syytä poistaa.

Kaupan sijainnin ohjaus

Kauppaa ohjataan yleiskaavan luonnoksessa sekä yleismääräyksin että aluevarausten kaavamääräyksin. Yleismääräyksissä todetaan seuraavasti: *Kerrostalovaltaisille alueille, monipuolisen asumisen alueille ja pientalovaltaisille alueille voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa ja ensisijaisesti lähialueiden asukkaita palvelevaa kauppaa. Keskustahakuisen kaupan osalta suurin sallittu yksikkökoko on 3000 kerrosneliömetriä. Keskustojen ulkopuolella päivittäistavarakauppa tulee ensisijaisesti ohjata tehokkaiden joukkoliikenneyhteyksien asemien ja pysäkkien läheisyyteen.* Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaupan sijoittumisen edellytykset tulee myös yleismääräyksessä mainituilla alueilla tutkia ja ratkaista asemakaavoituksella. Edellytys asemakaavoituksesta tulee tuoda esiin yleismääräyksessä. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että yleismääräyksellä tulee ottaa kantaa myös useasta myymäläyksiköstä mahdollisesti muodostuvan kokonaisuuden vaikutuksiin ja sijoittumismahdollisuuksiin eri alueilla.

Yleiskaavan C1-alueet vastaavat maakuntakaavassa esitettyjä keskusalueita. Näillä alueilla kaupan sijoittumista, määrää tai laatua ei ole tarpeen yleiskaavassa määrittää.

Yleiskaavan C2-alueet ovat lähikeskuksia, joihin yleiskaavan määräyksen mukaan voidaan sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Kaavaselostuksen mukaan näillä alueilla liiketilatarpeen kasvu on niin suurta, että yli 10 000 k-m² kokonaisuudetkin ovat merkitykseltään paikallisia yksiköitä. Paikallisuuden ylärajaa, eli seudullisuuden alarajaa ei ole kaavamääräyksissä yksilöity. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että seudullisuuden alaraja C2-alueiden vähittäiskaupan sijoittumista koskien tulee määrittää yleiskaavan jatkotyössä, kaupalliseen selvitykseen perustuen. Näin voidaan varmistua maankäyttö- ja rakennuslain vähittäiskauppaa koskevien erityisten säännösten huomioimisesta ja siitä, että maakuntakaava on ollut riittävästi ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaavamääräyksessä tulee ottaa kantaa myös useasta myymäläyksiköstä mahdollisesti muodostuvan kokonaisuuden vaikutuksiin ja sijoittumismahdollisuuksiin.

Yleiskaavan C3-alueet ovat lähipalvelukeskittymiä. Kaavamääräyksen mukaan *(a)lueelle voidaan sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle voidaan sijoittaa enintään 3000 kerrosneliömetrin suuruisia päivittäistavarakaupan yksiköitä.* Kaavaselostuksen mukaan *raideliikenteen asemanseuduille voi sijoittaa merkitykseltään paikallisia suuryksiköitä eli alle 10 000 k-m² yksiköitä.* Uudenmaan ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että raideliikenteen asemanseutuja koskevaa kaupan määräystä ei ole sisällytetty yleiskaavan määräykseen. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että

kaavamääräyksessä tulee esittää merkitykseltään paikallisen suuryksikön koon yläraja C3-alueita koskien, jotta voidaan varmistua maankäyttö- ja rakennuslain vähittäiskauppaa koskevien erityisten säännösten huomioimisesta ja siitä, että maakuntakaava on ollut riittävästi ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaavamääräyksessä tulee ottaa kantaa myös useasta myymäläyksiköstä mahdollisesti muodostuvan kokonaisuuden vaikutuksiin ja sijoittumismahdollisuuksiin.

Yleiskaavassa osoitetaan KM-merkinnällä maakuntakaavan kaupan alueet, joilla tarkoitetaan merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä maakuntakaavan keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella. Uudenmaan ELY-keskus pitää KM-aluevarauksia ja KM-merkintää koskevaa kaavamääräystä asianmukaisena.

Yleiskaavan työpaikka-alueita (TP) koskee seuraava kaupan sijoittumista mahdollistava yleiskaavamääräys: *Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan Espoonlahdessa ja Suurpellon keskustassa osoittaa merkitykseltään paikallista kauppaa. Olarinluomassa ja Histassa alueelle voidaan osoittaa merkitykseltään paikallisia tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka kaupan laatu huomioiden voivat sijoittua keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa.* Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että TP-alueiden kaavamääräyksestä tulee käydä ilmi, että alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus on toimisto-, palvelu- ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat tuotantotoiminnot. Kaupallisten toimintojen vaikutukset mm. liikennetuotokseen poikkeaa toimisto-, palvelu- ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien tuotantotoimintojen liikennetuotoksesta. Kaavan mahdollistaman toiminnan vaikutukset tulisi siten arvioida myös kaupallisten toimintojen näkökulmasta, mikäli niitä mahdollistetaan esitetyllä tavalla. Espoonlahden ja Suurpellon osalta kaavamääräys ei määrittele kaupan laatua. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että sekä kaupan laatu että seudullisuuden alaraja tulee määräyksessä määrittää. Lisäksi Histan ympäristössä on useita TP-aluekokonaisuuksia, sekä oikeusvaikutuksettoman että oikeusvaikutteisen kaavan alueella. Tällä kaavalla oikeusvaikutteisina osoitettavat TP-alueet ovat verrattain pienialaisia ja sijoittuvat etäälle Histan asemanseudun ympäristöstä. Uudenmaan ELY-keskus pitää näille alueille mahdollistettavaa tilaa vaativaa vähittäiskauppaa mm. liikenteellisesti epätarkoituksenmukaisena. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, ettei määräyksessä ole Olarinluoman ja Histan osalta määritetty seudullisuuden alarajaa, eikä määräyksessä huomioida useasta myymäläyksiköstä muodostuvan kokonaisuuden vaikutuksia. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että määräystä tulee edellä todetusti tarkistaa.

Liikenne

Liikennejärjestelmä

Liikenneselvityksen mukaan Espoon yleiskaavaluonnoksella ja erityisesti sen sisältämällä maankäytön kasvulla on myös seudullisia vaikutuksia, koska Espoon ulkopuolelle suuntautuvista matkoista lähes kaksi kolmasosaa tehdään henkilöautolla. Kaavaehdotusvaiheessa on tarpeen laajentaa vaikutusarviointia seudulliseksi. Espoossa syntyvistä arkivuorokauden matkoista lähes 80 % on liikenneselvityksen mukaan sisäisiä matkoja.

Uusimaa 2050 -maakuntakaavassa on osoitettu maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät maantiet, jotka voidaan osoittaa yleiskaavassa ja sen liitekartalla samalla tavalla kuin muut maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät maantiet, kuten Vt 1 (Turunväylä), Kt 51 (Länsiväylä) ja Kt 50 (Kehä III).

Kaavakartalla kaavan yleismääräyksissä osoitetaan yhdystie/kokoojakatu -merkinnällä pääkatu/alueellinen kokoojakatu /maantie. Tienpitäjän näkemyksen mukaan yhdystie/kokoojakatu -merkinnällä voidaan osoittaa vain katuverkkoa. Teitä, jotka ovat hallinnollisesti maanteitä ei voida osoittaa kyseisinä väylinä.

Valtatie 1 on Helsingistä Turkuun johtava valtatie, joka on osa kansainvälistä E18-yhteyttä ja kuuluu TEN-T -ydinverkkoon myös välillä Kehä III – vt2. Valtatielle on laadittu aluevaraussuunnitelma, joka koskee osuutta Tuomarilan ja valtatie 2 välillä. Suunnitteluosuuden pituus on noin 20 kilometriä. Aluevaraussuunnitelman päätavoitteena on ollut selvittää kolmansien kaistojen tilantarve välille Tuomarila ja valtatie 2. Aluevaraussuunnitelmassa on esitetty kolmansien kaistojen aiheuttamat toimenpiteet ja niiden aluevaraukset. Aluevaraussuunnitelma toimii jatkosuunnittelun lähtökohtana ja ohjeena, joka tulee huomioida Espoon yleiskaavassa. Työn ohjauksesta ja päätöksenteosta on vastannut hankeryhmä, johon ovat kuuluneet Espoon kaupungin, Kirkkonummen ja Vihdin kunnan edustajat sekä ELY – keskuksen edustajat.

Turvesolmu esitetään yleiskaavakartalla sekä liiteaineiston autoliikenteen tavoiteverkko - kartalla suunniteltuna täydellisenä esitasoliittymänä. Espoon eteläosien yleiskaavassa Turvesolmu on esitetty myös täydellisenä eritasoliittymänä sisältäen rampit Turunväylälle itään ja länteen. Tienpitäjä on todennut lausunnossaan Espoon eteläosien yleiskaavasta, että Turvesolmu on tyypiltään suuntaisliittymä itään. Länsisuunnan rampeille ei ole tienpitäjän hyväksyntää eikä toteuttaminen ole mahdollista. Tienpitäjän näkemys tulee huomioida Espoon yleiskaavassa 2060.

Tienpitäjä ei näe **Länsiväylälle (kt 51)** mahdollisia uusia liittymiä liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden turvaamiseksi.

Länsiväylällä oleva Piispansillan ylikulkusilta on merkitty kaavakartalla täydellisenä eritasoliittymänä, joka ei ole tiesuunnitelman mukainen ratkaisu. Merkintä ei ole tienpitoviranomaisen mukainen merkintä ja se tulee muuttaa kaavaehdotukseen.

Uudenmaan ELY-keskus on laatimassa **Kehä III:n** kehittämisselvitystä yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Kehittämisselvityksessä esitetään tilavaraukset liittymätarpeiden ja kaistatarpeiden osalta, jotka tulee huomioida yleiskaavaratkaisussa.

Koskelonsolmun eritasoliittymän parantaminen tulee toteuttaa POKE – kaavan mukaisesti huomioiden TEN-T -verkolle asetetut vaatimukset.

Kehä II:n vt 1 – mt 110 välinen osuus sijaitsee voimassa olevalla Keran osayleiskaava-alueella. Keran osayleiskaavassa Kehä II esitetään liikennealueena. Kaavan pohjoisosassa osoitetaan Kehä II:n ja mt 110:n risteykseen laaja aluevaraus eritasoliittymälle. Eritasoliittymävaraus on ollut tarpeen Kehä II:n jatkeen toteuttamiseksi välille Turunväylä (mt 110) – Hämeenlinnanväylä (vt 3). Voimassa olevassa Uusimaa 2050 - maakuntakaavassa ei ole enää osoitettu Kehä II:n jatketta eikä osuutta välillä Turunväylä – Turuntie maakunnallisesti merkittävänä tieosana.

Tienpitäjän näkemyksen mukaan vireillä olevassa Espoon yleiskaavassa 2060 tulee suunnitella Keran osayleiskaava-alueen maankäyttö huomioiden muuttunut tilanne, eikä sitä tulisi osoittaa kaavakartalla oikeusvaikutuksettomana alueena.

Keran liikennejärjestelyt Kehä II:n suunnasta jäävät epämääräisiksi, kun kaavakartalla nykyisen väliaikaisen liittymän kohdalla on ET-kaavamerkintä. Kaavakartan tulee olla yksiselitteinen. Kaavaratkaisun perusteella ei voida varmistua liittymätyypistä Keran alueelle.

Autoliikenteen tavoiteverkko 2060 -liitekartta

Autoliikenteen tavoiteverkko – kartassa tulee huomioida yhteistyössä laadittu Uudenmaan merkittävän tieverkon palvelutasoselvitys 2022 sekä Helsingin seudun tieverkon luokitus ja palvelutasotavoitteet 2040-selvitys. Yleiskaavakartalle ja autoliikenteen tavoiteverkkokartalle tulee välittyä selvitysten tieverkollinen luokitus.

Kaava-aluetta halkovat maantiet 110 ja 120 ovat sellaisia nykyisiä maantieverkon osia, jotka palvelevat jo nykyisellään pääosin paikallista liikennettä. Tiet eivät siten ole maankäyttö- ja rakennuslain 83.4 §:n tarkoittamia maanteiden liikennealueita, joiksi voidaan osoittaa valta-, kanta- ja seututeitä sekä niitä yhdistäviä ja niiden jatkeena olevia teitä.

Kehä II on tunnistettu välillä Länsiväylä (kt 51) - Turunväylä (vt 1) maakunnallisesti merkittäväksi tieosuudeksi. Välillä Turunväylä (vt 1) – Turuntie (mt 110) Kehä II:lla ei ole Helsingin seudun tieverkon luokitus ja palvelutasotavoitteet 2040-selvityksen mukaan seudullista merkitystä. Autoliikenteen tavoiteverkko –kartalla Kehä II osuutta, jolla

ei ole seudullista merkitystä ei voida tienpitäjän näkemyksen mukaan osoittaa moottori- tai kehätieksi. Uusimaa 2050 -maakuntakaavassa on osoitettu maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät maantiet, jotka voidaan osoittaa yleiskaavassa ja sen liitekartalla samalla tavalla kuin muut maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät maantiet, kuten Vt 1 (Turunväylä), Kt 51 (Länsiväylä) ja Kt 50 (Kehä III).

Länsiväylällä oleva Piispansillan ylikulkusilta on merkitty myös autoliikenteen tavoiteverkko -liitekartassa täydellisenä eritasoliittymänä, mikä ei ole tiesuunnitelman mukainen ratkaisu. Merkintä ei ole tienpitoviranomaisen mukainen merkintä ja se tulee muuttaa kaavakartalla ja autoliikenteen tavoiteverkkokartalla.

Raskaanliikenteen palvelualueet

Maankäytönsuunnittelussa tulee huomioida myös raskaanliikenteen palvelualueille tilavarauksia, elinkeinoelämän kuljetusten turvaamiseksi.

Liikenteen melu

Yleiskaavassa tulee huomioida liikenteestä aiheutuva melu ja sen vaikutus maankäytön suunnitteluun meluselvitykseen perustuen. Tienpitäjän näkemyksen mukaan kaavakartalla olisi hyvä esittää melualueen laajuus.

Ekologisen runkoyhteyden kehittämiskohta -merkintä

Kyseinen merkintä on esitetty useassa kohdassa päätieverkon kohdalle. Merkinnät ovat Uudenmaan ELY-keskuksen käsityksen mukaan perusteluissa paikoissa ja tarpeellisia. Nykyisen kaltaisessa valtion liikennehankkeiden rahoitustilanteessa, on valtion osallistuminen yli- tai alikulkurakenteiden toteuttamisen kustannuksiin epävarmaa.

Kehä I:lle Laajalahden kohdalle on toteutettu liito-oravan liikkumisen helpottamiseksi rakenteita ja säilytetty myös puustoa keskikaistalla. Tienpitäjän näkemyksen mukaan kyseinen kohde tulee osoittaa kaavakartalla ekologista yhteyttä kuvaavalla merkinnällä.

Kulttuuriympäristö

Kaava-alueelta on tunnistettu historialliset tiet, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt sekä selvitystä vaativat paikalliset alueet. On tärkeää, että yleiskaavan ohjausvaikutus mainittujen kulttuuriympäristöjen ja maisemien osalta välittyy yksityiskohtaisempaan alueidenkäytön suunnitteluun. Kaavan vaikutuksia maisematilaan muun muassa uusien ratahankkeiden ja täydennysrakentamisen osalta on arvioitu.

Määräysten osalta sekä yleismääräyksessä että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä koskevassa kaavamääräyksessä mainitut kulttuuriympäristöt on kaavan

yleispiirteisyys huomioiden huomioitu riittävällä tavalla. Lisäksi osassa aluevarausten kaavamääräyksiä (AK, A, AP, AME, VPM) määrätään yleisesti maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön huomioimisesta.

Espoonjokilaakson sekä Mankinjoen-Gumbölenjoen kehittämisvyöhykemääräyksissä on annettu myös kulttuuriympäristön hoitoa tukevia määräyksiä, mikä kaavan yleispiirteisyys huomioiden edistää alueiden kulttuuriympäristöjen huomioimista. Mainituilta osin yleiskaava noudattaa myös kulttuuriympäristöjä koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Jatkosuunnittelussa paikallisten alueiden osalta on tärkeää, että myös niiden osalta kulttuuriympäristöjen tietopohja välittyy kaavaratkaisuun. Valmisteluaineistossa mainitut kulttuuriympäristöt on esitelty teemakartalla sekä sanallisin kuvauksin ja kaavaselostuksen mukaan kaavaratkaisua tullaan tältä osin täydentämään. Liitekartta ei kuitenkaan ole oikeusvaikutteinen, joten sen ohjaavuus on ohjeellinen.

Arvokkaan kulttuuriympäristön valkoinen rasteri erottuu useita tasoja olevalla kaavakartalla heikosti.

Luonnonsuojelu

Kaavatyön pohjalla on useita luonnon monimuotoiseen ja virkistyskäyttöön liittyviä toimenpideohjeita ja selvityksiä, mutta kaavaluonnosta varten ei ole tehty varsinaisia luontoselvityksiä kuin osalla alueista (Hista, Forsbacka, Mankki). ELY-keskus katsoo, että voimakkaasti muuttuvilla alueilla tulee olla yleiskaavataso luontoselvitykset. ELY-keskuksen huomio kiinnittyy erityisesti Tvijälpsaaren merkittävään asuinrakentamiseen, siltaan ja satamaan. Saaren maankäyttömuutos on erittäin suuri herkässä saaristoluonnossa ja sen luontovaikutukset tulee selvittää kaavaehdotusvaiheessa.

Kaavaratkaisussa on esitetty liikennetunneli Laajalahden Natura-alueen (FI01000028) läpi, joka on suojeltu sekä luontodirektiivin että lintudirektiivin mukaisena suojelualueena. Luonnonsuojelulain 34 § mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Kaavaehdotusvaiheessa on käytävä ilmi aiheuttaako hanke merkittävää heikennystä suojelualueen luotoarvoihin. Mikäli heikentäviä vaikutuksia saattaa ilmetä, tulee hankkeesta tehdä luonnonsuojelulain 35 § mukainen Natura-vaikutusten arviointi.

ELY-keskus näkee erittäin myönteisenä Espoonjokilaakson ja Mankinjoen-Gumbölenjoen kehittämisvyöhykkeiden tunnistamisen kaavaratkaisussa. Sen sijaan ELY-keskus esittää, että kaavaratkaisussa huomioidaan myös paikallisesti ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (PEMMA), jossa esitellään pääkaupunkiseudulta (Helsinki-Espoo) tunnistettuja vedenalaiselta meriluonnoltaan merkittäviä alueita.

Kaavaselostuksessa tunnistetaan luonnonarvopuistoja, jotka on kehitetty Luonnonsuojelun toimenpiteet 2021-2030 -työssä. Näille ei kuitenkaan ole omaa kaavamerkintää ja määräystä, joten niiden asema jatkosuunnittelussa jää auki.

Kaavaselostuksessa annetaan metrimääräisiä suuntaviivoja ja laadullisia tavoiteta ekologisille runkoyhteyksille, joita ei kuitenkaan määrätä yhtä tarkasti kaavamääräyksissä. ELY-keskus katsoo, että kaavamääräyksiä tulisi tarkentaa vastamaan kaavaselostusta. ELY-keskus näkee tärkeänä, että ekologisen runkoyhteyden kehittämiskohdat on tunnistettu kaavatyössä.

ELY-keskus pyytää tarkistamaan perustettujen luonnonsuojelualueiden rajaukset. Luonnonsuojelualuiden pääkäyttötarkoitus tulee olla SL (luonnonsuojelualue).

ELY-keskus kiittää, että kaavatyössä on huomioitu luonnonsuojelulain mukainen ekologinen kompensaatio ja nostettu esiin maakäytön muutosten aiheuttamien haittojen lieventämishierarkiaa. ELY-keskus pitää hyvänä ratkaisuna mahdollisten ennallistettavien alueiden nostamista esiin luo-alueina.

Pohjavedet

Pohjavesialueiden osalta Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin seuraavaa:

Kaavakartan pohjavesialuemerkinä (pv) on kartasta vaikeasti luettavissa ja peittyä monin paikoin muiden merkintöjen alle. Merkitsemistapa tulisi korjata sellaiseksi, että pohjavesialueen rajat yksiselitteisesti erottuvat kartalta.

Kaavaselostuksessa esiin tuodut lauseet ”Pohjavesialueilla tulee huomioida ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain säännökset hankkeiden luvanvaraisuudesta.

Jatkosuunnittelussa tulee huomioida vesilain mukaiset suoja-alueet.” on tarpeen lisätä myös pohjavesimääräyksiin.

Kaavamääräyksissä on huomioitu erityisesti pohjaveden määrällisen tilan turvaaminen. Koska pohjavesialueille on kaavassa osoitettu monenlaista toimintaa, on pohjaveden laadullisen tilan turvaamiseksi kaavamääräyksiin syytä lisätä yleisiä rajoituksia toiminnoista, joita pohjavesialueelle ei saa sijoittaa. Esimerkiksi: ”Alueelle ei saa sijoittaa laitoksia tai toimintoja, joissa käsitellään tai varastoidaan pohjavedelle vaarallisia aineita. Alueella on kielletty pohjaveden kannalta haitallisten kemikaalien ja jätteiden laitos- tai ammattimainen käsittely ja varastointi”.

Kaavaselostuksessa on arvioitu vaikutuksia pohjavedelle ja tuotu muun muassa esiin, että läpäisemättömän pinnan määrä kasvaa erityisesti Brinkinmäen, Puolarmetsän ja Metsämaan pohjavesialueilla. Läpäisemättömän pinnan laskennallinen muutos on perustunut kaavan

mukaiseen asukasmääräarvioon. Kuitenkin joillakin pohjavesialueilla, kuten Mankki, on kaavassa ohjattu pohjavesialueelle muuta toimintaa kuin asutusta. Myös näiden muiden toimintojen aiheuttama muutos läpäisemättömän pinnan määrään tulisi huomioida. Esimerkiksi Mankin pohjavesialueella TP- ja P-merkinnät kattavat suuren osan pohjavesialueesta.

Kaavaselostuksessa on esitetty, että jatkosuunnittelussa on tarpeen selvittää pohjavesivaikutukset ja niiden lieventämiskeinot mukaan lukien rakentamisalueiden sijoittuminen pohjavesialueella. Myös kaavamääräyksessä on esitetty tähän liittyvä määräys. Jää kuitenkin avoimeksi, missä vaiheessa tällainen laajempien aluekokonaisuuksien jatkosuunnittelu tehdään. Mikäli tarkastelu on tarkoitus tehdä asemakaavoituksen yhteydessä, voisi sen mainita määräyksessä. Toisaalta etenkin Pohjois-Espoon alueella rakentamista saatetaan tehdä ilman asemakaavoitusta. Jää epäselväksi, miten turvataan pohjaveden riittävä muodostuminen myös jatkossa.

Pohjois-Espoossa alueilla, joilla ei ole asemakaavaa ja joita ei ole esitetty asemakaavoitettaviksi, saattaa rakentamista tapahtua yksittäisin luvuin. Tulisi varmistaa, että yleiskaavan määräykset ovat pohjavedensuojelun kannalta riittäviä myös näissä tapauksissa. Esimerkiksi lämmitysöljysäiliöiden sijoittamista tai hulevesien/jätevesien johtamista koskevien määräysten lisääminen on aiheellista.

Vesihuolto ja jätevesien käsittely

Yleiskaavaluonnoksessa ei ole selvitetty vesihuoltoverkoston kapasiteetin riittävyyttä tai verkostojen kattavuutta kaavoitettavaksi suunnitelluille ja tiivistyville alueille. Vesihuollon järjestäminen tulee ratkaista viimeistään tarkemman kaavoituksen yhteydessä.

Kaavamääräysten mukaan saarissa, joihin ei ole ajoyhteyttä, vesikäymälän rakentaminen edellyttää liittymistä viemäriverkostoon. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaavamääräykseen tulee lisätä, että ranta-alueilla vesikäymälän rakentaminen loma-asuntoihin edellyttää liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon.

Pinta- ja hulevedet

Yleiskaavaluonnoksessa on huomioitu merkittävät virtavedet ja annettu määräyksiä vesien tilatavoitteiden saavuttamisesta ja säilyttämisestä. Kaavamääräyksillä on kiitettävästi rajoitettu haitallisia toimintoja vesistöjen läheisyydessä ja edistetty virtavesiympäristöjen kehittämistä. ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksen suositus luonnonmukaisten uomien reunavyöhykkeen leveydestä on syytä kirjata myös kaavamääräykseen.

Hulevesien hallinta on kaavamääräyksissä huomioitu suunnitteluvaiheeseen nähden pääosin riittävästi. Yleismääräystä, jossa

edellytetään asemakaavoituksen yhteydessä laadittavaksi hulevesien hallintasuunnitelma, on kuitenkin syytä laajentaa koskemaan myös muulla tavoin kuin asemakaavalla toteutettavaa rakentamista. Rakentamista tehdään myös muun muassa suunnittelutarveratkaisilla, ja myös näissä tilanteissa tulee ottaa huomioon hulevesien laadullisen ja määrällisen hallinnan tarpeet ja turvata riittävät aluevaraukset hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan.

ELY-keskus katsoo, että myös yleiskaavatasolla on tuotava esille maankäyttöä rajoittavat pienvesikohteet. Espoon virtavesiselvityksessä on kuvattu myös muun muassa lähteet, ja ne on syytä esittää myös kaavakartalla.

Vesilain valvonta

Yleismääräyksissä on todettu, että meritäyttöjen ja niihin liittyvien ruoppausten toteutusta varten tulee suunnitella lieventämiskeinot, joilla merkittävät vesistö- ja luontohaitat voidaan ehkäistä. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että meritäyttöjen ja ruoppausten vaikutukset meriluontoon ovat laaja-alaisia, ja edellyttävät siten usein yksittäisiä asemakaava-alueita laajempia selvityksiä. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että määräyksestä tulee käydä ilmi jatkosuunnitteluun/asemakaavoitukseen kytkeytyvä laaja-alainen selvitystarve.

Vesialueen määräyksessä todetaan, että alueella on maisemaa muuttava kaivamis-, täyttämisen-, ruoppaus- tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että toimenpiteiden osalta tulee maisematyöluvan lisäksi selvittää vesilain mukaisen luvan tarve.

Pilaantuneet maat, happamat sulfaattimaat ja kaatopaikkojen käsittely

Sekä pilaantuneet maat että happamat sulfaattimaat on huomioitu yleismääräyksellä seuraavasti: *Pilaantuneet maat, pohjasedimentit ja happamien sulfaattimaiden esiintymät tulee tunnistaa ja ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa. Pilaantunut maaperä tai pohjasedimentti on kunnostettava käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla.* Uudenmaan ELY-keskus pitää yleismääräystä riittävänä.

Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että ainakin kaksi suljettua kaatopaikkaa sijoittuu yleiskaavan virkistysalueeksi merkitylle alueelle. Virkistysalueita koskee seuraava kaavamääräys:

Alue varataan yleiseen virkistystoimintaan ja ulkoiluun.

Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä ja liikuntaa palvelevia alueita, rakennuksia ja rakenteita.

Alueita tulee kehittää virkistysten, luonnon monimuotoisuuden, ekologisen verkoston ja luontohyötyjen kannalta monipuolisiksi.

Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittaminen.

Alueella on maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

Niillä suljetuilla kaatopaikoilla, joilla on sulkemiseen liittyvä ympäristölupa, on luvassa määrätty, mitä alueella voi/ei voi tehdä. Virkistysalueita koskeva määräys voi siten olla ristiriidassa ympäristölupien kanssa. Alueille ei esimerkiksi voi istuttaa syväjuurisia kasveja, jotka rikkovat kaatopaikan rakenteita. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kyseiset kohteet tulee osoittaa yleiskaavakartalla omalla erityismerkinnällään, jotta alueidenkäytön rajoitteet ja reunaehdot välittyvät jatkosuunnitteluun.

Melu, runkomelu ja tärinä

Yleiskaava on melun aiheuttamien haittojen hallinnan kannalta merkittävin kaavataso. Tästä syystä on hyvä, että kaavaselvityksen mukaan ehdotusvaiheessa on tarkoitus laatia kaava-alueita koskeva meluselvitys. Meluselvitys olisi hyvä liittää kiinteästi kaavaan liittyvään liikennesuunnitteluun, jolloin liikennesuunnittelussa voidaan huomioida myös meluntorjunnan näkökulmat monipuolisesti. Esimerkiksi raideliikenteen vaihtoehtoja (raitio, metro, juna) arvioitaessa melun (melu, tärinä, runkomelu) huomioiminen voi vaikuttaa ja ohjata valintaa oleellisesti. Erityisesti raitioliikenteen kehittäminen jo rakennettuun ympäristöön voi aiheuttaa vaikeasti ratkaistavia meluhaittoja nykyisille asukkaille ja lisätä hankkeiden ja (asuin)rakentamisen kustannuksia. Yleiskaavassa tulisi myös varmistaa, että asumiseen tarkoitettuja alueita ei sijoiteta liian lähelle melunlähteitä, ilman riittäviä merkintöjä ja mahdollisuuksia (tilaa) melutorjuntatoimiin.

Lentomelun osalta yleiskaavassa olisi syytä huomioida myös ns. laskeutumisvyöhyke, joka on esitetty maakuntakaavan tausta-aineistossa. Lisääntyvä lentoliikenne tulisi erityisesti huomioida kiitoteiden 1 ja 3 jatkeilla sekä nousevien koneiden osalta Pohjois-Espoossa erityisesti nousevien koneiden osalta. Myös täydennysrakentamista tai muun melulle erityisen alttiiden toimintojen (koulut, päiväkodit, hoitolaitokset) sijoittamista tulisi välttää niin lentomelualueelle, lentomelun puskurivyöhykkeelle kuin laskeutumisvyöhykkeelle. WHO:n selvityksen 2018 mukaan lentomelun haittavaikutukset alkavat jo lentomelun ollessa yli 45 dB (Lden).

Uudenmaan ELY-keskus pitää positiivisena, että yleiskaavassa huomioidaan ihmisten virkistäytymisen ja luonnon kannalta merkittävät hiljaiset alueet (päivämelu <45 dB LAeq), sekä muut virkistysalueet ja niiden tavoitettavuus. Yleiskaavaluonnoksessa kuitenkin todetaan, että

alueet tulevat pientymään. Yleiskaavassa tulisi esittää keinot, joilla hiljaisten alueiden jatkuva pientyminen voidaan estää myös muilla kaavatasoilla. Meluavat toiminnot tulee lähtökohtaisesti sijoittaa niin, että ne eivät lisää merkittävästi melualueiden laajuutta tai nosta vallitsevaa keskiäänitasoa meluttomalla alueella ja luonnonrauha-alueella.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei lähtökohtaisesti tulisi sijoittaa meluavien toimintojen (tie, rata, teollisuus jne.) melualueille. Meluavien ja melulle herkkien toimintojen välille tulisi jättää riittävästi etäisyyttä. Mikäli melulle herkän toiminnan, kuten asumisen, sijoittamista melualueelle ei voida välttää, tulee varmistua siitä, että meluntorjunnalle varataan riittävästi tilaa.

Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että melun, tärinän ja runkomelun torjuntatarpeet sekä torjunnan toteutettavuus tulee arvioida alustavasti jo yleiskaavatasolla.

Ilmastovaikutukset

Kaava-aineistoa tulee täydentää asianmukaisella ilmastovaikutusten arvioinnilla. Kaavaselostuksesta saa kuvan, että joitakin ilmastovaikutuksia on arvoitu ja huomioitu, mutta ilmastovaikutuksien merkittävyyttä tai osavaikutusten muodostamaa kokonaisuutta ei ole arvoitu.

Kaavaratkaisussa on otettu käyttöön useita ilmastovaikutuksia lieventäviä kaavamääräyksiä. Osana ilmastovaikutusten arviointia on tarkasteltava myös haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja sekä niiden riittävyyttä ja tehokkuutta. Onnistunut ilmastovaikutusten arviointi kattaa keskeiset vaikutukset, kuten liikenteen, maankäytön muutoksen, energian sekä rakentamisen päästöt sekä ilmastomuutoksen sopeutumisen tarpeet ja ilmatoriskit. Arviointi huomioi vaikutusten ajallisen jakautumisen ja arviointiin sisältyvän epävarmuuden.

Ilmastovaikutusten arviointi tulee alkaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunnittelua ja siinä tulee vertailla eri vaihtoehtoja. Arvioinnin tuloksia tulee peilata kaupungin ilmastotavoitteisiin. Espoon kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta jo vuoteen 2030 mennessä, eli kaavan tavoitevuonna kaupungin olisi pitänyt olla jo vuosikymmeniä hiilineutraali. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on tuotava esiin, miten kaavaratkaisu vaikuttaa alueen päästöihin ja arvioinnin tuloksia tulee peilata ilmastotavoitteisiin kuten kunnan SECAP-tavoitteisiin.

Yleiskaavan ilmastovaikutukset ovat merkittäviä. Vaikka yleiskaava on suunnittelutasoltaan yleispiirteinen, on siinä huolehdittava, että ilmastotavoitteiden saavuttamista estäviä kehityskulkuja ei lukita. On huomattava, että vaikka vain kokonaisuuden kannalta pieni osa rakentamisesta sijoittuisi ilmastovaikutusten kannalta erittäin huonoille

alueille aiheuttaen esimerkiksi merkittävää hiilivarastojen menetystä, voivat näiden pienten alueiden vaikutukset olla merkittäviä haitallisia. Esimerkiksi kun rakentamista sijoitetaan yleiskaavassa metsäalueille, ei vaikutuksia voida merkittävästi lieventää enää asemakaavassa.

Yleiskaavassa myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen on tärkeää. 2060-luvulla ilmastonmuutos näkyy kaupungissa päästövähennyksistä riippumatta monella tapaa aiheuttaen vähintään haittaa omaisuudelle ja terveydelle.

Yhdyskuntarakenteen laajenemista ja uuden asumisen merkittävää määrää perustellaan kaavaratkaisussa uusilla julkisen liikenteen yhteyksillä. Kaavaratkaisussa tulee varmistaa julkisen liikenteen hankkeiden toteuttaminen etupainotteisesti varsinkin uusille alueille.

Kaavaratkaisussa on otettu käyttöön hyviä ilmastovaikutuksiakin ohjaavia kaavamääräyksiä. Energiaratkaisuja koskeva yleismääräys on esimerkillinen. Kaavaratkaisun ja määräysten jatkosuunnittelussa on kuitenkin huomioitava vielä seuraavat asiat:

- Hiilinielujen ja varastojen turvaamisen sijaan kehityksen tulee olla hiilinieluja ja varastoja vahvistavaa koko kaupungin tasolla
- Pientalokaavoituksen suosiminen on ristiriidassa hiilinielujen ja varastojen turvaamisen kanssa. Pientalorakentaminen on suurin metsäkadon syy Helsingin MAL-alueella. Pientalorakentaminen on asumisen tehokkuudelta huonoa, joten myös metsää menetetään moninkertaisesti asukasta kohden (<https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/09/Asumisen-maankayttotarpeisiin-liittyvia-tarkasteluita.pdf>). Myös muut haitalliset ilmastovaikutukset ovat pientaloasumisessa merkittävästi keskimääräistä suuremmat. Esimerkiksi henkilöautojen ajosuoritteet ovat huomattavasti keskiarvoa suuremmat.
- Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti tulee kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä edistää. Yleismääräys henkilöautoilusta ja sen edistämisestä on ristiriidassa tavoitteen kanssa. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistäminen edellyttää myös henkilöautoilun rajoittamista.
- Yleismääräyksillä kuitenkin edistetään hyvin massojen kierrätystä ja hyödyntämistä. Ilmastovaikutusten kannalta on olennaista myös minimoida massojen kuljetusmatkat, jota voidaan edistää kaavamääräyksin.
- Määräykset vihertehokkuudesta ja kaupunkivihreästä ovat epäselviä. On syytä määritellä, mitä on vihertehokas toteutus ja runsas kaupunkivihreän määrä eri aluevarausalueilla.

EU:n ennallistamisasetus

EU:n ennallistamisasetus on astunut voimaan elokuussa 2024. Asetuksen toimeenpanoa varten laaditaan kansallinen ennallistamissuunnitelma, jossa muun muassa määritellään keinot asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kansallisen ennallistamissuunnitelman on määrä valmistua kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Espoon kaupunki lukeutuu niihin kaupunkiekosysteemialueisiin, joita koskee asetuksen artikla 8 kaupunkiekosysteemien ennallistamisesta. Artiklan mukaan kaupunkivihreän ja kaupunkipuuston latvuspeiton kansallisessa kokonaispinta-alassa ei saa tapahtua nettohävikkiä vuoteen 2024 verrattuna. Vuoteen 2031 mennessä on saavutettava kaupunkivihreän kansallisen kokonaispinta-alan kasvava kehityssuunta, joka mitataan joka kuudes vuosi vuodesta 2031 alkaen, kunnes saavutetaan tyydyttävä taso. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että myös ennallistamisasetuksen tavoitteisiin nähden määräykset vihertehokkuudesta ja kaupunkivihreästä ovat epäselviä, eivätkä ne kata kaikkia rakentamisen mahdollistavia pääkäyttötarkoituserkintöjä.

Lopuksi

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että on hyvä järjestää teema- ja aihekohtaisia viranomaisten työneuvotteluita yleiskaavatyötä edistettäessä kaavaehdotusvaiheeseen.

TIEDOKSI

UUDELY/Valmisteluun osallistuneet: Mikko Kantokari, Henna Seppälä, Eeva Kopposela, Anu Schulte-Tigges, Henrik Wager, Iida Kämäri, Maiju Juntunen, Pirjo Daavittila, Sara Poijärvi, Erika Heikkinen, Olli Jaakonaho, Susanna Uusi-Kytölä, Elina Kerko, Larri Liikonen, Veera Lyytikäinen

Uudenmaan liitto/Ilona Mansikka, Jouni Suominen

HSL/Riikka Aaltonen

Tämä asiakirja UUELY/17312/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/17312/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Autere Tuomas 03.09.2024 13:03

Esittelijä Ketonen Miia 03.09.2024 13:02

Espoon kaupunki
PL 661
02070 ESPOON KAUPUNKI

Lausuntopyyntö 31.5.2024

Espoon kaupunki, Espoon yleiskaava 2060, patoturvallisuus, Espoo

Espoon kaupunki on laatinut yleiskaavaluonnoksen 2060 ja pyytää siitä lausuntoja.

Kainuun ELY-keskus toimivaltaisena patoturvallisuusviranomaisena lausuu seuraavasti.

Yleiskaavamerkinnoissä ja määräyksissä on todettu seuraavasti:

"Tulvavaarat ja -riskit on otettava huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa. Meren ja vesistöjen rannoilla sekä muilla alavilla alueilla on huolehdittava tulvasuojelusta riittävällä rakentamiskorkeudella."

Kaavamääräyksissä on tarkennettu seuraavasti:

(s. 121) "Uutta rakentamista ei ole juurikaan osoitettu alueille, joille ulottuu vesistötulvia. Toisaalta yleiskaavan toteutumisen myötä vettä läpäisemättömien pintojen määrä kasvaa, joka voi paikallisesti vaikuttaa alueiden vesitaseeseen. Kaavassa tulvaherkät puro-osuudet on jätetty pääosin rakentamisen ulkopuolelle, mikä mahdollistaa hallitun tulvimisen tulvaherkillä alueilla."

Espoon merialue kuuluu merkittävään tulvariskialueeseen, jossa merenpinnan nousu voi aiheuttaa merkittäviä vahinkoja. Yleiskaavassa alavien ranta-alueiden rakentaminen edellyttää tulvariskin huomioon ottamista. Yleiskaavassa on varauduttu merialueen tulvariskeihin ohjaamalla jatkosuunnittelua yleismääräyksellä. Määräys edellyttää, että jatkosuunnittelussa on huolehdittava tulvasuojelusta riittävällä rakentamiskorkeudella. Rakennukset ja rakennelmat tulee sijoittaa riskittömälle korkeudelle siten, ettei mahdollinen tulva aiheuta kohtuutonta vahinkoa ihmisille eikä rakenteille. Kaavalla ei vaikuteta nykyisten meritulvariskialueilla olevien rakennusten tulvariskiin tai tulvasuojaukseen."

ja lisäksi

(s. 137) *"Ilmastonmuutoksen myötä meren pinta nousee ja erityisesti rankkasateisiin liittyvät hulevesitulvariskit kasvavat. Merivesitulviin kaava ohjaa varautumaan riittävällä rakentamiskorkeudella, mikä ehkäisee tulvariskien syntyä. Nykyisten meritulvariskialueella sijaitsevien rakennusten suojaamiseen yleiskaava ei vaikuta eikä ota kantaa, vaan tulvasuojaustoimet suunnitellaan tarkemmalla suunnittelutasolla ja tulvariskien hallintasuunnitelmissa. "*

Patoturvallisuusviranomaisen pitää hyvänä, että uutta rakentamista tulvariskin alaisille alueille vältetään ja ranta-alueiden rakentamisessa edellytetään tulvasuojelumielessä riittävää rakentamiskorkeutta. Näin vältetään väliaikaisten ja pysyvien tulvasuojelurakenteiden rakentamiselta.

On myös hyvä, että luonnoksessa on jatkosuunnittelua ohjattu seuraavasti: *"Koska yleiskaava on esitystarkkuudeltaan yleispiirteinen, ja tulvariskeissä sekä tulva-aluerajauksissa voi tapahtua muutoksia maankäytön muutosten ja ilmastonmuutoksen myötä, tulvavaaran ja -riskien huomioon ottamista jatkosuunnittelussa ohjataan kaavassa yleismääräyksillä. Jatkosuunnittelun yhteydessä on tarpeen selvittää ajantasaiset tulvavaara-alueet ja tulvakorkeudet."* (s.59)

Patoturvallisuusviranomaisen muistuttaa, että pysyvät tulvasuojelurakenteet -tulvapenkereet- käsitellään patoturvallisuuslain mukaisesti patoina. Padot luokitellaan tarvittaessa patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaisiin luokkiin, mikäli niistä onnettomuuden sattuessa saattaa aiheutua vaaraa. Niin uusista kuin jo olemassa olevista tulvapenkereistä tulee ilmoittaa patoturvallisuusviranomaiselle, jotta niiden luokittelutarve voidaan selvittää.

Johtava vesitalousasiantuntija

Mikko Sulkakoski

Vesitalousasiantuntija

Eija Isomäki

Tämä asiakirja KAIELY/141/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/141/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Isomäki Eija 21.08.2024 09:03

Hyväksyjä Sulkakoski Mikko 21.08.2024 09:25

Maakuntahallitus 23.9.2024 § 129
Lausunto Espoon yleiskaavasta, luonnos

Espoon yleiskaavassa osoitetaan maankäytön kehittämisen periaatteet ja painopistealueet vuoteen 2060 siten, että Espoon ennakoitu kasvu olisi kestävä ja tasapainoista kaupungin eri osissa. Kaavaratkaisussa käsitellään maankäytön ja liikkumisen teemat kokonaisvaltaisesti eri näkökulmia yhteen sovittaen.

Uudenmaan liitto pitää yleiskaavatyötä tarpeellisena, jotta Espoo pystyy maankäytön suunnittelussaan varautumaan ennakoituun kasvuun. Yleiskaavatyö mahdollistaa myös voimassa olevien yleis- ja osayleiskaavojen yhteensovittamisen.

Kaavaselostuksessa tuodaan esille maakuntakaavan keskeiset ratkaisut Espoon alueella, mutta niiden suhdetta yleiskaavaan ei tarkemmin avata. Uudenmaan liitto edellyttää, että kaavaselostusta täydennetään kuvauksella siitä miten yleiskaavaratkaisu edistää maakuntakaavan toteuttamista.

Voimassa olevan maakuntakaavan tavoitevuosi on 2050 kun se Espoon yleiskaavassa ulottuu 10 vuotta pidemmälle. **Yleiskaavan tavoitteet ovat yhdenmukaiset Uusimaa-ohjelman ja maakuntakaavan tavoitteiden kanssa.**

Esitystapa

Espoon yleiskaavaluonnoksessa havainnollistetaan koko Espoon maankäytön tavoitetilanne vuonna 2060. Tämä tarkoittaa, että yleiskaavassa oikeusvaikutteiseksi suunniteltavien alueiden lisäksi kaavakartalla on esitetty jo voimaan tulleiden ja ajantasaisten yleis- ja osayleiskaavojen alueet. Nämä alueet ovat yleiskaavaluonnoksessa oikeusvaikutuksettomia, joten niille esitetyt kaavamerkinnot ovat luonteeltaan ohjeellisia tai selvitysluontoisia. Näiden alueiden maankäyttö noudattelee voimaan jäävien yleiskaavojen sisältöä, mutta kaavamerkintöjä on yhdenmukaistettu ja yleispiirteistetty vastaamaan yleiskaava 2060 esitystapaa. Myös kaavaselostuksessa, teemakartoilla ja selvityksissä käsitellään yleiskaavan suunnitteluteemat koko Espoon alueella. Ratkaisu nivoo yhteen koko kaupungin suunnitellut kehityslinjat, mutta tekee kaavan vaikutusten arvioinnista haasteellista ja näyttäytyy eri kaavojen oikeusvaikutusten kannalta sekavana.

Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota kaavassa osoitettuihin merkintöihin, joiden tulkinta voi aiheuttaa epäselvyyttä. Yleiskaavaluonnoksessa on esimerkiksi uusia suojelualueita (S) osoitettu voimassa olevan Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava-alueelle, vaikka niitä ei ole osoitettu kyseisessä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Vastaavasti Viiskorpeen on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu virkistysaluetta voimassa olevan yleiskaava-alueen asuntovaltaisille alueille A1 ja A2 ja Myntinmäen asemanseudun itäpuolelle asumisen aluetta A, joka voimassa olevassa yleiskaavassa on virkistysaluetta. Yleiskaavaluonnoksen ekologisen runkoyhteyden verkoston kehittämiskohta -merkintöjä sijoittuu myös yleiskaavaluonnoksen ulkopuolelle. Tarkempaan suunnitteluun nämä merkinnät tulevat siis ohjeellisina huomioitaviksi, mutta ne eivät kuitenkaan oikeudellisesti sido tarkempia ratkaisuja.

Uudenmaan liitto esittää, että kaava-aineistoa täydennetään asian selvittämiseksi yleiskaavojen yhdistelmällä, joka sisältää voimassa olevat oikeusvaikutteiset yleiskaavamerkinnät sekä nyt laadittavana olevan yleiskaavan oikeusvaikutteiset merkinnät.

Mitoitus

Espoon yleiskaavassa luodaan edellytykset vähintään 500 000 asukkaan ja 210 000 työpaikan sijoittumiselle. Ennakoidusta kasvusta noin 80 000 uutta asukasta sijoittuu viime vuosina hyväksytyjen ja oikeusvaikutteisina säilyvien yleiskaavojen ja osayleiskaavojen alueille. Espoon yleiskaavaluonnos mahdollistaa lisäksi noin 70 000 uutta asukasta ja nykyinen käyttämätön asemakaavavaranto noin 40 000 uutta asukasta. Uudenmaan liitto on julkaissut vuonna 2021 selvityksen Uudenmaan väestön ja työpaikkojen kasvun vaihtoehdoista. Selvityksessä Espooseen ennakoidaan maksimivaihtoehdossa 471 000 asukasta ja 180 000 työpaikkaa vuoteen 2060 mennessä.

Uudenmaan liitto pitää yleiskaavojen kokonaismitoitusta kunnianhimoisena, mutta perusteltuna ottaen huomioon myös kaavallisen joustavuuden tarve. Uudenmaan liitto tuo myös esille, että Uudenmaan väestö- ja työpaikkaprojektiot tullaan päivittämään vuoden 2024 loppuun mennessä. Projektiot tuotetaan vaihtoehtoisilla aluetalouden skenaarioilla kunnittain vuoteen 2060 asti.

Yhdyskuntarakenne

Yleiskaavaluonnoksessa yhdyskuntarakenteen kehittämisen painopiste kohdistuu Espoon kaupunkikeskustoja yhteenkytkevien raideyhteyksien ja asemanseutujen lähelle. Uusien poikittaisten joukkoliikennekäytävien (Kivenlahti-Kauklahti, Jorvi-Matinkylä, Matinkylä-Leppävaara) arvioidaan vastaanottavan noin puolet Espoon kokonaiskasvusta vuoteen 2060 mennessä. Merkittävimpiä uusia asumisen alueita on osoitettu Länsiradan asemanseudulle Myntinmäkeen, uusien raideyhteyksien asemanseuduille sekä Suurpeltoon, Niittykumpuun ja Otaniemeen. **Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että kaavaratkaisussa varmistetaan joukkoliikenteen hankkeiden toteutuminen etupainotteisesti uusille ja voimakkaasti kehittyville asumisen alueille.**

Voimassa oleva maakuntakaava mahdollistaa Espoon kasvun ohjaamisen kestävästi nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen. Oikeusvaikutteiseksi tarkoitettu osa Espoon yleiskaavasta on maakuntakaavassa suurelta osin osoitettu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeenä. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vyöhykkeellä *yhdyskuntarakennetta tulee tehostaa nykyiseen rakenteeseen, erityisesti keskuksiin ja asemanseutuihin tukeutuen ja joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parantaen. Vyöhykettä tulee kehittää tiiviinä ja monipuolisena asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja viherrakenteen kokonaisuutena ympäristön erityiset arvot huomioon ottaen. Helsingin seudulla vyöhykettä tulee kehittää rakenteeltaan verkostomaisena joukkoliikennekaupunkina.*

Maakuntakaavassa pääkaupunkiseudun ydinvyöhykettä on osoitettu Espoon viiden kaupunkikeskuksen ympärille, raskaan raideliikenteen vyöhykkeille sekä Kehä II vyöhykkeelle. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan *vyöhykettä on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyn ja pyöräilyyn tukeutuvana muuta taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tehokkaammin rakennettavana alueena.*

Uudet Länsiradan asemanseudut Hista ja Myntinmäki ovat maakuntakaavassa osoitettu uuden raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen merkinnällä. Vyöhykettä koskee taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräys muutoin kuin kaupan osalta. Lisäksi merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan *vyöhykkeen maankäyttö sekä uuden tai olevan raideliikenneyhteyden ja uuden aseman suunnittelu tulee kytkeä toisiinsa. Vyöhykkeelle ei tule suunnitella sellaista alueidenkäyttöä, joka estää tai merkittävästi haittaa alueen tulevaa kehittämistä tiiviiksi, monipuolisiksi toimintoja ja palveluita mahdollistavaksi, raideliikenteeseen tukeutuvaksi taajama-alueeksi. Vyöhykkeellä tulee kiinnittää erityistä huomiota kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin. Vyöhykkeen toteuttaminen voi alkaa jo ennen, kuin alueella on asema. Poikkeuksena ovat Histan ja Lempolan alueet, joiden toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen. Vyöhykkeen toteuttamisen aikana ennen aseman rakentamista on huolehdittava riittävän palvelutason joukkoliikenteen järjestämisestä alueelle. Vyöhykkeen tarkempi sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.*

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty yhdyskuntarakenteen kehittäminen keskuksiin ja kestäväan liikennejärjestelmään tukeutuen on maakuntakaavan tavoitteiden mukaista. Uudenmaan liitto näkee, että kasvun ohjaaminen olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään ja joukkoliikenteeseen tukeutuen on välttämätöntä, jotta suunnitellut investoinnit joukkoliikennejärjestelmään saadaan yhteiskuntataloudellisesti kannattavaksi.

Uudet pikaraitiotie ja/tai metrolinjat edellyttävät huomattavaa väestön ja työpaikkamäärän kasvua erityisesti raideliikenteen pysäkkien ja asemien läheisyydessä. **Yleiskaavan jatkosuunnittelussa tulee varmistua, että uusilla raideliikennevyöhykkeillä on edellytykset maankäytön riittävälle tehostamiselle ympäristön reunaehdot huomioiden.**

Uudenmaan liitto pitää tarpeellisena, että joukkoliikenteen poikittaisyhteyteen tukeutuvien alueiden maankäytön kehittäminen kytketään raideyhteyden tarkempaan suunnitteluun.

Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota pientalovaltaisten alueiden suureen pinta-alaan. Kaavaselostuksen mukaan yli 60 % kaikkien asumisen alueiden pinta-alasta Espoossa on osoitettu pientaloalueina AP, mutta niiden osuus väestönkasvusta on vain 15 %. Maankäytön tehostaminen olemassa olevilla pientaloalueilla voi paikoin olla perusteltua. Sen sijaan uusien tai merkittävästi laajentuvien pientaloalueiden kasvu aiheuttaa yhdyskuntarakenteen hajautumista sekä henkilöautoilun ja liikkumistarpeen lisääntymistä. Uudet ja laajenevat pientaloalueet Histan, Myntinmäen ja Mankin alueella sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää hiilinieluja ja -varastoja ja heikentää ekologisten yhteyksien toimivuutta. **Näiden uusien ja laajenevien pientaloalueiden tarve sekä vaikutukset maakuntakaavan ja yleiskaavan tavoitteiden toteutumiselle tulee arvioida ja perustella kaavaselostuksessa.**

Kaavan yleismääräyksen mukaan yleiskaavaa toteuttavassa asemakaavoituksessa pientalokaavoitusta priorisoidaan niin, että pientalorakentamisen osuus kasvaa merkittävästi. Uudenmaan liitto edellyttää perusteluja määräyksen tarkoituksenmukaisuudelle, minkä lisäksi sen vaikutukset yleiskaavan ja maakuntakaavan tavoitteiden toteutumiselle tulee arvioida. Jatkosuunnittelussa määräyksen ohjausvaikutusta tulee täsmentää kuvaamalla, mitä yleiskaavan alueita se koskee ja millaista osuutta tavoitellaan.

Histaan suunnitellaan Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan ja ratasuunnitelmien mukainen asemanseutu noin 15 000 uudelle asukkaalle. Yleiskaavaluonnoksessa Histan lähialueelle osoitetaan useita laajoja pientalovaltaisia alueita, joista kaavaselostuksen mukaan osa voidaan toteuttaa jo ennen Länsiradan liikennöintiä bussiliikenteeseen tukeutuen. Maakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan *maakuntakaavan keskusten, palvelukeskittymien ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella tapahtuvan asuin- ja työpaikkarakentamisen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Rakentamisen ohjauksessa tulee huomioida olemassa olevan infrastruktuurin mahdollisimman tehokas hyödyntäminen, palveluiden saavutettavuus ja kestävä liikunnan edellytykset.* **Uudenmaan liitto toteaa, että Histan alueella pientaloalueiden laajuutta, toteuttamisen ajoittamista ja soveltuvuutta suhteessa maakuntakaavaan tulee vielä tarkastella yleiskaavan jatkosuunnittelussa.**

Yleiskaavaluonnoksessa Myntinmäkeen suunnitellaan uusi asemanseutu noin 10 000 uudelle asukkaalle. Kaavassa on osoitettu raideliikenteen aseman ympärille C3, AK ja A -aluevaraukset, joiden toteuttaminen on sidottu määräyksellä aseman toteuttamiseen. Lisäksi alueelle on osoitettu pientalovaltaisia alueita A, AP ja AT, joiden toteuttamista ei ole sidottu aseman toteuttamiseen. Kaavaselostuksen mukaan uusia pientalovaltaisia asuinalueita osoitetaan asemanseudun ympäristöön siten, että kaupunkirakenne kytkeytyy Espoon muihin asuinalueisiin.

Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että Myntinmäen suunnittelussa varmistetaan maankäytön riittävä tehokkuus, jotta alue voi kehittyä maakuntakaavassa tarkoitettulla tavalla tiiviiksi, monipuolisia toimintoja ja palveluita mahdollistavaksi, raideliikenteeseen tukeutuvaksi taajama-alueeksi. Jatkosuunnittelussa tulee vielä tarkastella miten varmistetaan Myntinmäen pientalovaltaisten alueiden kytkeytyminen Myntinmäen asemanseudulle ja muihin lähialueen keskuksiin. Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan Myntinmäen toteuttamista koskeva ajoitusmääräys tulee ulottaa myös aseman itäpuolen A-alueelle. Lisäksi pohjoisosan A- ja AP-alueiden laajuus, kestävän liikkumisen yhteydet sekä soveltuvuus maakuntakaavassa osoitettuun uuteen raideliikenteeseen tukeutuvaan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeseen tulee arvioida ja kuvata jatkosuunnittelussa. Myntinmäen asemanseudulle osoitetuilla asumisen alueilla on vaikutuksia Forsbackan luontoselvityksessä (Keiron 2023) tunnistettuihin luontoarvoihin ja maakunnalliseen ekologiseen yhteyteen, mikä tulee ottaa huomioon maankäyttöpotentiaalin riittävyyttä arvioitaessa.

Joukkoliikenne

Yleiskaavassa esitetään koko Espoon laajuisen joukkoliikennejärjestelmän päälinjat tavoitevuonna 2060. Kaavaratkaisun pohjaksi on tarkasteltu erilaisia maankäytön ratkaisuihin tiiviisti kytkeytyviä joukkoliikennevaihtoehtoja osana luonnosvaiheen liikenneselvitystä. Tavoitteena on, että uusi rakentaminen painottuu raiteiden ja merkittävimpien joukkoliikennereittien varrelle ja poikittaiset joukkoliikenneyhteydet paranevat.

Yleiskaavassa on esitetty uusia joukkoliikenteen runkoyhteyksiä, joiden toteuttamistapaa, linjausta sekä asemien tai pysäkkien sijaintia tarkennetaan ehdotusvaiheessa. Kaavaselostuksen mukaan raideyhteyttä Matinkylä-Leppävaara välillä tutkitaan ensisijaisesti pikaraitiotienä, Kivenlahti-Kauklahti välillä tutkitaan ensisijaisesti metrona ja Jorvi-Espoon keskus-Matinkylä välillä tutkitaan ensisijaisesti metrona tai pikaraitiotienä.

Maakuntakaavassa on osoitettu yleiskaava-alueelle pääratana ESA-rata (Länsirata) ja Rantarata. Lisäksi on osoitettu metrolinja Helsingin suunnasta Kivenlahteen. Maakuntakaavassa ei osoiteta pikaraitiotieitä, raideliikenteen asemia tai pysäkkejä.

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty raideliikenteen ratkaisu poikkeaa maakuntakaavasta siltä osin kuin uuden yhteyden toteuttamistapa perustuu metroon, koska maakuntakaavassa ei ole osoitettu nykyisen metroyhteyden jatkamista Kivenlahden ja Kaukalahden välillä eikä Matinkylän ja Espoon keskuksen/Jorvin välillä. Uudenmaan liitto tuo esille, että maakuntakaavan ohjausvaikutus kuntakaavoitukseen pitää sisällään joustoa ja mahdollistaa tietyin edellytyksin maakuntakaavasta poikkeamisen. Hyväksyttävän poikkeamisen edellytyksenä on kuitenkin, että ratkaisu ei ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa ja että maakuntakaavan tavoitteet turvataan samassa kaavassa, jossa

maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan. Lisäksi tulee varmistua, ettei poikkeamisella vaikeuteta maakuntakaavan muuta toteuttamista.

Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan uusien metroyhteyksien tarkoituksenmukaisuutta Espoon kasvun kestäväälle ohjaamiselle sekä maankäytön ja joukkoliikenteen kehittämiselle ei voida sulkea pois. Mahdolliset uudet metrolinjat asemanseutuineen edellyttävät kuitenkin hyvin voimakasta tiivistämistä jo olemassa olevilla asuinalueilla. Lisäksi Matinkylä-Espoon keskus välillä Keskuspuisto asettaa erityisiä reunaehtoja riittävän tehokkaan maankäytön kehittämiselle.

Uudenmaan liitto korostaa, että mahdollinen metroverkoston laajentaminen ei ole vain yhden kunnan kysymys, vaan sillä olisi vaikutuksia myös maakunnalliseen liikennejärjestelmään. Yleiskaavaluonnoksen liikenneselvitys jäsentää ja hahmottaa maankäytön ja liikennejärjestelmän vuorovaikutusta Espoon alueella, mutta maakuntakaavatasoiset selvitykset puuttuvat koskien metron laajentamista. Uudenmaan liitto huomauttaa, etteivät metroverkoston laajentamisen selvitystarpeet liity vain maankäytön ja liikennejärjestelmän vuorovaikutukseen, vaan niihin liittyy myös muita toteutettavuuteen liittyviä selvitystarpeita. Maakuntakaavassa on osoitettu raskaan raideliikenteen varikkomerkinällä metron varikot Myllypurossa sekä Espoon Sammalvuoressa. **Yleiskaavaluonnoksen aineistossa ei ole esitetty yleiskaavan raideliikennetarkaisun vaikutuksia metron varikoihin tai maakunnalliseen liikennejärjestelmään.** Yleiskaavaratkaisun perustuesssa metron laajentamiseen yleiskaava-aineistoa tulee täydentää myös metron varikon lisäselvityksin.

Kaavaselostusta tulee täydentää kaavan suhteella voimassa olevaan maakuntakaavaan ja maakuntakaavaratkaisun mukaisuuteen sekä perusteluilla maakuntakaavasta poikkeamiseen yleiskaavatasoisten selvitysten lisäksi maakuntakaavatasoisilla selvityksillä. Lisäksi kaava-aineistoa tulee täydentää kaavataloudellisilla selvityksillä sekä selvityksillä metron ja/tai pikaraitioteiden maankäytön tehostamisen mahdollisuuksista ja riskeistä.

Raskaan raideliikenteen varikko

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu Espoon kaupunkiradan edellyttämää lähijunavarikkoa varten selvitystarvemerkintä Näkinmetsään (kalliovarikko) ja Mankkiin. Maakuntakaavassa on osoitettu raskaan raideliikenteen varikko Espoon ja Kirkkonummen rajalle (Luoma/Mankki) perustuen Väyläviraston selvitykseen. Lisäksi maakuntakaavan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen määräys mahdollistaa myös joukkoliikenteen varikkoalueen sijoittamisen. Vyöhykkeen suunnittelumääräyksen mukaan *vyöhykkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon ja turvattava raide- ja joukkoliikenteen kehittämisen vaatimat riittävät varikkoalueet.* Suunniteltaessa *muuta maankäyttöä olemassa olevien varikoiden alueille on varmistettava, että korvaava varikkokapasiteetti on toteutettu ennen olemassa olevan varikon toiminnan päättymistä.*

Uudenmaan liitto huomauttaa, että Näkinmetsään sijoittuvan varikon toteuttamisedellytysten selvitys on vielä kesken. Espoo on selvittämässä yhdessä Kirkkonummen kanssa neljää eri vaihtoehtoa varikolle; selvitysten jälkeen kunnat valitsevat tämän vuoden aikana yhden paikan molemmista kunnista jatkotarkasteluun ja kaavoitukseen. Uudenmaan liitto toteaa, että Näkinmetsä on kalliovarikkona maanpäällistä ratkaisua kalliimpi toteuttaa. Varikolle soveltuvan alueen osoittaminen tulee perustua riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin ottaen huomioon mm. liikenteelliset, tekniset ja taloudelliset reunaehdot. Maakuntakaavasta poikkeava vaihtoehtoinen sijainti tulee selvittää yhdenmukaisin vertailutiedoin, sekä kattavin maakunnallisin selvityksin ja vaikutusten arvioinnein, huomioiden myös käytönaikaiset vaikutukset ja kustannukset.

Yleiskaavassa tulee ratkaista rantaradan varikon sijainti viimeistään ehdotusvaiheessa, jotta sen toteuttamista voidaan lähteä edistämään jo ennen kuin yleiskaava tulee voimaan. Useampi vaihtoehtoinen sijainti voi hidastaa tarvittavien kustannus- ja rahoitusmallien syntymistä. Varikon toteuttamisella on kiire, sillä se vaikuttaa suoraan jo rakenteilla olevan Espoon kaupunkiradan liikennöintiin ja palvelutasoon. Tiheämpi liikennetarjonta edellyttää lisää junakalustoa, mikä vastaavasti edellyttää junakalustolle soveltuvaa varikkoa.

Uudenmaan liitto toteaa, että maakuntakaavassa on Mankin/Luoman alueella kohdemerkintä raskaan liikenteen varikosta, joka koskee rantaradan lähijunaliikennettä. Tämä on huomioitava yleiskaavaratkaisussa. Mikäli yleiskaavassa on myös Näkinmetsän kalliovarikko, edellyttää se maakuntakaavasta poikkeamista siinä osoitettuun Mankin/Luoman varikkoon nähden ja varikon osalta yleiskaavatasoisten selvitysten lisäksi maakuntakaavatasoisilla selvityksillä poikkeamiselle perusteet.

Tallinna-tunneli

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty Otaniemen kautta raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus liittyen Tallinna-tunneliin. Yleiskaavaluonnoksen merkintä perustuu Fin Est Bay Area Development Oy:n vuonna 2019 käynnistyneen keskeneräisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) vaihtoehtoihin linjauksiin. Yleiskaavaluonnoksessa merkintään liittyvän määräyksen mukaisesti linjauksen tarkentaminen edellyttää seudullisen maankäytön ja liikenteen selvityksiä.

Maakuntakaavassa Tallinna-tunneli on osoitettu liikennetunnelin ohjeellisen linjauksen merkinnällä radan valtakunnalliseen ja kansainväliseen joukkoliikenteeseen parhaiten kytkevien solmujen, eli Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta. Tallinna-tunnelin linjaus kulkee maakuntakaavassa liikenteen valtakunnallisten solmukohtien kautta ja kytkee näin tunnelin riittävän hyvin osaksi valtakunnallista liikennejärjestelmää. Myös Helsingin ja Vantaan yleiskaavoissa on varauduttu maakuntakaavan mukaiseen linjauksen Tallinna-tunnelista.

Tallinna-tunneli on yhteytenä kansainvälinen, eikä maakuntakaavan mukaisesta linjauksesta voi poiketa seutu- eikä kuntatasoisin selvityksin. Uudenmaan liitto edellyttää, että Suomen ja Viron välistä raideyhteyttä edistetään maakuntakaavan ratkaisun mukaisesti eikä Espoon yleiskaavassa osoiteta maakuntakaavasta poikkeavaa linjausta Tallinna-tunnelille.

Autoliikenne

Kaavaluonnoksen valmistelussa on pyritty tunnistamaan kaavaratkaisun maankäytön ja siihen kytkeytyvien liikennejärjestelmän kehittämistoimien keskeiset liikenteelliset vaikutukset. Vaikutusten kohdentumista on luonnosvaiheessa arvioitu erityisesti Espoon osalta.

Luonnosvaiheessa tehdyssä liikenneselvityksessä todetaan, että alustavan yleiskaavaluonnoksen maankäytöllä ja joukkoliikennejärjestelmällä vuoden 2060 perusennusteessa henkilöautoliikenteen määrä ajokilometrisuoritteella mitattuna kasvaa 46 % nykytilaan nähden, mikä johtaa tieverkon parannustarpeisiin. Maksimiverkon sisältämät tie- ja katuhankkeet lisäävät autoliikenteen suoritetta 1–3 % riippuen maankäytöskenaariosta. Kaavaluonnoksella ja erityisesti sen sisältämällä maankäytön kasvulla on myös seudullisia vaikutuksia, koska runsaasta 20 % Espoon ulkopuolelle suuntautuvista matkoista lähes kaksi kolmasosaa tehdään henkilöautolla. Kaavaehdotusvaiheessa on tarpeen laajentaa vaikutusarviointia seudulliseksi ja tarkasteluihin tulee sisältyä myös aamun ruuhkahuippuennusteet.

Autoliikenteen kuormittumista ja ruuhkaisuutta on tutkittu luonnosvaiheessa tehdyssä liikenneselvityksessä ja sen mukaisesti liikenneverkon kehittäminen muuttaa reittejä ja luo uutta autoliikenteen kysyntää, mikä voi synnyttää uusia välityskykyhaasteita mm. Turunväylälle ja Kehä II:lle.

Uudenmaan liitto toteaa, että autoliikenteen osalta kaavaratkaisussa tulee ensisijaisesti hakea autoliikenteen suoritetta vähentäviä ratkaisuja ja vasta sen jälkeen autoliikenteen kehittämistoimia. Luonnosvaiheessa tehdyt selvitykset osoittavat kaavaratkaisun olevan ilmastotavoitteiden ja autoliikenteen suoritteiden hillitsemisen osalta kunnianhimoton sen tuottaessa autoliikenteen voimakasta kasvua 1,5 -kertaiseksi, jolla olisi myös seudullisia vaikutuksia mm. autoliikenteen ruuhkautumiseen. Positiivista kuitenkin on, että luonnosvaiheen selvitysten mukaan autoliikenteen suorite vähenee asukasta kohti 12–15 % vuodesta 2018 vuoteen 2060. Uudenmaan liiton mukaan autoliikennesuoritteiden yhteys erityisesti laajoihin pientalovaltaisiin alueisiin sekä joukkoliikennekäytävien riittävään maankäyttöön tulee tarkastella ja huomioida kaavaratkaisussa autoliikennesuoritteiden hillitsemiseksi.

Kaavaluonnos sisältää maakuntakaavan mukaisia valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä teitä. Maakuntakaava edellyttää näille teille vaatimuksia, joiden tulee välittyä myös yleiskaavaan, kaavan merkintöihin, määräyksiin sekä kaavaratkaisuun. Uudenmaan liitto toteaa, että kaavaratkaisussa on esitetty autoliikenteen mahdollisia kehittämistoimia, joista osa kohdistuu maakuntakaavan mukaisille teille.

Uudenmaan liitto muistuttaa, että tieverkolle suunnitellut toimenpiteet tulee suunnitella yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa ja maankäytön muutosten lisäksi osayleiskaavan liikenneselvityksissä ja ratkaisussa tulee huomioida liikenneverkon kehittämisen aiheuttama kysyntä ja reitin muutokset.

Uudenmaan liitto huomauttaa, että kaava-aineiston selvitysten mukaan välityskyvyltään haasteelliseksi todetut osuudet Turunväylällä ja Kehä II:lla ovat maakuntakaavassa **maakunnallisesti merkittäviä teitä, joiden osalta väylälle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa. Uusia liittymiä rakennettaessa tulee varmistaa, että liittymä on mahdollista toteuttaa tien sujuvuutta tai turvallisuutta vaarantamatta.** Sujuvuutta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon liittymän keskeinen sijainti alue- ja yhdyskuntarakenteessa.

Kauppa

Yleiskaavassa tavoitteena on ohjata kauppaa ensisijaisesti keskusta-alueille. Tämä toteuttaa maakuntakaavan tavoitteita keskustojen elinvoiman tukemisesta.

Yleiskaavan kaupunkikeskuksiin eli C1-alueille (Matinkylä, Espoonlahti, Espoon keskus, Tapiola, Leppävaara, Hista) voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Yleiskaavassa osoitetut C1-kaupunkikeskukset ja niiden kaupan ohjauksen periaatteet ovat maakuntakaavan mukaisia.

Yleiskaavan lähikeskuksiin eli C2-alueille (Kauklahti, Kera, Suurpelto, Kivenlahti, Otaniemi, Keilaniemi, Kalajärvi, Viiskorpi) voidaan määräysten mukaan sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Yleiskaavan lähikeskukset sijoittuvat pääosin maakuntakaavan taajamatoimintojen vyöhykkeelle. Kyseisellä vyöhykkeellä pääkaupunkiseudulla merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alarajat ovat maakuntakaavassa seuraavat, ellei selvitysten perusteella muuta osoiteta: keskustahakuinen kauppa (päivittäistavaran kauppa ja muun erikoistavaran kauppa) 10 000 k-m² sekä paljon tilaa vaativa erikoistavaran kauppa 30 000 k-m². Kuitenkin yleiskaavaselostuksen mukaan lähikeskuksissa yli 10 000 k-m² kaupan kokonaisuudetkin ovat merkitykseltään paikallisia yksiköitä. Rajaa sille, mikä katsotaan seudullisesti merkittäväksi vähittäiskaupan suuryksiköksi, ei kaavamääräyksessä tai selostuksessa esitetä.

Lähipalvelukeskittymiin eli C3-alueille voidaan yleiskaavan määräysten mukaan sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja enintään 3000 kerrosneliömetrin suuruisia päivittäistavarakaupan yksiköitä. Kaavaselostuksessa todetaan paikallisten suuryksiköiden olevan alle 10 000 k-m² yksiköitä. Selostuksen mukaan useamman alle 3000 kerrosneliömetrin päivittäistavarakaupan myymälän sijoittaminen alueelle on kuitenkin mahdollista. Liitto muistuttaa, että kaupan seudullisuuden määrittelyyn lasketaan kaikki toiminnallisen kokonaisuuden muodostamalla alueella oleva kaupan pinta-ala.

Yleiskaavassa seudullisesti merkittävä tilaa vaativa kauppa ohjataan erityisesti kaupallisten palveluiden alueille KM (Kulloonsilta, Lommila, Suomenoja ja Nihtisilta-Turvesolmu). KM-alueiden sijainnit ja enimmäismitoitukset vastaavat maakuntakaavassa osoitettuja kaupan alueita. Myös työpaikka-alueille (TP) voidaan sijainnista riippuen osoittaa joko merkitykseltään paikallista tilaa vaativaa kauppaa tai merkitykseltään paikallista kauppaa.

Uudenmaan liitto toteaa, ettei kaavaselostuksessa eikä merkintöjä koskevissa määräyksissä tuoda kaikilta osin riittävän selkeästi esiin, mitä paikallisella ja seudullisella kaupalla yleiskaavan yhteydessä milloinkin tarkoitetaan. **Seudullisuuden alarajat vähittäiskaupan suuryksiköille tulee esittää lähikeskuksia ja lähipalvelukeskittymiä koskevissa kaavamääräyksissä sekä myös työpaikka-alueita koskevissa kaavamääräyksissä selvityksiin perustuen.**

Kulttuuriympäristöt

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu yhtenäisellä merkinnällä ja määräyksellä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) perustuen Museoviraston inventointiin ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö perustuen Uudenmaan liiton selvitykseen. Kaavan yleismääräykset sekä merkintäkohtaiset määräykset huomioivat riittävällä tavalla maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilymisen.

Yleiskaavan teemakartalla 'Merkittävät kulttuuriympäristöt' viitataan Uudenmaan liiton selvitykseen vuodelta 2012. Uudenmaan liitto toteaa, että kyseinen selvitys on päivitetty ja julkaistu viimeksi vuonna 2022.

Virkistys

Yleiskaavassa osoitetaan koko Espoon mittakaavassa keskeinen virkistysalueiden ja -yhteyksien kokonaisuus, joka koostuu lähivirkistysalueista, laajemmista ulkoilualueista, viheryhteyksistä ja ulkoilureiteistä. Keskuspuisto ja Rantaraitti on osoitettu omana merkintänään, samoin Espoonjokilaakson ja Mankinjoen-Gumbölenjoen kehittämisvyöhykkeet monipuolisine arvoineen. Yleisillä suunnittelumääräyksillä ohjataan muun muassa virkistysalueiden tasapuolista saavutettavuutta ja rantojen virkistyskäyttöedellytysten säilymistä. Yleiskaavassa on osoitettu aluevarauksia myös seudullisesti vetovoimaisten virkistys- ja matkailupalveluiden kehittämiseen.

Yleiskaavaluonnoksessa on huomioitu maakuntakaavan virkistysalueverkosto ja sen kehittämistavoitteet. Tiivistyvät ja uudet rakentamisalueet kuitenkin lisäävät olemassa olevien virkistysalueiden käyttöä ja paikoin pirstovat ja supistavat virkistykseen soveltuvien alueiden määrää. Uudenmaan liitto näkee, että kaupunkirakenteen tiivistyessä virkistysalueiden ja kaupunkivihreän merkitys muun muassa asuinviihtyvyyden, hyvinvoinnin ja ilmastomuutokseen sopeutumisen kannalta korostuu entisestään. Yleiskaavan C1, C2, AK, A ja AP -alueiden määräykset edellyttävät turvaamaan riittävät ja hyvin saavutettavat lähivirkistysalueet sekä laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille. Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että määräys lisätään myös C3-alueille. Yleiskaavan selostuksen mukaan uusilla ja keskeisesti

kasvavilla alueilla tullaan tarkemman suunnittelun yhteydessä laatimaan laaja-alainen virkistysalueverkoston kokonaissuunnitelma turvaamaan riittävät virkistysalueet. Uudenmaan liitto pitää toimintatapaa kannatettavana, jotta voidaan varmistaa, mitä riittävyys erilaisilla alueilla tarkoittaa.

Luontoarvot ja ekologiset yhteydet

Yleiskaavan laadintaan liittyen on tuotettu useita luontoselvityksiä: Länsi-Espoon uhanalaisten luontotyyppien kartoitus, Histan, Forsbackan ja Mankin luontoselvitykset, virtavesiselvitys sekä lahopuu- ja lahokaviosammalselvitys. Näissä on tarkasteltu luontokohteiden arvoa ottaen huomioon soveltuvien osin myös Uudenmaan luonnonympäristöjen arvottamisen kriteerit (LAKU, Uudenmaan liitto 2012).

Yleiskaavaluonnoksessa ekologinen verkosto on osoitettu suojelu-, virkistys- ja keskuspuiston merkinnöin sekä niitä yhdistävillä ekologisilla runkoyhteyksillä. Ekologinen verkosto tukeutuu myös maa- ja metsätalousalueisiin sekä avoimen maiseman elinkeinoalueisiin. Paikoin yhteys on merkitty rakentamisalueen poikki silloin, kun virkistysalueet ovat yleiskaavan mittakaavaan nähden pieniä ja vaativat tarkempaa suunnittelua. Lisäksi verkoston keskeisiä kehittämiskohtia ohjataan erillisellä merkintätavalla.

Yleiskaavaluonnoksen oikeusvaikutteisella alueella on useita maakuntakaavassa osoitettuja viheryhteystarpeita. Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa viheryhteyksiä osoitetaan pitkänä suojelu- ja virkistysalueita yhdistävinä yhteyksinä siten, että ratkaisu tukee Helsingin seudun viherkehän kehittämistä ja yhtenäisyyttä. Merkinnällä on maakuntakaavassa osoitettu paitsi olemassa olevia ja hyvin toimivia yhteyksiä, myös uusia tarpeellisia tai kehitettäviä yhteyksiä, joissa yhteys on nykytilassa heikko. Lisäksi maakuntakaava ohjaa viheryhteyksien turvaamista kaavamääräysten kautta.

Maakuntakaavassa osoitetut viheryhteystarpeet on otettu huomioon yleiskaavaluonnoksessa osoittamalla ne yleiskaavassa pääosin virkistysalueina ja paikoin suojelualueina, avoimen maiseman elinkeinoalueina tai maa- ja metsätalousalueina sekä ekologisina runkoyhteyksinä ja viheryhteyksinä. **Helsingin seudun viherkehän ja rantojen käytön kestävyysnäkökulmasta on tärkeää, että yleiskaavaluonnokseen on otettu mukaan Keskuspuiston, Rantaraitin, Espoonjokilaakson, Mankinjoen ja Gumbölenjoen alueiden kehittäminen omina kokonaisuuksinaan, luonnon monimuotoisuus huomioon ottaen, ja lisäksi kehitetty luonnonarvopuistojen tarkastelua.**

Tavoitteena maakuntakaavan viheryhteystarvemerkinneissä on, että jos nykytilassa on jäljellä mahdollisuus maakunnallisena toimivaan, leveään yhteyteen merkinnän yleispiirteisesti osoittamalla alueella, pitää se säilyttää rakentamattomana. Samalla periaatteella tulkitaan niitä kaavamääräyksiä, jotka koskevat kaavakartalle osoitettujen verkoston ytiminä toimivien alueiden yhdistämistä. Jos on mahdollista vahvistaa yhteyttä muuta kautta, kuin maakuntakaavassa yleispiirteisesti merkityssä

kohdassa, on vahvimpaan yhteyскоhtaan aiheutettu heikentyminen korvattava mieluummin useamman kohdan kautta. Useampi kuin yksi kohta on tarpeen, koska yhteyden siirtymiseen ja nykytilassa tavoitetta heikompien kohtien toimivuuteen sisältyy epävarmuutta.

Yleiskaavaluonnoksen selostuksessa on kuvattu, että ”Taajama-alueiden reunoilla ja ulkopuolella runkoyhteyksien tulisi olla leveydeltään vähintään 300–500 metriä (Väre & Rekola 2007).” Osa yleiskaavan runkoyhteyksistä sijoittuu maakuntakaavan viheryhteystarvemeraintöjen alueille, ja osa sisältyy maakuntakaavan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeseen, jonka määräys ohjaa yhteyksien tarkempaa toteuttamista.

Maakunnallisten yhteyksien osalta tavoitteena nykytilassa rakentamattomilla alueilla on 500–1000 metriä leveä yhteys, jotta lajisto voi hyötyä siitä monipuolisesti. Ekologisesti tarkasteltuna suositeltavaa on tätäkin leveämpi yhteys (Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyyssien perusteella 2018). Jotta yhteys toimisi monipuolisesti, sillä tulee lisäksi olla suojaavaa kasvillisuutta ja latvuspeittoa. Mikäli leveys on jostain kohdasta alle 500 metriä, ei tällainen kapeikko saisi olla leveyttään pidempi. Myöskään kapeikkoja ei saisi olla peräkkäin lähellä toisiaan. Leveysvaatimuksen perusteena yleisesti on se, että ihmisen läsnäolon ja liikkumisen on todettu vaikuttavan luonnoneläinten käyttäytymiseen noin 250 m vyöhykkeellä viheralueen reunasta (Kestävät kaupunkiseudut – Kriteereitä ja mittareita suunnittelun työvälineiksi, Söderman & Saarela, Suomen ympäristö 25/2011). Kestävät kaupunkiseudut (2011) -raportissa on maakunnallisen ekologisen yhteyden minimileveydeksi esitetty 300 metriä, mutta tämä koskee jo olemassa olevia taajamia.

Osa yleiskaavaluonnoksen runkoyhteyksistä sijaitsee kohdissa, joissa ei ole vielä nykyistä rakennetta rajoittamassa yhteyden leveyttä. Niitä on paikoin (esimerkiksi Mankki, Olari, Sepänmetsä, Taavinkylä) esitetty kuitenkin niin pitkinä kapeikkoina rakentamisaluemerkintöjen väleissä, että ne eivät voisi siinä laajuudessa tarjota lajistolle monipuolista yhteyttä. Lisäksi merkinnän määräys ei varmista toteutumista riittävästi muotoilulla ”mahdollisimman leveä” sekä ohjeellisella sijainnilla. **Uudenmaan liitto esittää, että maakunnallisia yhteyksiä turvaavien runkoyhteyksien toteutuminen varmistetaan osoittamalla rakentamattomaksi tarkoitetut osuudet aluevarauksina yleiskaavassa riittävän leveinä ja vahvistamalla yleiskaavan ekologisen runkoyhteyden merkintää koskevan määräyksen ohjausvaikutusta.**

Forsbackan luontoselvityksen (Keiron 2023) mukaan alueen metsät ovat pääosin talousmetsiä, joiden luontoarvot ovat vähäisiä. Myntinmäen alueen kaakkoisosaan Hemängsbergetin ympäristöön on kuitenkin muodostunut arvokkaiden luontotyyppien kokonaisuus, joka liittyy kiinteästi Högabergetin luontoarvokokonaisuuteen. Hemängsbergetin alueella sijaitsee kaksi liito-oravan ydinaluetta sekä niihin yhteydessä oleva elinalue. Kaakkoon on rajattu myös laaja lepakoiden saalistusalue, jolta tehtiin noin kolmasosa koko selvitysalueen lepakkohavainnoista. Yleiskaavaluonnoksessa selvitysalueen kaakkoisosaan on osoitettu Myntinmäen asemanseudun rakentamisalueet C3, AK ja A-merkinnöin. Luontoselvityksen tulokset huomioon ottaen **kaavaselostuksesta ei käy**

riittävästi ilmi, miten esitetty tiivis rakentaminen ja luontoarvot on tarkoitus Myntinmäen alueella yhteensovittaa.

Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että kaavan yleismääräyksessä on mukana periaate, jonka mukaisesti luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvia haittoja tulee ensisijaisesti välttää tai lieventää. Uudenmaan liitto kannustaa ekologisen kompensaation periaatteiden ja mahdollisuuksien selvittämiseen suunnittelun edetessä. Esimerkiksi Högabergetin osalta yleiskaavaselvityksessä (s. 85) todetaan, että se on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Kuitenkin vain osa tunnistetuista luontoarvokohteista kyseisellä metsäalueella on yleiskaavan ratkaisussa osoitettu virkistysalueeksi, ja muita osia tiiviiksi asemanseuduksi.

Laajalahden pohjoisreunalla Uudenmaan liitto suosittelee harkitsemaan kuntarajan ylittävän ekologisen yhteyden merkitsemistä runkoyhteytenä ja mahdollisesti kehittämiskohtana.

Maakunnallisen selvityksen (2018) tiedoissa on tunnistettu luonnon ydinalueet kuntarajan molemmiin puoliin, mutta niiden yhteyksiä ei ole enää ollut maakunnallisina jäljellä. Näistä ydinalueista osia on osoitettu maakuntakaavassa suojelualueina ja virkistysalueina. Maakuntakaavassa ekologisten yhteyksien osalta tässä kohtaa ohjaa taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen määräys *Vyöhykkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää ekologisen verkoston kytkeytymistä vyöhykkeen ulkopuoliseen viherrakenteeseen sekä Erityistä huomiota on kiinnitettävä kaavassa osoitettuja viherrakenteen osia yhdistäviin, Helsingin seudun viherkehälle ja ranta-alueille suuntautuviin sekä merenrannan suuntaisiin yhteyksiin.*

SL-alueiden osalta yleiskaavaluonnoksessa on käytetty lähteenä osin voimassa olevien ja hyväksytyjen yleiskaavojen rajoituksia. Osa suojeluun liittyvistä merkinnöistä poikkeaa maakuntakaavassa esitetyistä tai toteutuneista suojelualerajauksista (esimerkiksi maakuntakaavan suojelualuemerkinä Pirttimäki-Mullskärret, toteutunut, on merkitty V-alueena ja Natura-alueena). **Uudenmaan liitto pyytää tarkistamaan rajaukset ja perustelemaan mahdolliset poikkeukset maakuntakaavan rajauksista**, myös oikeusvaikutuksettomilla alueilla, joiden merkintöjen on tarkoitus toimia ohjeellisena/selvitysluonteisena tarkemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavan raideliikenteeseen tukeutuvien taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella on erityisesti kaksi metsäistä aluetta, joille rakentaminen aiheuttaisi sekä hiilensidonnän vähenemistä että heikentäisi maakunnallisesti tärkeitä ekologisia yhteyksiä: Myntinmäen kautta Nuuksioon suuntautuva yhteys sekä Espoonlahdelta Mankkiin suuntautuva yhteys. Näissä on maakuntakaavassa osoitetut viheryhteystarvemerkinä. Kyseiset ekologiset yhteydet on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu ekologisinä runkoyhteyksinä. Nämä alueet vaikuttavat rakentamisen suhteen irrallisilta yhdyskuntarakenteen kehittämisen kokonaisuudessa ja sijaitsevat kaukana juna-asemista ja muusta julkisesta liikenteestä sekä palveluista. **Kyse on maakunnallisten tavoitteiden toteuttamista vaikeuttavista ratkaisuista, jolloin yhteyksiä heikentävien ratkaisujen**

perustelujen tulee liittyä maakunnallisiin asioihin, vaikutukset maakuntakaavan tavoitteisiin tulee esittää ja heikennykset perustella.

Myntinmäestä Histan ja Nuuksion Pitkäjärven väliselle alueelle ulottuu ekologisen yhteyden vaikutusalue, johon yleiskaavassa esitetään uusia asuinalueita nykyisille metsäalueille. Tähän Halujärvi-Nuuksion viheryhteystarvemerkinneen toteutettavaan leveyteen ja laatuun vaikuttavat heikentävästi yleiskaavaluonnoksessa osoitetut, maakuntakaavan muita ratkaisuja tukevat Länsiradan, Histan ja Myntinmäen tiiviimmän rakentamisen alueet. **Näiden rakentamisalueiden ulkopuolisilla alueilla tulee sitäkin paremmin ottaa huomioon maakunnallisen yhteyden toimivuuden edellytykset.**

Toinen vastaava, mutta pienempi alue on Mankin metsäalue, johon esitetään uutta AP-aluetta ja jonka kautta kulkee maakunnallinen ekologinen yhteys selvityksen Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysejä perusteella (2018) mukaan. Viheryhteystarve on osoitettu maakuntakaavassa kuntien raja-alueelle ja sen toteuttamiseen vaikuttaa myös mahdollisen varikon sijoittaminen yhteyden läheisyyteen. **Tämän Mankin alueen kokonaisuus tulee ratkaista yleiskaavassa maakuntakaavan viheryhteystarpeen tavoitteita tukevalla tavalla.**

Uudenmaan liitto suosittelee kuntakaavoituksessa varautumaan EU:n ennallistamisasetuksen kansalliseen toimeenpanoon, mm. kaupunkiympäristöjen osalta. Tämä tukee myös maakuntakaavan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden määräysten huomioon ottamista viheralueiden erilaisten arvojen osalta. On hyvä, että yleiskaavaluonnoksessa on useita määräyksiä aiheeseen liittyen mm. kaupunkivihreän runsaudesta, säilymisestä ja lisäämisestä erityyppisillä alueilla. Kaavaselostuksessa on kuitenkin vielä syytä täsmentää kyseisten määräysten tulkintaa. Asetuksen tavoitteiden toteutumista auttaa laadukkaasti kaupunkivihreän ja latvuspeiton määrän ohjaaminen vuoden 2031 jälkeen toteutettavilla rakentamisalueilla, ottaen huomioon ilmastomuutokseen sopeutumisen, luonnon hyvinvointivaikutukset ja ekologisten verkostojen vahvistamisen.

Hulevedet ja maa-aineshuolto

Yleiskaavan yleiset määräykset edellyttävät laatimaan asemakaavoituksen yhteydessä hulevesien hallintasuunnitelman, jossa tulee ottaa huomioon sekä laadulliset että määrälliset hallinnan tarpeet, sekä turvata riittävät aluevaraukset hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan. Uudenmaan liitto pitää kyseistä määräystä kannatettavana myös ilmastomuutoksen sopeutumisen näkökulmasta.

Yleismääräyksissä todetaan myös, että hulevesien muodostumista on pyrittävä ehkäisemään. Tavoite on hyvä, ottaen huomioon, että vaikutusten arvioinnin mukaan kaava lisää läpäisemättömän pinnan määrää. Uudenmaan liitto toteaa, että kaavaselostuksessa voisi kuvata tarkemmin mahdollisia keinoja hulevesien muodostumisen ehkäisemiseksi.

Yleiskaava mahdollistaa paljon uutta rakentamista (mm. asumisen alueita ja raideliikennedyhteyksiä), mitkä paitsi lisäävät tarvittavien kivi- ja maa-

ainesten tarvetta, myös tuottavat huomattavan määrän maa-aineksia. Kaavan yleismääräyksissä todetaan, että maankäytön jatkosuunnittelussa tulee edistää massojen suunnitelmallista kierrätystä ja hyödyntämistä. Tavoite on hyvä, mutta jättää avoimeksi keinot ja tavat, joilla maamassojen kierrätystä ja hyödyntämistä on tarkoitus edistää. Uudenmaan liitto toteaa, että maa-ainesten kierrätys vaatii sekä paikallisia rakentamisen tukialueita että isompia maa-aineshuollon alueita, joilla on mahdollista käsitellä, jalostaa ja varastoida maa-aineksia. Maamassojen osalta haasteena on se, että massojen käsittelyssä korostuvat yleensä pienialaiset ja usein myös väliaikaiset alueet, joiden tulisi sijaita mahdollisimman lähellä syntytai käyttöpaikkaa. Tällaisia alueita ei välttämättä ole mahdollista osoittaa yleiskaavassa kaavamerkintöinä, mutta yleismääräysten kautta ohjausmahdollisuudet ovat paremmat. **Uudenmaan liitto kannustaakin tarkastamaan yleismääräystä, sekä täydentämään selostusta siten, että yleiskaava tarjoaisi jatkosuunnittelulle selkeämmät keinot maa-ainesten hallintaan ja kierrätykseen.**

Vesihuolto

Yleiskaavassa on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon merkinnällä Blominmäen jätevedenpuhdistamo, sekä Blominmäen jätevesitunnelit: meripurkutunneli sekä uusi jäteveden tuloviemäritunneli Lansasta Söderskokiin. Muut jätevesien johtamisen seudulliset yhteystarpeet on esitetty teemakartalla, kuten Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitettu siirtoviemärin yhteystarve Blominmäestä Vihdin suuntaan.

Uudenmaan liitto toteaa, että Espoosta Vihdin suuntaan osoitetulla siirtoviemärin ohjeellisella linjauksella on seudullista merkittävyyttä vesihuollon toimintavarmuudelle ja huoltovarmuudelle pitkällä aikavälillä. **Siirtoviemärin seudullisen merkittävyyden vuoksi yhteystarve on tarpeellista osoittaa liitekartan ohella yleiskaavakartalla.**

Uudenmaan liitto myös toteaa, että parhaillaan laaditaan Uudenmaan vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa, joka valmistuu loppuvuodesta 2024. Liitto suosittelee huomioimaan kaavatyössä mahdollisuuksien mukaan yleissuunnitelmassa määriteltävät tulevaisuuden vesihuollon tarpeet.

Ilmastovaikutukset ja hiilensidonta

Espoon tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Yleiskaavan toteuttamisesta aiheutuvat ilmastovaikutukset realisoituvat suurelta osin vasta tämän tavoitevuoden jälkeen.

Yleiskaavatyön yhteydessä on kuitenkin syytä tarkastella, miten yleiskaava vaikuttaa kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamiseen ja päästökehitykseen kaavan tavoitevuoteen mennessä.

Yleiskaavan merkittävimmät ilmastovaikutukset aiheutuvat maankäytön muutoksista, rakentamista ja liikenteestä. Ilmastomuutoksen hillintää edistävät ratkaisut liittyvät ennen kaikkea toimintojen sijoittamiseen sekä kestävästä liikennejärjestelmän ja energiantuotannon mahdollistamiseen. Yhdyskuntarakenteen kehittäminen ensisijaisesti nykyisten ja tulevien raiteiden sekä merkittävimpien joukkoliikennereittien varsille on ilmastovaikutusten näkökulmasta kannatettavaa. Toisaalta

kaavaratkaisulla pyritään merkittävästi lisäämään pientalokaavoitusta, mikä aiheuttaa metsäkatoa ja lisää asukkaiden liikkumistarvetta ja henkilöautoliikennettä.

Yleiskaavan toteuttamisen merkittävin päästölähde vuoteen 2060 aiheutuu rakennusten rakentamisesta, mikäli rakennusmateriaalien päästöt eivät tulevaisuudessa merkittävästi laske. Uudenmaan liitto näkee, että jo yleiskaavoissa tulee pyrkiä huomioimaan keinoja hillitä rakentamisen ja rakennusten energiankulutuksen päästöjä. Yleiskaavan yleiset suunnittelumääräykset antavat tähän hyvät lähtökohdat edistämällä maankäytön hiilineutraaleja energiaratkaisuja sekä toimintojen ja rakennusten energiatehokkuutta.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on huomioitu yleiskaavassa toimintojen sijoittamisella pääosin vesistötulva-alueiden ulkopuolelle sekä määräyksillä, joilla ohjataan tulvariskien ja hulevesien hallintaa, ekosysteemipalveluiden turvaamista ja kaupunkivihreän säilymistä tai lisäämistä. Pohjaveden laatu ja antoisuus on turvattu ominaisuusmerkintää koskevalla määräyksellä.

Yleiskaavaluonnoksen selostuksessa on kuvattu yleispiirteisellä tasolla kaavaratkaisun vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Vaikutusten arviointi perustuu kasvihuonekaasujen kehityksen osalta paikkatietopohjaiseen Yhdyskuntarakenteen ilmastovaikutusten arviointityökaluun ja asiantuntija-arvioon. Lisäksi hiilinielujen ja -varastojen muutosta on arvioitu karkealla tasolla perustuen alueiden arviointuihin kerrosalamuutoksiin. **Uudenmaan liitto pitää ongelmallisena, että näiden ilmastovaikutusten arviointien tuloksia ei ole sisällytetty kaava-aineistoon. Kaavaratkaisun tarkentuessa arviointia on syytä edelleen tarkentaa ja esittää tulokset osana muuta ilmastovaikutusten arviointia.**

Uudenmaan liitto korostaa ilmastovaikutusten arvioinnin merkitystä nimenomaan kaavan valmisteluvaiheessa, jotta valintoihin ja niiden toteutukseen voidaan vielä vaikuttaa. Kaavan merkittävyys ja tavoitteisiin nähden tehty arviointi on suppea ja toteava. Skenaarioita tai vertailuja erilaisten suunnitteluratkaisujen vaikutuksista ei ole laadittu.

Yleiskaavan jatkosuunnittelussa onkin tarpeen tehdä kattava ilmastovaikutusten arviointi siten, että se mahdollistaa eri suunnitteluvaihtoehtojen vertailun ja edelleen haitallisten ilmastovaikutusten lieventämisen ja positiivisten vaikutusten vahvistamisen jatkosuunnittelussa. Lisäksi on tarpeen tuoda esille ilmastovaikutusten ajoittumista ja epävarmuuksia, joita kaavaratkaisun toteuttaminen tai toteutumatta jättäminen voivat saada aikaan.

Kaavaselostuksen mukaan uudet rakentamisalueet on osoitettu pääosin kaikkein suurimpien hiilivarastojen ulkopuolelle. Merkittävimmät vaikutukset ilmenisivät Histan ja Nuuksion Pitkäljärven välisellä alueella, Myntinmäen alueella sekä Mankin alueella, joihin on osoitettu asumisen aluevarauksia. Laskennallisesti hiilinielut vähenevät maankäytön muutosten seurauksena noin 15 %. Yleismääräysten mukaan maankäytön

jatkosuunnittelussa on edistettävä hiilinielujen ja -varastojen turvaamista. **Kaavaselostuksessa tulee kuvata, miten yleismääräyksen ohjausvaikutus ilmenee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Turvaamisen ohella kaavalla tulee pyrkiä myös vahvistamaan hiilensidontaa ja varastointia.**

Yhteenveto

Espoon yleiskaavan keskeisenä tavoitteena on varautua kasvuun, koko kaupungin kehityslinjat yhteen nivoen. Uudenmaan liitto pitää yleiskaavaluonnosta tavoitteiltaan kunnianhimoisena ja vaikutuksiltaan maakunnallisesti ja jopa valtakunnallisesti merkittävänä. Yleiskaavan tavoitteet ovat yhdenmukaiset Uusimaa-ohjelman ja maakuntakaavan tavoitteiden kanssa.

Uudenmaan liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota etenkin kestävän yhdyskunta- ja viherkentien ohjaamisen tarkoituksenmukaisuuteen sekä liikenteen ratkaisuihin, jotka poikkeavat voimassa olevasta maakuntakaavasta. Uudenmaan liitto korostaa, että siltä osin kuin yleiskaava poikkeaa maakuntakaavasta tai sillä on seudullisia vaikutuksia, tulee kaavan perustua riittäviin maakunnallisen tason selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty yhdyskuntarakenteen kehittäminen keskuksiin ja kestävään liikennejärjestelmään tukeutuen on maakuntakaavan tavoitteiden mukaista. Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että kaavaratkaisussa varmistetaan joukkoliikenteen hankkeiden toteutuminen etupainotteisesti uusille ja voimakkaasti kehittyville asumisen alueille. Yleiskaavan jatkosuunnittelussa tulee varmistua, että uusilla raideliikennevyöhykkeillä on edellytykset maankäytön riittävälle tehostamiselle ympäristön reunaehdot huomioiden. Joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden maankäytön kehittäminen tulee kytkeä raideyhteyden tarkempaan suunnitteluun.

Yleiskaavaluonnoksessa varaudutaan myös pientaloalueiden merkittävään tiivistämiseen ja laajentamiseen. Uudenmaan liitto pitää kasvuun varautumista ja tavoiteltua pientalorakentamisen osuuden merkittävää kasvattamista haasteellisena ottaen huomioon yleiskaavan ja maakuntakaavan tavoitteet sekä kestävän yhdyskuntarakenteen periaatteet: liikkumistarpeen vähentäminen, kestävä liikenne, yhtenäisten luontoalueiden säilyminen ja infrastruktuurin resurssitehokkuus. Uusien ja laajentuvien pientaloalueiden vaikutukset maakuntakaavan ja yleiskaavan tavoitteiden toteutumiselle tulee arvioida ja niiden tarve tulee perustella kaavaselostuksessa. Erityisesti tämä koskee Histan, Myntinmäen ja Mankin asumisen alueita, koska ne sijoittuvat maakuntakaavassa osoitetun viheryhteystarpeen alueille ja sijoittuvat irralleen muusta yhdyskuntarakenteesta.

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty metroyhteyksiin perustuva raideliikenne poikkeaa voimassa olevasta maakuntakaavasta. Uudenmaan liitto korostaa, että mahdollisella metroverkoston laajentamisella on vaikutuksia myös maakunnalliseen liikennejärjestelmään, mutta yleiskaava-aineistosta puuttuvat maakuntakaavatasoiset selvitykset. Lisäksi tulee huomioida, että

metroverkoston laajentamisen selvitykset eivät koske vain maankäytön ja liikennejärjestelmän vuorovaikutusta, vaan siihen liittyy myös muita toteutettavuuteen liittyviä selvitystarpeita, kuten varikot. Yleiskaavan jatkosuunnittelussa tulee kuvata yleiskaavan suhde maakuntakaavan liikennejärjestelmään ja perustella maakuntakaavasta poikkeaminen maakuntakaavatasoisilla selvityksillä. Lisäksi kaava-aineistoa tulee täydentää kaavataloudellisilla selvityksillä sekä metron ja/tai pikaraitioteiden maankäytön tehostamisen mahdollisuuksista ja riskeistä.

Yleiskaavassa tulee ratkaista rantaradan varikon sijainti viimeistään ehdotusvaiheessa perustuen riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin. Yleiskaavassa on huomioitava se, että maakuntakaavassa varikko on osoitettu Mankin/Luoman alueelle. Mikäli yleiskaavassa osoitetaan varikolle maakuntakaavasta poikkeava sijainti, kuten Näkinmäki, tulee yleiskaavatasoisten selvitysten lisäksi laatia maakuntakaavatasoiset selvitykset, joissa poikkeamiselle esitetään perusteet. Lisäksi Uudenmaan liitto katsoo, että Espoolla ja Kirkkonummella pitää olla tosiasiallinen mahdollisuus viedä varikon sijaintia koskevat selvitykset loppuun.

Yleiskaavaluonnoksen mukainen Tallinna-tunnelin linjaus poikkeaa maakuntakaavasta. Tallinna-tunneli on yhteytenä kansainvälinen, eikä maakuntakaavan mukaisesta linjauksesta voi poiketa seutu- eikä kuntatasoisin selvityksin. Yleiskaavassa ei tule osoittaa Tallinna-tunnelille varausta.

Kaavaluonnoksessa esitetyllä maankäytön kasvulla on seudullisia vaikutuksia autoliikenteen määriin ja suuntautumiseen. Kaavaehdotusvaiheessa tähän liittyvää vaikutusten arviointia on tarpeen laajentaa seudulliseksi ja tarkasteluihin tulee sisältyä myös aamun ruuhkahuippuennusteet. Uudenmaan liitto korostaa, että maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittävälle teille ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa.

Kauppaa koskevissa kaavamääräyksissä tai selostuksessa ei ole kaikilta osin riittävän selkeästi määritetty mitä paikallisella ja seudullisella kaupalla yleiskaavan yhteydessä milloinkin tarkoitetaan ja mitkä ovat seudullisuuden rajat. Seudullisuuden alarajat vähittäiskaupan suuryksiköille tulee esittää lähikeskuksia ja lähipalvelukeskittymiä koskevissa kaavamääräyksissä sekä myös työpaikka-alueita koskevissa kaavamääräyksissä.

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty maankäyttö heikentää paikoin maakuntakaavassa osoitettujen viheryhteystarpeiden toimivuutta. Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan ainakin Histan, Myntinmäen, Mankin sekä Espoon keskuspuiston ja Mankkaan alueisiin liittyen maankäyttö tulee ratkaista siten, ettei ekologisten yhteyksien toimivuus heikkene. Viheryhteystarpeiden toteutumista tulee edistää osoittamalla aluevarauksina rakentamattomaksi tarkoitetut alueet riittävän leveinä ja vahvistamalla yleiskaavan ekologisen runkoyhteyden merkintää koskevan määräyksen ohjausvaikutusta.

Myntinmäen asemanseudun rakentamisalueet sijoittuvat osin päällekkäin yleiskaavan luontoselvityksessä tunnustettujen luontoarvojen kanssa. Kaavaselostuksessa tulee kuvata miten esitetty tiivis rakentaminen ja luontoarvot on tarkoitus alueella yhteensovittaa.

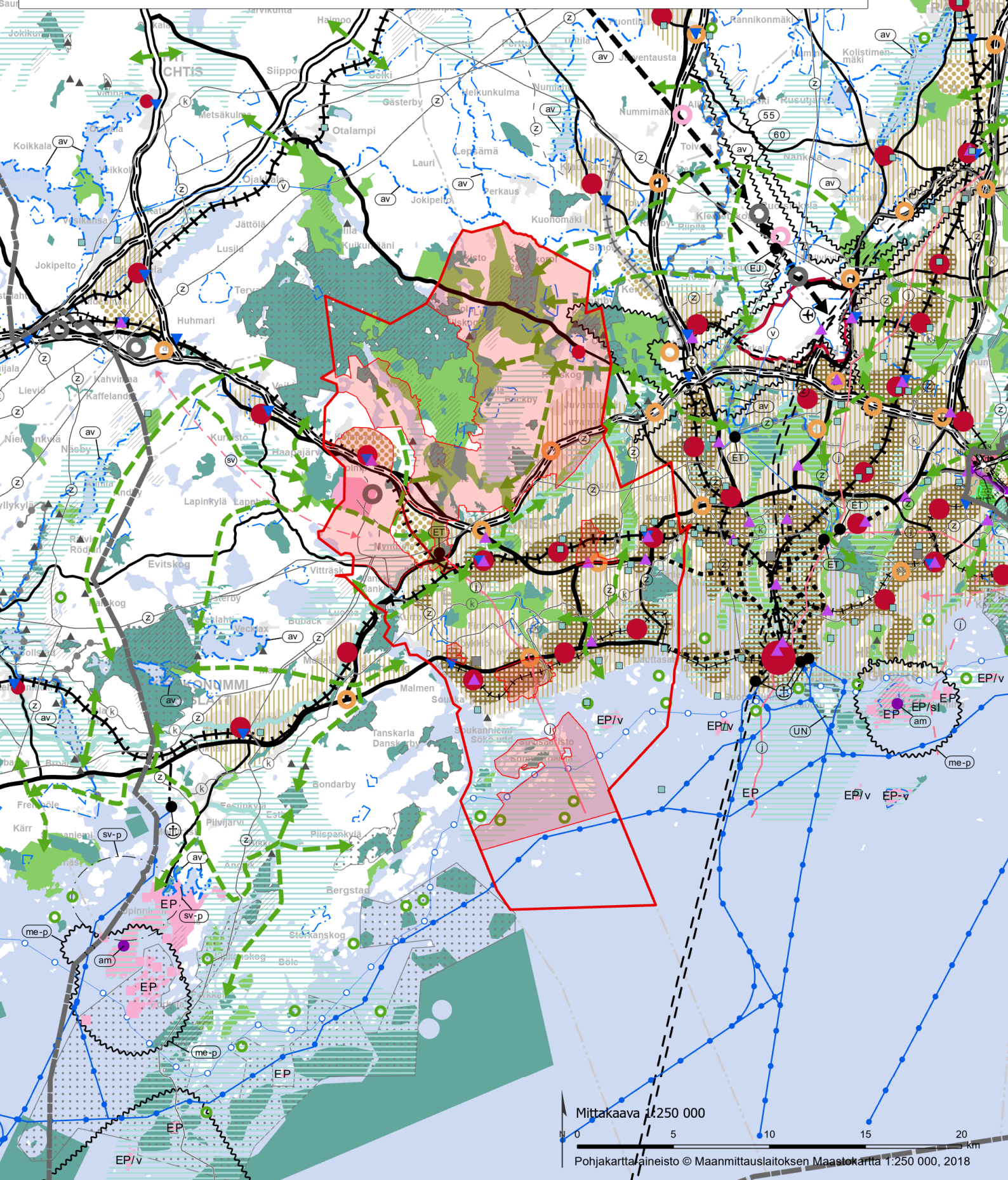
Osa suojeluun liittyvistä merkinnöistä poikkeaa maakuntakaavassa esitetyistä tai toteutuneista suojelualue-rajauksista. Mahdolliset poikkeukset maakuntakaavan rajauksista tulee perustella, koskien myös alueita, joilla yleiskaava toimii ohjeellisena aineistona.

Maamassojen varastoinnin ja käsittelyn ohjaamiseksi Uudenmaan liitto kannustaa tarkastamaan yleismääräystä sekä täydentämään selostusta siten, että yleiskaava tarjoaisi jatkosuunnittelulle selkeämmät keinot maa-ainesten hallintaan ja kierrätykseen.

Maakuntakaavassa osoitettu siirtoviemärin ohjeellinen linjaus Espoosta Vihdin suuntaan on tarpeellista osoittaa liitekartan ohella yleiskaavakartalla.

Yleiskaavaluonnoksen ilmastovaikutusten arviointi on kaavan merkittävyyteen nähden suppea ja puutteellinen. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee laatia kattava ilmastovaikutusten arviointi, joka mahdollistaa eri suunnitteluratkaisujen vertailun ja haitallisten ilmastovaikutusten lieventämisen. Kaavan toteuttamisesta aiheutuva metsäkato ja sen vaikutukset hiilensidontaan ja -varastoihin on syytä arvioida luonnosvaihetta tarkemmin.

Uudenmaan voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmä 13.3.2023

Espoon yleiskaava 2060,
luonnos nähtävillä 3.6-3.9.2024

- Kaava-alue
- Oikeusvaikutukseton alue

Uudenmaan liitto
Lausunnon liite 1
430/06.02.00/2022

Uudenmaan voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmä 13.3.2023

Maakuntakaavamerkinnot Espoon yleiskaava 2060 alueella

	Keskustatoimintojen alue, keskus Område för centrumfunktioner, centrum		Voimajohto Kraftledning
	Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke Utvecklingszon för tätortsfunktioner		Voimajohdon ohjeellinen linjaus Riktgivande sträckning för kraftledning
	Uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke Ny utvecklingszon för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik		Maakaasun runkoputki Naturgashuvudledning
	Pääkaupunkiseudun ydinvyöhyke Huvudstadsregionens kärnzon		Jätevesitunneli Avloppstunnel
	Valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie Väg med två körbanor av betydelse på riksnivå		Lentomelualue (Lden 55 - 60 dBA) Flygbullerområde (Lden 55 - 60 dBA)
	Maakunnallisesti merkittävä tie Väg av betydelse på landskapsnivå		Puolustusvoimien alue, jolla on samanaikaista virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminnallista siviilikäyttöä Försvarsmaktens område med samtidigt civilt bruk inom rekreation, turism och/eller utbildning.
	Seudullisesti merkittävä tie Väg av betydelse på regional nivå		Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Område som är viktigt med tanke på kulturmiljön eller landskapsvärden
	Päärata Huvudbana		
	Metro Metro		
	Joukko- ja/tai tavaraliikenteen kannalta merkittävä tie tai katu Väg eller gata som är viktig med tanke på kollektivtrafik och/eller godstrafik		
	Laivaväylä Farled		Kaava-alueen raja Planområdets gräns
	Veneilyn runkoväylä Basfarled för båttrafik		
	Vedenhankinnan kannalta arvokas pintavesialue För vattenförsörjning viktigt ytvattenområde		
	Pohjavesialue Grundvattenområde		
	Yhdyskuntateknisen huollon alue Område för samhällsteknisk försörjning		
	Kiertotalouden ja jätehuollon alue Område för cirkulär ekonomi och avfallshantering		
	Raskaan raideliikenteen varikko Depå för tung järnvägstrafik		
	Joukkoliikenteen vaihtopaikka Omstigningsplats för kollektivtrafik		
	Liityntäpysäköintialue Område för anslutningsparkering		
	Kaupan alue Område för handel		
	Tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalue Utvecklingsområde för produktion och logistikverksamhet		
	Virkistysalue Rekreationsområde		
	Virkistyskäytön kohdealue Målområde för rekreationsbruk		
	Viheryhteystarve Behov av grönförbindelse		
	Suojelualue Skyddsområde		
	Natura 2000 alue Natura 2000-område		
	Arvokas geologinen muodostuma Värdefull geologisk formation		

Maakuntahallitus 23.9.2024

§ 129: Lausunto Espoon yleiskaavasta 2060, luonnos

Jätän eriävän mielipiteen tehtyjen muutosesityksen osalta:

Maakuntahallituksen tulee lausunnoissaan pidättäytyä maakuntavaltuuston päätöksissä. Hyväksytty muutosesitys kaavalausunnossa koskien varikkoaluetta on hyväksytyn maakuntakaavan vastainen, eikä maakuntahallituksen tulisi sellaista hyväksyä.

Minerva Krohn

Väylävirasto Trafikledsverket

Lausunto

1 (2)

VÄYLÄ/3979/03.01.02/2024

4.9.2024

Espoon kaupunki
Kirjaamo

kirjaamo@espoo.fi

Viite: lausuntopyyntö 31.5.2024

Lausunto Espoon yleiskaavan 2060 kaavaluonnoksesta (Aluenumero 800100)

Väylävirasto on tutustunut yleiskaavaluonnokseen ja antaa lausuntonsa rautateiden sekä vesiväylien näkökulmasta.

Meriväylät

Espoon merialueella sijaitsee useita Väyläviraston ylläpitämiä meriväyliä. Kaavan rantavyöhykkeellä sijaitsee myös useita linjamerkkejä. Kiinteitä linjamerkkejä käytetään vesiliikenteen ohjaamiseen, aluksen kulun turvaamiseen ja sen paikan määrittämisen apuna.

Väylävirasto pitää tärkeänä, että nähtävillä olevassa aineistossa huomioidaan Väyläviraston ylläpitämille väylille osoittavat kiinteiden linjamerkkien, sijainti ja niiden säilyminen esteettömästi nykyisillä paikoillaan. Linjamerkkien näkyvyydellä ja toimivuudella on merkittävä vaikutus turvalliseen merenkulkuun.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

*Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.
Väylävirastossa asian on ratkaissut osastonjohtaja Jaakko Knuutila ja esitellyt
asiantuntija, maankäyttö Ville Vuokko.*

Jakelu Espoon kaupunki

Tiedoksi Eero Liehu
Antero Kaukonen
Kaj Grönqvist, RR Management Oy

Väylävirasto

PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki

Puhelin 0295 34 3000

etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
vayla.fi

4.9.2024

Anna Miettinen
Anton Aronen
Erkki Mäkelä
Mikael Takala
Taiju Virtanen
Erika Helin
Aimo Huhdanmäki
Keijo Jukuri
Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue
Uudenmaan ELY-keskus, Y-vastuualue

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter.
Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for electronic signatures.
You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Ville Vuokko
Allekirjoitusaika	04.09.2024 12:13
Allekirjoittaja	Jaakko Knuutila
Allekirjoitusaika	04.09.2024 12:15

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Espoo_ Espoon yleiskaava 2060 luonnos.pdf
-----------	---

Espoon kaupungin kirjaamo
PL 1
02070 Espoon kaupunki

Lausunto
28.08.2024
60/00.02.022.0220/2023

Lausunto Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksesta

Tausta

Espoon kaupunginhallitus on 13.5.2024 päättänyt asettaa Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksen nähtäville maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n perusteella. Yleiskaava kattaa koko Espoon kaupungin alueen. Se on kuitenkin oikeusvaikutukseton ajantasaisten yleiskaavojen alueella, eli Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan, Keran, Kiviruokin ja Finnoon alueilla.

Nyt lausuttavana olevassa kaavaluonnoksessa varaudutaan noin 200 000 uuteen asukkaaseen vuoteen 2060 mennessä. Yleiskaavaluonnoksen lähtökohta on ollut ennakoituun huomattavaan väestönkasvuun vastaaminen siten, että valtaosa uusista asukkaista voisi asua joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrella. Kaavaluonnoksessa esitetään uusia Rantaradan ja Länsimetron yhdistäviä raidekäytäviä sekä uusia raidekäytäviä Rantaradasta pohjoiseen Hista-Myllymäen sekä Viiskorpi-Kalajärven suuntiin. Joukkoliikennekäytävien väliset alueet ja Pohjois-Espoo tiivistyisivät pientalovaltaisina.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Espoon yleiskaava 2060 -luonnoksesta ja esittää seuraavaa:

Lausunto

Merkittävään väestönkasvuun varautuva yleiskaavaluonnos osoittaa runsaasti uutta asuinkerrosalaa joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle. Tiivis, raiteisiin tukeutuva kaupunkirakenne mahdollistaa mittavan asuntotuotannon, mikä vastaa myös seudullisesti sovittuja maankäytön ja asumisen tavoitteita. Kaavaluonnoksen mukaan joukkoliikennekäytävien väliset alueet tiivistyisivät pientalovaltaisina, nykyisten pientaloalueiden ominaispiirteitä vaalien ja säilyttäen. Suuren mittakaavan kerrostalotuotantoa pienimuotoisempaan tiivistämiseen on Suomessa ja muualla Euroopassa kehitetty monenlaisia talotyyppejä ja niiden yhdistelmiä. Tällaisen pienimuotoisen mutta tiiviin rakentamisen vaihtoehtojen kehittäminen edelleen olisi hyvä tapa lisätä monipuolisia asumisen vaihtoehtoja Helsingin seudulla. Näin toteutettaisiin myös seudulliseen MAL-suunnitelmaan sisältyviä asumisen laatua edistäviä tavoitteita.

Kaavaluonnokseen sekä Pohjois- ja Keski-Espoon voimassa olevaan yleiskaavaan sisältyvien uusien pientaloalueiden kaavoittaminen sen sijaan vaikuttaa yhdyskuntarakennetta hajauttavalla valinnalla. Tällaisen valinnan ilmastovaikutukset määräytyvät monien eri tekijöiden summana, ja joitakin vaikutuksia voitaneen

tulevaisuudessa lieventää muiden sektoreiden ilmastotoimien avulla. HSY esittää kuitenkin perustellun huolensa tulevan yhdyskuntarakenteen kustannuksista erityisesti vesihuollon järjestämisen näkökulmasta, tarkemmin jäljempänä tässä lausunnossa.

Väestönkasvun lisäksi kaavaluonnoksessa oletetaan myös Espoon työpaikkamäärän kasvavan voimakkaasti, ja laskennallinen työpaikkaomavaraisuus mainitaan kaupungin tavoitteeksi. Helsingin seudun työmarkkinat ovat varsin riippumattomia kuntarajoista, joten olisi tärkeää mahdollistaa liikkuminen kestävin kulkutavoin paitsi oman kunnan, myös ympäryskuntien ja muun seudun työpaikoille. Lisäksi yleiskaavan ratkaisuihin olisi hyvä kyetä huomioimaan etätöiden yleistymisen, vaikka siihen ei vakiintuneita menetelmiä vielä olekaan. Vähintään osa-aikainen etätö on joillakin toimialoilla tyypillisempää kuin toisilla. Mahdollisuus koskee kuitenkin sekä monia espoolaisia asukkaita että Espooseen sijoittuvia työnantajia. Tämän aiheen osalta tausta-aineistojen päivityksessä ja kaavaehdotuksen laadinnassa on mahdollista hyödyntää paitsi HSL:n tuoreimman liikkumistutkimuksen tietoja, myös HSY:n työpaikkakehitystä koskevia tietovarantoja.

Vesihuolto

Kaavaluonnoksen mukaan Espoon kaupunki kasvaa voimakkaasti, mikä lisää vedenkulutusta ja jätevesimääriä. Yleiskaavan mahdollistama asukasmäärien lisäys huomioidaan HSY:n tarveselvityksissä ja investointiohjelmassa sekä vesihuoltoverkostojen esisuunnitelmissa kaavan vireilletulosta lähtien.

Kaavaratkaisuissa painotetaan kaupunkirakenteen tiivistämistä ja olemassa olevan infran hyödyntämistä. Siitä huolimatta vesihuoltoinfraa voidaan joutua uusimaan voimakkaimmin kehittyvillä alueilla. Tämä on kaavaselostuksessa mainittukin. Kaavaluonnoksen mukaan maankäyttöä tiivistetään merkittävästi nykyisten ja uusien raidekäytävien varrella. Tiivistämisen seurauksena myös jo olemassa olevia vesihuoltorakenteita joudutaan tyypillisesti siirtämään. Vesihuoltorakenteiden siirron toteuttamisajankohdan ennustettavuudella on HSY:lle suuri merkitys, sillä siirrot muodostavan merkittävän osan kokonaisinvestoinneista.

Maankäytön tiivistyessä aluekuivatus ja siihen liittyvät hulevesien tulvareitit on suunniteltava huolellisesti ja varmistettava, ettei hulevesiä päädy jätevesiviemäriin puutteellisen kuivatuksen seurauksena. Espoon tulisi varautua mahdollisiin huleveden paikallisiin puhdistusvelvoitteisiin, joilla tulevaisuudessa rajoitetaan huleveden kautta ympäristöön päätyvää ravinnekuormitusta sekä makro- ja mikropartikkeleiden ja metallien aiheuttamaa kuormitusta. Kaavoituksella tulisi myös varmistaa, että lumen paikalliselle varastoinnille on varattu riittävästi tilaa. Näin voidaan vähentää lumen kuljetuksia ja niistä aiheutuvia kasvihuonepäästöjä.

Kaavaluonnos sisältää useita alueita, jotka sijaitsevat kaukana nykyisestä yhdyskuntarakenteesta. Tällaisia ovat esimerkiksi Hista-Myntinmäen alue, Viiskorpi-Kalajärven alue sekä näihin tukeutuvat alueet. Kuten kaavaselostuksessa on mainittu, näiden alueiden vesihuollon toteuttaminen edellyttää merkittäviä investointeja. Lisäksi on huomioitava, että suurten siirtoyhteyksien suunnittelu ja toteutus vie vuosia. Siirtoyhteyksien lisäksi investointeja tarvitaan alueellisen vesihuollon toteuttamiseen.

HSY korostaa, että infrahankkeiden toteuttamisjärjestyksellä on suuri merkitys vesihuoltoverkoston toimivuuden ja vedenlaadun kannalta. Alueiden toteuttaminen tulisi aloittaa läheltä nykyisiä infrarakenteita. Näin vesihuoltojärjestelmien toimintaedellytykset saataisiin turvattua ja infrainvestoinnit mahdollisimman tehokkaasti käyttöön. Lisäksi HSY muistuttaa, että alueiden toteuttamisen keskinäisen järjestyksen vaihtuminen voi viivästyttää vesihuollon asianmukaista toteutusta vuosilla. HSY:n näkökulmasta laajalle levittäytyvä ja hajautunut yhdyskuntarakenne ei ole teknistaloudellisesti järkevä. Hajanaisesta yhdyskuntarakenteesta aiheutuva vesihuollon taloudellinen kannattamattomuus on

kompensoitava joko asiakasmaksujen kautta maksurakennetta kehittämällä tai alueiden rakentamisen erillisrahoituksella.

Vesihuoltoverkostojen saneerausten kohdentamisen kannalta on tärkeää, että HSY saa mahdollisimman hyvissä ajoin tiedon rakentamishankkeiden suunnitellusta laajuudesta ja toteuttamisaikataulusta. Näin vesihuoltoverkostojen saneeraukset saadaan kohdennettua mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Espooseen on suunniteltu useita mittavia viemäritunnelihankkeita, kuten Mäkkylän ja Espoon keskuksen välinen viemäritunneli, joita ei ole tarkoituksenmukaistakaan esittää kaavaluonnoksessa yksityiskohtaisesti. HSY muistuttaa kuitenkin viemäritunnelien maanpäällisten huoltorakenteiden edellyttämistä tilavarauksista, joiden suunnittelu aiheuttaa haasteita tiiviissä kaupunkirakenteessa. Jatkosuunnittelussa tulee myös välttää toimintojen sijoittamista kaikkein alavimmille alueille. Näin viemärointi saadaan toteutettua energiatehokkaasti ja voidaan minimoida ilmastomuutoksesta aiheutuvien hulevesi- ja viemäritulvien riskit.

Yhteenvetona vesihuollon osalta HSY toteaa, että yleiskaavan toteuttamisella ja toteuttamisjärjestyksellä tulee olemaan HSY:lle suuri taloudellinen vaikutus. Kaavoituksen jatkuessa yleiskaavavaiheesta asemakaavoitukseen vesihuollon kokonaisuus tulee huomioida kaikissa selvityksissä ja suunnitelmissa. Suunnittelutyö on tehtävä tiiviissä vuorovaikutuksessa HSY:n vesihuollon asiantuntijoiden kanssa. HSY:n nykyisen vesihuoltoverkoston kapasiteetin riittävyys kehittyvien alueiden vesihuollon toteuttamiseksi on selvittävää vielä tarkemmin jatkosuunnittelun yhteydessä. Jatkosuunnittelussa vesihuoltojärjestelmien toimintaedellytykset on turvattava riittävän tilavarauksin ja alueet suunniteltava siten, että tarve jo rakennetun vesihuollon siirtämiselle olisi mahdollisimman vähäinen.

Jätehuolto

Kaavaluonnoksessa on huomioitu Ämmässuon ekoteollisuuskeskus toimintoihin sekä Ämmässuon suojavihervyöhyke. Kaavamerkintä ET, eli yhdyskuntateknisen huollon alue, mahdollistaa nykyisen toiminnan alueella ja toiminnan kehittämisen edelleen. HSY toteaa, että ekoteollisuuskeskukselle on olennaista monipuolisen, kiertotalouteen perustuvan ja vihreää siirtymää vauhdittavan teollisuuden mahdollistaminen. Aluetta kehitetään edelleen jätehuollon ja kiertotalouden tarpeisiin. Toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia on vähennetty huomattavasti toiminnan kehittyessä ja toimenpiteitä vaikutusten vähentämiseksi jatketaan edelleen, kuten kaavamerkinnässä on edellytetty. Toiminnasta voi kuitenkin edelleen aiheutua ympäristöön joitakin vaikutuksia, kuten hajua, pölyä ja melua. Toiminnan luonne tulee huomioida ympäröivän alueen kaavoituksessa, sillä kaavan mukaisen toiminnan kaikkia ympäristövaikutuksia ei voida poistaa. Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksen ympärille on merkitty suojaviheralue (kaavamerkintä EV). Alueella tullaan turvaamaan riittävä suojapuusto ja muu kasvillisuus kaavamääräyksen mukaisesti. Kaavamääräyksellä tulee mahdollistaa myös luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja parantamiseen tähtäävät toimenpiteet alueella.

Kaavaselostuksessa viitataan HSY:n Sortti-toimintaan seuraavasti: *”Ämmässuon alueella sijaitsee myös Espoon ainut Sortti-asema. Helsingin seudun ympäristökeskus HSY:n mukaan Espoon eteläosissa on tarvetta toiselle Sortti-asemalle, jonka tarkempi sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa”*. HSY toteaa, että yhden uuden Sortti-aseman sijoittamista Espoon eteläosiin voidaan pitää vähimmäisedellytyksenä turvaamaan kasvavan Espoon asukkaiden kierrätyksen lähipalvelut.

HSY viittaa myös Espoon kaupunkistrategian Kestävä Espoo –tavoitteeseen, jonka mukaan jätehuolto on asukkaille tärkeä palvelu, jonka tulee olla lähellä asukkaita ja helposti saavutettavissa. Näin tuetaan vaikuttavasti myös Espoon ilmasto- ja kiertotaloustavoitteita. Ämmässuon Ekoteollisuuskeskuksessa sijaitseva Sortti-asema on hyvin kaukana Espoon asuntoalueista ja palveluista. Uuden Sortti-aseman tulisi

mieluiten sijoittua hyvien kulkuyhteyksien varrelle, jolloin palvelu olisi asukkaiden kannalta helposti saavutettavissa myös pyöräillen ja kävellen.

Luonteva paikka Sortti-asemalle voisi sijaita myös lähellä merkitykseltään seudullisia tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksiköitä (KM-alue). HSY:n näkemyksen mukaan Sortti-asema voitaisiin sijoittaa myös yleiskaavassa TP-alueeksi merkitylle alueelle kaavamääräyksen perusteella ("alueelle voidaan sijoittaa myös sellaisia yhdyskuntateknisen huollon toimintoja, joista ei aiheudu ympäristöhäiriöitä.") Sortti-toiminnasta ei aiheudu ympäristöön sellaista häiriötä, jonka takia toiminta ei soveltuisi työpaikka-alueeksi kaavoitetulle alueelle. Yksi HSY:n asiakasmäärältään suurimmista Sortti-asemista sijaitsee Helsingin Konalassa asutuksen ja lähivirkistysalueen välittömässä läheisyydessä. Sen lähiympäristöstä saadaan palautetta aseman toiminnan ympäristövaikutuksista äärimmäisen harvoin.

Lisätietoja antavat vesihuollon osalta erityisasiantuntija Essi Huntus, puh. 050 336 4878 ja jätehuollon osalta ympäristöpäällikkö Liisa Suhonen, puh. 040 537 3030.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Tommi Fred
Toimitusjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Jakelu Espoon kaupunki

Tiedoksi HSY:n kirjaamo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

03.09.2024

324/10.02.02/2022
Espoon yleiskaava 2060

Espoon kaupunki

kirjaamo@espoo.fi

Viite

Lausuntopyyntö 31.5.2024

HSL:n lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta

Espoon koko kaupungin yleiskaava katsoo vuoteen 2060. Se osoittaa askelmerkit koko kaupungin kehittämiseksi seuraaviksi vuosikymmeniksi. Yleiskaava 2060 on luonteeltaan aluevarauskaava. Se osoittaa selkeästi kehityksen isot linjat ja antaa väljyyttä yksittäisten alueiden kehittämiseen.

Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on varautua kaupungin kasvuun ja ohjata se kestävästi osaksi kaupunkirakennetta. Yleiskaava ohjaa kasvun nykyisten ja uusien joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle, pääosin nykyistä rakennetta tiivistäen ja tehostaen.

Yleiskaavassa varaudutaan uusiin raideyhteyksiin kaupunkikeskusten välillä. Uudet yhteydet Kauklahti-Kivenlahti, Matinkylä-Espoon keskus-Jorvi, Matinkylä-Leppävaara, Tapiola-Suurlpelto sekä Leppävaara-Viiskorpi vahvistavat kaupunkikeskusten elinvoimaa ja parantavat koko Espoon saavutettavuutta. Pohjoinen Espoo kehittyy uuden ESA-radan ja Kalajärveltä etelään ja itään suuntautuvien runkoyhteyksien varaan.

Yleiskaava ohjaa keskustojen kehitystä myös toiminnallisesti ja laadullisesti. Yleiskaava osoittaa pyöräilyn pääverkon kaupunkikeskusten välille. Uutta lähijunaliikenteen varikkoa tutkitaan Kauklahden keskustan molemmin puolin.

Tiivein rakentaminen ohjataan uusille raidekäytävälle, joiden välissä pientalovaltaiset alueet kehittyvät ominaispiirteensä säilyttäen. Iso osa kasvusta ohjataan jo kertaalleen asemakaavoitetuille alueille. Suurimmat uudet asumisen varaukset on osoitettu uuden Länsiradan varrelle Myntinmäkeen sekä Kivenlahti-Kauklahti- ja Matinkylä-Espoon keskus -joukkoliikennekäytävälle.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä lausuu seuraavaa:

HSL ottaa lausunnossaan kantaa Espoon yleiskaavan mahdollistamaan liikennejärjestelmän ja maankäytön kokonaisuuteen sekä joukkoliikenteen

järjestämiseen seudullisesta näkökulmasta, kiinnittäen huomiota erityisesti yleiskaavaluonnoksen maankäyttö- ja raideratkaisuun, lähijunaliikenteen varikoihin, liikenneverkon investointitarpeisiin ja joukkoliikenteen talouteen sekä liikenteen päästövähennyksiin.

Yleiskaavaluonnoksen maankäyttö- ja raideratkaisu

Kaavaselostuksen mukaan vuoteen 2060 arvioidusta maankäytön (asukkaat ja työpaikat) kasvusta noin 85 prosenttia sijoittuu 600 metrin etäisyydelle kaavaratkaisussa esitetystä joukkoliikenneyhteydestä tai 1 km etäisyydelle kaavaratkaisussa esitetystä raideliikenteen asemasta. Uudet raideyhteydet Kivenlahden ja Kauklahden sekä Espoon keskuksen ja Matinkylän välillä esitetään toteutettavaksi lähtökohtaisesti metrona. Kaavamerkinnän (Raide) mukaan kyseessä on raideliikenteen yhteyden ohjeellinen sijainti, joka tarkentuu hankesuunnitelman yhteydessä. Espoon keskuksen ja Matinkylän välisen raideyhteyden osalta selvitetään toteutusvaihtoehtoina metroa ja pikaraitiotietä. Uudet asemat on esitetty raideliikenteen maanalaisen aseman merkinnällä. Kaavaselostuksen mukaan yleiskaavan ehdotusvaiheessa on tarkoitus muodostaa joukkoliikenteen kehityspolku tavoitevuoteen 2060 sekä lisäksi esitys välivaiheen joukkoliikenneverkosta vuoteen 2040.

HSL pitää hyvänä lähtökohtana, että Espoon maankäytön kasvu pyritään sijoittamaan nykyiseen maankäyttöön sekä hyviin joukkoliikenneyhteyksiin perustuen. **HSL muistuttaa kuitenkin, että yleiskaavaluonnoksen maankäyttö- ja raideratkaisu poikkeaa yleiskaavoitusta ohjaavan, voimassa olevan maakuntakaavan (Helsingin seudun vaihemaakuntakaava) ratkaisusta.**

HSL pitää Espoon joukkoliikenteen kehityspolun muodostamista eri tavoitevuosille tärkeänä osana seudullista liikennejärjestelmäsuunnittelua ja edellyttää kehityspolun määrittelyä laajassa MAL-yhteistyössä koko seudulle. **HSL haluaa muistuttaa, että joukkoliikenne on seudullista, eivätkä sen ratkaisut ole vain yhden kunnan päätettävissä.**

HSL:n näkemyksen mukaan maankäytön tiivistämisen tavoite pitäisi olla kasvavassa ja ympäristötavoitteiltaan kunnianhimoisessa Espoossa esitettyä kunnianhimoisempi. Seudun kuntien hyväksymässä MAL 2023 -suunnitelmassa seudullisena tavoitteena on ohjata vähintään 95 % seudun tulevasta asuntotuotannosta ensisijaisille maankäytön kehittämisvyöhykkeille. Vuosina 2020–2022 tavoite on toteutunut 93-prosenttisesti. Uudeksi tavoitteeksi on asetettu 95 prosenttia, sillä tuleva kasvu ei voi olla nykyistä hajautuvampaa.

MAL-suunnitelmassa on osoitettu seudun pitkän aikavälin kasvusuunnat, jotka edellyttävät uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ja -ratkaisuja. Kasvusuunnat tulevat käyttöön suurelta osin suunnitelman tavoitevuoden 2040 jälkeen. Espoon kasvusuunnista MAL 2023 -suunnitelmaan sisältyvät Länsiradan käytävä sekä Viiskorpi – Kalajärvi -vyöhyke. Sen sijaan Espoon yleiskaavaluonnoksen Kivenlahden ja Kauklahden sekä Espoon keskuksen ja Matinkylän välisiä raideratkaisuja ei ole tunnistettu seudullisessa MAL 2023 -työssä, eikä myöskään Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa.

HSL toteaa, että väestöpohjan pitää olla riittävä, jotta uudet joukkoliikenteen yhteydet Kivenlahden ja Kauklahten sekä Espoon keskuksen ja Matinkylän välillä voisi toteuttaa nimenomaan metroina. Kummallekin välille on esitetty ainoastaan 30 000 uutta asukasta metrohaaraa kohti. Vertailukohtana tähän esimerkiksi Viiskorven – Kalajärven pientalovyöhykkeelle on sijoitettu 20 000 uutta asukasta.

Ennen kalliisiin raideratkaisuihin investoimista tulisi tutkia myös suunnitellun asuntotuotannon ja työpaikkojen toteutumisedellytyksiä etenkin kauempana olemassa olevista keskuksista. Riskinä on, että uusien raideyhteyksien käyttäjämäärät jäävät suunniteltua pienemmiksi ja kannattamattomat investoinnit veronmaksajien maksettaviksi. Nykyiseen tapaan rahoitettu joukkoliikennejärjestelmä ei kykene kannattelemaan uusia metrohankkeita ilman merkittävää kunnan subventioasteen kasvattamista.

Espoon yleiskaavaluonnoksessa esitetty maakuntakaavoituksesta ja seudun yhteisestä MAL-suunnitelmasta poikkeava maankäyttö- ja raideratkaisu edellyttää laajempia, vähintään seututason maankäyttöä ja liikennettä koskevia selvityksiä ja vaikutusten arviointoja, joissa otetaan huomioon mm. joukkoliikenneverkon kokonaisuus sekä joukkoliikenteen talous yli kuntarajojen.

Uudet raideyhteydet Kivenlahti – Kauklahti ja Matinkylä – Espoon keskus – Jorvi

HSL haluaa muistuttaa, että uusien raideyhteyksien maankäyttöratkaisu on erilainen riippuen siitä, toteutetaanko yhteys metrona vai pikaraitiotienä. Siksi valinta tulee tehdä jo yleiskaavoitusvaiheessa.

Kivenlahden ja Kauklahten välillä raideyhteys vaikuttaa harkitummalta. Tiivistä maankäyttöä on jo muodostunut esimerkiksi Saunalahteen, ja kaavaluonnoksessa asemien paikat sijaitsevat nykyisissä ja tulevaisuudessa maankäytön keskittymissä. Kyseinen yhteys on ollut myös jollakin tasolla esillä aiemmissa suunnitelmissa sekä yleiskaavoituksessa raidevarauksena, eikä raiteen toteuttaminen ainakaan osittain pintaratkaisuna ole mahdollista, jolloin voitaisiin välttyä myös erityisen kalliiden maanalaisten asemien rakentamiselta. Kivenlahti-Kauklahti metrolinja edellyttää kuitenkin perusteellisia liikenteellisiä tarkasteluja.

Matinkylä – Espoon keskus (Jorvi) yhteys edellyttää huomattavasti lisää suunnittelua ja jatkoselvityksiä niin maankäytön kuin liikenteen suhteen. Matinkylän ja Espoon keskuksen välille kaavailut uudet asemat eivät sijaitse yleiskaavaluonnoksen keskustatoimintojen alueella (kaupunkikeskuksessa, lähikeskuksessa tai lähipalvelujen keskittymässä), vaan ne on sijoitettu kerrostalovaltaisille asuinalueille. Kaavaratkaisussa asemia ei ole hyödynnetty luontaisina palveluiden keskittyminä, eikä niiden saavutettavuuteen ympäröivästä maankäytöstä ole panostettu. Pääkatuverkko ei johda luontevasti metroasemille, vaan muodostaa metron kanssa samansuuntaisia, kilpailevia yhteyksiä.

Seudullisesti merkittävien palveluiden, kuten Jorvin sairaalan saavutettavuutta tulee tutkia laajemmin seudullisesti. Jorvin sairaalan pitäisi olla saavutettavissa kestävillä kulkutavoilla laajalti Länsi-Uudeltamaalta.

Länsirata ja uudet rakentamisen alueet

Yleiskaavassa osoitetaan kokonaan uusia rakentamisen alueiden varauksia. Länsiradan käytävälle sijoittuvat alueet laajentavat nykyistä taajama-alueita.

Länsirata Espoossa ja siihen liittyvä maankäyttö on pääosin ratkaistu Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavassa. Espoon yleiskaavassa 2060 maankäyttöön on kuitenkin tehty muutoksia, joiden jälkeen laaja osa Myntinmäen pohjoisosassa sijaitsevasta uudesta pientaloalueesta ei tukeudu Länsiradan asemaan. Tältä osin ratkaisu poikkeaa voimassa olevasta maakuntakaavasta.

HSL haluaa muistuttaa, että Länsiradan rakentamisesta ei ole tehty päätöksiä, eikä liikennöintiin liittyviä kysymyksiä ole ratkaistu.

Lähijunaliikenteen varikot

Espoon kaupunkiradan edellyttämää lähijunavarikkoa varten kaavaluonnoksessa on esitetty selvitystarvemerkinä Näkinmetsään (kalliovarikko) sekä Mankkiin, Espoon ja Kirkkonummen rajan tuntumaan.

Mankkiin osoitettu Rantaradan varikon selvitystarvemerkinä on Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja MAL 2023 -suunnitelman mukaisessa sijainnissa. Lähijunaliikenteen tarvitsemien uusien varikoiden sijaintivaihtoehtoja on selvitetty Pääkaupunkiseudun Junakalustoyhtiö Oyn laatimassa HSL-alueen lähijunaliikenteen alustavassa varikkoselvityksessä (2022).

HSL muistuttaa, että varikkokapasiteetin kasvattaminen ja varikkotoiminnan kehittäminen on välttämätöntä lähijunaliikenteen ja muun Suomen junaliikenteen kasvun ja kehittämisen turvaamiseksi. Tarkoituksenmukainen varikkokokonaisuus mahdollistaa lähijunaliikenteen kustannustehokkaan ja luotettavan liikennöinnin. Tarkoituksenmukaisesti sijoitetut toimivat varikot mahdollistavat junakalustolle korkean käyttöasteen ja kasvavaan kysyntään voidaan tarjota lisäkapasiteettia kustannustehokkaasti.

Varikkohankkeen lähtökohtana on Helsingin seudun kuntien ja valtion välillä solmittu MAL-sopimus vuosille 2020–2031. Sopimuksen mukaan seudun kunnat ja HSL ratkaisevat yhteistyössä Väyläviraston kanssa tarpeellisten uusien lähijunavarikoiden sijoittamisen Rantaradan, Kehäradan ja Pääradan suunnissa. Sijaintikunnat laativat varikoiden vaatimat maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavat. Helsingin seudun kunnat ovat yhteisesti sopineet, että Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy (JKOY) vastaa lähijunaliikenteen varikoiden toteutuksesta.

Uusimaa-kaavan merkinnät HSL:n lähijunaliikenteeseen liittyen ovat nykyinen varikko Helsingin Ilmalassa sekä uudet varikot Rantaradalla Kirkkonummen ja Espoon rajalla sekä Pääradalla Keravan Jäspilässä. Uudet varikot on sijoitettu

optimaalisesti lähijunaliikenteen linjojen päihin, ja niiden sijainnit perustuvat aiempiin selvityksiin.

HSL toteaa, että uusille lähijunaliikenteen varikoille on tarvetta jo 2030-luvulla eli huomattavasti Espoon yleiskaavan tavoitevuotta aiemmin. Tarve syntyy ennen muuta uusien kalustohankintojen myötä, mutta myös Helsinki-Pasila-välin kapasiteetti, mahdolliset Ilmalan varikon käytön rajoitukset sekä mahdollinen varautuminen pitkällä tähtäimellä Pisararataan edellyttävät uusien varikoiden käyttöönottoa.

HSL:n näkemyksen mukaan Espoon yleiskaavan yhteydessä tulee varmistaa Rantaradan lähijunaliikenteen varikon sijoittaminen liikenteellisesti optimaaliseen paikkaan Espoon ja/tai Kirkkonummen alueelle, mieluiten aluevarausmerkinnällä selvitystarvemerkin sijaan.

Aluevarausmerkinnällä on selvitystarvemerkinä vahvempi status, ja alue on myös mahdollista osoittaa yleiskaavan tarkkuudella varikkoselvityksen mukaiseen sijaintiin. Kaavaluonnoksessa selvitystarvemerkinä sijaitsee työpaikka-alueella (TP), joka kaavamerkin mukaan varataan monipuolisille toimisto-, palvelu- ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille tuotantotoiminnoille. Alueelle voidaan sijoittaa myös sellaisia yhdyskuntateknisen huollon toimintoja, joista ei aiheudu ympäristöhäiriöitä.

HSL esittää, että MAL-sopimuksen mukaisesti Espoo ja Kirkkonummi laativat yhteistyössä varikkoalueelle osayleiskaavan, jossa varikon sijainti määritellään tarkemmin. Varikon toteuttamisesta vastaava Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy ei voi käynnistää hanketta eikä sen YVA-prosessia ennen kuin paikka on määritelty. Mikäli varikon toteuttaminen viivästyy, Rantaradan suunnan lähijunaliikennettä ei pystytä jatkossa hoitamaan luotettavasti ja kustannustehokkaasti, eikä Espoon yleiskaavan mahdollistaman väestönkasvun myötä kasvavaan kysyntään pystytä vastaamaan.

Näkinmetsä ei ole tullut varikkosijaintina esiin missään aiemmassa seudullisessa selvityksessä. HSL pitää esitettyä sijaintia lähtökohtaisesti liikenteellisesti haastavana sekä kalliovarikkona rakentamiskustannuksiltaan kalliina, sillä esimerkiksi lähijunien säilytykseen ei tarvita katettua tai säältä suojattua tilaa.

Liikenneverkon investointitarpeet ja yhteiskuntataloudellisten vaikutusten arviointi

Yleiskaavassa on esitetty seuraavat uudet joukkoliikenteen runkoyhteydet:

- *Länsirata (ent. Espoo-Salo – oikorata)*
- *Raideyhteys Matinkylä-Leppävaara (tutkitaan ensisijaisesti pikaraitiotienä)*
- *Raideyhteys Kivenlahti-Kauklahti (tutkitaan ensisijaisesti metrona)*
- *Raideyhteys (Jorvi) Espoon keskus-Matinkylä (tutkitaan ensisijaisesti metrona tai pikaraitiotienä)*
- *Raideyhteys Tapiola - Otaniemi - Helsingin raja Lehtisaaren suuntaan (nk. Tiederatikka)*
- *Raideyhteys Tapiola – Suurpelto*

- *Raideyhteys Leppävaara-Viiskorpi (tutkitaan ensisijaisesti pikaraitiotienä)*
- *Joukkoliikenteen yhteystarve Kalajärvi-Viiskorpi ja Kalajärvi-Vihdintie (mahdollistaa pikaraitiotien)*
- *Joukkoliikenteen yhteystarve Leppävaara-Uusmäki (mahdollistaa pikaraitiotien)*

HSL:n näkemyksen mukaan on ymmärrettävää, että yleiskaavassa varaudutaan joukkoliikenteen verkon kehittämiseen pitkällä tähtäimellä. Ennen kaavaehdotusvaihetta ratkaisujen taloudellisia vaikutuksia tulee kuitenkin selvittää tarkemmin. Jatkotarkasteluissa on pohdittava muun muassa hankkeiden realistista rahoitusraamia, sovittamista seudulliseen liikennejärjestelmään sekä aikataulutusta, mikä tuo kaavaan mahdollisesti ajoitusmääräyksiä.

Raideverkon investointitarpeita (ilman Länsirataa ja sen asemia) on yleiskaavassa esitetty varovaisestikin arvioituna 2 miljardilla eurolla. Rahoitusraami tuntuu varsin epärealistiselta pitkälläkin aikavälillä, erityisesti kun subventiotarpeen määrittelyn kannalta olennaiset operointikustannusten ja lipputulosten arvioinnit puuttuvat kokonaan. Varovaisestikin arvioiden uusien raideinvestointien aiheuttamat infrakorvaukset vastaisivat vähintään Länsimetron Espoon osan vuonna 2023 aiheuttamia infrakorvauksia, yli 90 miljoonaa euroa vuodessa, mikä on lippujen hinnoittelun näkökulmasta yksiselitteisesti liikaa.

Seuraavassa vaiheessa on syytä tunnistaa lyhyemmän tähtäimen (esim. vuoteen 2040 mennessä) hankkeet ja edistää niiden suunnittelua seudullisessa yhteistyössä. Merkittävät hankkeet pitää tuoda yhteiseen keskusteluun seudullisessa MAL-suunnittelussa. HSL pitää keskeisenä Rantaradan varikon suunnittelua ja edistämistä.

Espoon yleiskaavoituksen yhteydessä laaditun liikenneselvityksen laskelmat huomioivat ainoastaan rakentamisen kustannukset. Muun muassa ylläpito- ja liikennöintikustannuksia ei ole mukana. **HSL muistuttaa, että esitetyistä uusista hankkeista tarvitaan kattavampia laskelmia, joissa arvioidaan vaikutuksia myös joukkoliikenteen järjestäjän (HSL) talouteen sekä myös muille HSL-jäsenkunnille infrasopimuksen perusteella.** Lisäksi yhteiskuntataloudellisia hyöty- ja kustannuseriä (esim. ulkoisvaikutukset) olisi syytä arvioida laajemmin.

Yleiskaavan liikenneselvityksessä todetaan, että metroskenaarioilla on laajempi positiivinen vaikutus metrolinjojen kuormitukseen, koska linjojen pidennykset Matinkylän kautta tasaavat kahden linjan välistä kuormitusta. Kuormituksen tasaaminen ei HSL:n näkemyksen mukaan ole riittävä perustelu uusien metroyhteyksien rakentamiselle. Kuormituksen tasaamiseen tulisi selvittää kustannustehokkaampia ja nopeammin käyttöön otettavia keinoja (esim. kulunvalvonta, kääntöraiteet). Selvitykset tulee tehdä seudullisesti ja koko metroverkkoa koskien.

Tallinna-tunneli ja liittyminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmään

Yleiskaava 2060 -työssä on tunnistettu Suomen ja Viron välille suunnitellun rautatietunnelin (ns. Tallinnan tunneli) ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) vaihtoehtoiset linjaukset, joista kaksi kulkee Otaniemen kautta. Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty tältä pohjalta rautatietunnelin ohjeellinen linjaus. Yleiskaavaratkaisua arvioidaan tarkemmin ehdotusvaiheessa, kun hankkeen YVA-menettely etenee.

Yleiskaavaluonnoksen merkintä perustuu Fin Est Bay Area Development Oy:n vuonna 2019 käynnistyneen keskeneräisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) vaihtoehtoisiin linjauksiin. Lainvoimaisessa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Tallinna-tunneli on osoitettu Tallinnasta Helsingin keskustan ja Pasilan kautta lentoasemalle.

Maakuntakaavoituksen yhteydessä laaditussa esiselvityksessä todettiin, että tunnelin suurimmat taloudelliset ja kasvua tuottavat hyödyt muodostuvat Helsingin ja Tallinnan työssäkäyntialueiden yhteen kytkeytymisestä, missä työmatkojen matka-ajalla on ensisijainen merkitys. Kiinteän yhteyden tulee siksi kulkea radan seudulliseen ja valtakunnalliseen joukkoliikenteeseen parhaiten kytkevien solmujen, eli Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta.

Espoon kautta kulkevat linjausvaihtoehdot eivät kytkeydy riittävän hyvin Suomen valtakunnalliseen liikennejärjestelmään, niistä ei ole riittävän kattavia selvityksiä, eivätkä ne tue Helsingin ja Tallinnan välistä kaksoiskaupunkikehitystä.

Maankäytön sijoittuminen: AP-alueet

Pientalovaltaisia asumisen alueita AP on kaavaratkaisussa pinta-alaltaan kaikista asumisen alueista eniten. Alueita on vajaat 6000 hehtaaria eli 60 % kaikista asumisen alueista ja 15 % arvioidusta väestönkasvusta.

Uusien asukkaiden sijoittuminen ei ole tasapainossa kestävä maankäytön ja liikennejärjestelmän periaatteiden kanssa, eikä mahdollista kustannustehokkaan joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä. Yleiskaavaluonnos mahdollistaa arviolta jopa 30 000 uuden asukkaan sijoittumisen pientaloalueille, raideverkon ulkopuolelle. Nyt esitetyllä kaavaratkaisulla ei saada riittävästi käyttäjiä uusille, kalliille raideyhteyksille. Rakennetun mutta tehottoman alueen laajentaminen mm. vähentää hiilinieluja ja vaikeuttaa ilmastomuutokseen sopeutumista (hulevesien hallinta, helteisyys ym.) ja käy julkistaloudelle kalliiksi yli elinkaaren.

Liikenteen päästöt ja ajoneuvoliikenne

Vuoden 2060 ennustetilanteessa autoliikenteen suorite Espoossa kasvaa 1,5-kertaiseksi eli noin 45–50 % vuodesta 2018 lähtien. Vaikka autoliikenteen kokonaissuorite kasvaa, vähenee suorite asukasta kohti 12–15 % vuodesta 2018 vuoteen 2060. Autonomistumallin mukaan henkilöautojen määrä Espoossa kasvaa eri skenaarioissa 39–41 % vuodesta 2018 vuoden 2060 ennustetilanteeseen. Samana ajanjaksona henkilöautojen määrä suhteessa

asukkaiden määrään kuitenkin laskee noin 18 %, 365 henkilöautosta 1000 asukasta kohti noin 300 henkilöautoon 1000 asukasta kohti.

Ajoneuvoliikenteen toimivuuden ja sujuvuuden varmistaminen ovat mukana kaavan tavoitteissa sekä kaavamääräyksissä.

Henkilöautojen arvioitu määrä (300 ha/ 1000 asukasta) vuonna 2060 ei vaikuta tavoitteelliselta kaupungin tiivistyessä ja elämäntapojen muuttuessa pitkällä tähtäimellä sen mukaisesti. Esimerkiksi Helsingissä on 325 henkilöautoa tuhatta asukasta kohti jo vuonna 2023.

Liikenteen ilmastotoimista puuttuu kunnianhimoa. Autoliikenteen suorite nousee arvioiden mukaan puolitoistakertaiseksi kalliista raideratkaisuista huolimatta. Seudun kuntien yhdessä hyväksymässä MAL 2023 -suunnitelmassa on tavoitteena, että jo vuonna 2040 liikenteen päästöt ovat lähellä nollaa. Tähän tavoitteeseen ei päästä pelkästään ajoneuvoteknologiaa kehittämällä, vaan tarvitaan myös liikennesuoritetta vähentäviä keinoja. Yleiskaavan ratkaisuilla hukataan mahdollisuuksia sijoittaa kasvava maankäyttö nykyistä ilmastokestävämmiin ja säästää rakentamattomia alueita myös tuleville sukupolville.

Henkilöä kohti autoliikenteen suoritteen arvioidaan vähenevän Espoossa vuonna 2060 nykytilanteeseen verrattuna vain 12–15 %. Tämä vaikuttaa täysin riittämättömältä. Oletuksena pitäisi olla, että vuoden 2060 espoolaisilla on nykyistä kestävämmät elämäntavat, ja tätä myös tuetaan kaavoituksen keinoin. MAL 2023 -suunnitelman tavoitteiden mukainen tiivis ja sekoittunut maankäyttö, palveluiden ja työpaikkojen sijainti huomioiden mahdollistaa lyhyemmät matkat, mikä vähentää päästöjä ja suoritteita sekä lisää kävelyä ja pyöräliikennettä.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä hallitus

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

Espoon kaupunki, kirjaamo
kirjaamo@espoo.fi

LAUSUNTO ESPOON YLEISKAAVA 2060 KAAVALUONNOKSESTA**Yleiskaava 2060**

Espoon kaupunki on pyytänyt Fortum Power and Heat Oy:ltä lausuntoa Espoon yleiskaava 2060 kaavaluonnoksesta 3.9.2024 mennessä.

Espoon kaupunki toteaa, että Espoon yleiskaava 2060 on strateginen aluevarauskaava, jolla vastataan kaupungin kehittämisen tulevaisuuden haasteisiin Espoo-tarinan mukaisesti. Yleiskaavan tavoitteet ovat yhtenevät valtakunnan ja maakunnan tason tavoitteiden kanssa.

Espoon kaupunki myös toteaa, että Espoon asukasluvun arvioidaan kasvavan yli 500 000 asukkaan vuoteen 2060 mennessä. Yleiskaavassa varaudutaan näin ollen noin 200 000 uuteen asukkaaseen ja 90 000 uuteen työpaikkaan. Espoon kaupungin mukaan merkittävä osa kasvusta sijoittuu jo hyväksytyjen ja voimassa olevien yleis- ja asemakaavojen alueille. Kaavaluonnoksessa esitetään maankäytön kehittämisen periaatteet ja painopistealueet vuoteen 2060 siten, että Espoon kasvu on kestävä ja tasapainoista kaupungin eri osissa.

Yleiskaavan kaavaselostuksessa todetaan, että kattavalla yhdyskuntateknisen huollon verkostolla turvataan teknisen huollon toimivuus kaupunkirakenteen tiivistyessä. Varaukset tukevat myös hiilineutraalien energiaratkaisujen toteutusmahdollisuuksia. Lisäksi kaavaselostuksessa todetaan, että yleiskaavan yhtenä tavoitteena on mahdollistaa hiilineutraalit energiaratkaisut. Käynnissä on energijärjestelmän nopea muutos eli energiamurros, mikä vaikuttaa voimakkaasti myös Espoon energiahuoltoon. Energian tuotantomenetelmien lisäksi energian kulutustavat ovat muutoksessa. Yleiskaava-alueen laajuus ja monimuotoisuus edellyttävät monipuolisia energiaratkaisuja. Espoon kaupungin mukaan kaavalla luodaan edellytyksiä vähäpäästöisen energian hyödyntämiselle varaamalla tilaa energiainfrastruktuurille.

Kaavaselostuksessa edelleen todetaan, että paikallisen energiyhtiön Fortumin kaukolämpöverkko kattaa suurimman osan Espoon etelä- ja keskiosista. Kaukolämpöverkko ulottuu pohjoisimmillaan Kalajärvelle. Länsisuunnalla verkko ulottuu Gumböleen noin viiden kilometrin päähän Histan alueesta. Neljä viidesosaa espoolaisista asuu kaukolämmitetyissä rakennuksissa. Kaukolämpöä tuotetaan Espoossa seitsemällä lämpölaitoksella hyödyntäen fossiilisia polttoaineita,

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

biopolttoaineita, hukkalämpöä ja sähköä. Näiden lisäksi suunnitteilla on kolme uutta lämpölaitosta, joiden lämmöntuotanto perustuu sähköön. Lämpökeskukset on osoitettu kaavakartalla yhdyskuntateknisen huollon (ET) kohdemerkinnällä. Suomenojan voimalaitosalue on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueena. Suomenojan voimalaitoksen keskeytyksetön merivedenotto tulee turvata maankäytön jatkosuunnittelussa.

Espoon kaupunki myös toteaa, että rakennuskannan kasvaessa ja energiarakenteen muuttuessa Espooseen tarvitaan tulevaisuudessa vielä uusia lämpölaitoksia. Näille mahdollisia sijaintipaikkoja on esitetty yhdyskuntateknisen huollon teemakartalla.

Espoon kaupunki myös toteaa, että Espoossa saatetaan tuottaa lähivuosisikymmeninä energiaa myös uusilla tavoilla. Tällaisia voivat olla esimerkiksi vety, synteettiset polttoaineet ja pienydinvoima. Espoo-tarinan mukaisesti osana yleiskaavatyötä tutkitaan pienydinvoiman mahdollisuuksia Espoossa. Tällä hetkellä lainsäädäntö ei tunne pienydinvoimalan käsitettä ja niiden sijoittamista koskevat samat säädökset kuin perinteisiä ydinvoimaloita. Kaava mahdollistaa häiriötä aiheuttavien energiantuotantolaitosten sijoittumisen kaupunkirakenteen reuna-alueille, kauempana herkistä kohteista. Kaavoituksen näkökulmasta oleellista pienydinvoimaloiden sijoittumismahdollisuuksille on se, kuinka suureksi laitoksen suojavyöhyke tulevaisuudessa määritetään. Lisäksi on luonnollisesti huomioitava olemassa oleva ja tuleva kaupunkirakenne energiaverkostoineen

Fortum Power and Heat Oy toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Kaukolämpö

Kuten Espoon kaupunki kaavamateriaaleissaan toteaa, Fortum on paikallisena energiayhtiönä merkittävässä roolissa Espoon lämmitysjärjestelmän toteuttajana. Fortum pitää hyvänä asiana, että kaupunki on korostanut sen roolia paikallisena energiayhtiönä ja ottanut kantaa myös energiaratkaisuissa tapahtuvaan muutokseen kaavaselostuksessa.

Fortum ja Espoon kaupunki ovat yhdessä sitoutuneet hiilineutraalin kaukolämmön tuotantoon Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella. Tätä hiilineutraalisuusohjelmaa kutsutaan nimellä Espoon Clean Heat. Fortumin tulevaisuudenvisiot nivoutuvat kiinteänä osana Espoon Clean Heat -suunnitelmaan. Espoon, Kirkkonummen ja Kauniaisten viimeinen kaukolämmöntuotantoon käytetty hiiliyksikkö poistettiin käytöstä lopullisesti 28.4.2024. Uuden sukupolven kaukolämpö perustuu fossiilisten energianlähteiden korvaamiseen älykkäillä ja

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

joustavilla ratkaisuilla, jotka hyödyntävät mm. palvelinkeskusten ja jätevesien hukkalämpöjä, uusiutuvaa sähköä ja lämpöpumppuja sekä bioenergiaa.

Uudet energiaratkaisut edellyttävät energiayksiköiden hajasijoittamista ja näin ollen huomattavasti keskitettyä lämpövoimalaa enemmän erillisiä aluevarausmerkintöjä. Energiayksiköiden hajasijoittaminen vaatii, että niille osoitetaan aluevaraukset jo yleiskaavavaiheessa.

Fortum pitää hyvänä, että kaavamääräysten yleismääräyksiin on kirjattu seuraavaa: *”Maankäytön jatkosuunnittelussa on turvattava riittävät tilavaraukset yhdyskuntateknisen huollon järjestelmille ja että merkittävillä uusilla rakentamisalueilla sekä saarekemaisilla asumisen alueilla energiaratkaisuja tulee tarkastella alueellisesti maankäytön jatkosuunnittelun yhteydessä.”* Fortum pitää myös hyvänä, että kaavaselostuksen liitteenä 3 on esitetty erillinen teknisen huollon toimintojen kartta, josta on selkeästi hahmotettavissa tavoiteltu teknisen huollon kokonaisratkaisu.

Fortum kuitenkin huomauttaa, että yleismääräyksen lisäksi energiahuollon kannalta merkittävälle toiminnoille tulee esittää aluevarausmerkinnät (ET) myös varsinaisella yleiskaavakartalla. Fortum myös huomauttaa, että yleiskaavaluonnoksesta puuttuu jo nykyisiä yhdyskuntahuollon näkökulmasta merkittäviä aluevarausmerkintöjä. Näitä ovat esimerkiksi Sinimäen ja Suomenojan uudet sähköasemat. Em. toiminnot tulee myös esittää kaavakartalla ET-merkinnällä.

Kuten yleiskaavan materiaaleissa todetaan, yleiskaavassa varaudutaan 200 000 uuteen asukkaaseen vuoteen 2060 mennessä. Fortum näkee erittäin positiivisena yleiskaavan mahdollistaman kasvun ja sen tavoitteet tiivistää erityisesti olemassa olevaa kaupunkirakennetta. Olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistäminen luo hyvät edellytykset kaukolämpö ja -jäähdytysratkaisujen toteuttamisen myös uusiin kohteisiin. Tähän liittyen Fortum kuitenkin huomauttaa, että Etelä-Espoon alueella on varauduttava esitettyä suurempaan lämpökeskusten tarpeeseen.

Fortum myös huomauttaa, että yleiskaavamateriaaleissa ei ole esitetty ratkaisuja kaukojäähdytyksen toteuttamiseen. Ilmastonmuutoksen seurauksena kaava- ja rakentamismääräykset tulevat tulevaisuudessa vaatimaan yhä enemmän myös asuntojen viillennysratkaisujen toteuttamista. Fortum toteaa, että liitekartassa 3 olevat lämpökeskukset tulisi kirjata muotoon: Lämpökeskukset / kaukojäähdytysasemat.

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

Kaavamateriaaleissa esitettyjen yhdyskuntahuoltoon varattujen alueiden lisäksi Fortum on tunnistanut tarpeen tulevaisuudessa ainakin seuraaville uusille lämpökeskuksille ja kaukojäähdytysasemille:

- Kauklahti, uusi lämpökeskus lähelle olemassa olevaa Kehä III:n varressa sijaitsevaa sähköasemaa
- Espoon keskus, uusi kaukojäähdytysasema voisi sijaita lähellä tulevaa Kuurinniityn sähköasemaa
- Keilaniemi, uusi lämpökeskus ja tarve myös kaukojäähdytysasemalle

Em. aluevaraustarpeet tulisi esittää varsinaisella yleiskaavakartalla, sekä teknisen huollon liitekartalla. Uusien lämpökeskusten ja kaukokylmäasemien sijoittamisen näkökulmasta on tärkeää, että ne sijaitsevat lähellä sähköasemaa, jolloin sähkön siirtäminen alueelle on helppoa.

Lämpökeskusten ja kaukojäähdytysasemien lisäksi Fortum on tunnistanut tarpeen tulevaisuudessa myös ainakin seuraaville uusille kaukolämpö- ja jäähdytyspumppaamoille:

- Kauklahdenväylän väylän varrella välillä Korkoontie - Vanttilantie
- Espoonjoen pohjoispuoli välillä Pappilantie-Savikuja
- Rantaradan pohjoispuoli välillä Espoon keskus – Kauklahti

Pumppaamoita ei ole tarpeen esittää yleiskaavakartalla, mutta niidentilanvaraustarpeet tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa ja asemakaavoitusvaiheessa.

Olemassa olevien kaupunkikeskusten lisäksi uutta kasvua on odotettavissa myös erityisesti Pohjois-Espoon alueella sijaitseviin aluekeskuksiin Histaan, Kalajärvelle, Viiskorpeen ja Myntinmäkeen. Fortum näkee hyvänä, että kaavaluonnoksen liitekartassa 3 on esitetty alustavat tilanvaraukset uusille lämpökeskuksille myös näille alueille. Fortum tuo esiin, että aluevarausten lisäksi on tärkeä huolehtia siitä, että näiden alueiden välillä säilyy mahdollisuudet toteuttaa kaukolämpöverkkoa. Pitkien etäisyyksien johdosta uuden siirtoverkon suunnittelu on erityisen haastavaa. Fortum toteaa myös näiden alueiden osalta sen, että energiahuoltoon varatut alueet tulisi esittää liitekartan lisäksi myös varsinaisella kaavakartalla. Energiahuollon aluevaraukset tulee ottaa mukaan tärkeänä lähtökohtana heti suunnittelu alkuvaiheessa ja ne tulee olla lähtökohtana myös yleiskaavaa tarkentavissa kaavarunkotarkasteluissa, sekä myöhemmin laadittavissa asemakaavoissa. Fortum myös toteaa, että näiden alueiden osalta mahdollisen kaukolämmön ja -jäähdytyksen toteuttaminen edellyttää

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

riittävän tiiviin kaupunkirakenteen toteutumista. Fortum toteaa, että laajoille ja väljästi rakennetuille pientaloalueille ei ole kannattavaa tarjota em. energiaratkaisuja.

Vetytuotanto

Kuten Espoon kaupunki itse kaavaselostuksessaan toteaa, että Espoossa saatetaan tuottaa lähivuosisikymmeninä energiaa myös uusilla tavoilla. Tällaisia uusia energiamuotoja voivat olla esimerkiksi vety.

Fortum on sitoutunut edistämään siirtymistä vetytalouteen Pohjoismaissa. Vety on keskeinen tekijä teollisuuden dekarbonisatiossa ja näin ollen tärkeä osa sekä Fortumin että Espoon kaupungin hiilineutraalisuustavoitteita. On hyvä, että vety on nostettu energiamuotona kaavaselostukseen mukaan.

Kuten muidenkin energiaratkaisujen osalta, niin myös vetytuotannon osalta Fortum toteaa, että on tärkeää varautua energiantuotannon riittävillä aluevarausmerkinnöillä jo yleiskaavavaiheessa. Vetytuotannon osalta Fortum korostaa, että aluevarausmerkintöjen lisäksi erityisen tärkeässä roolissa on myös energian jakeluverkko. Valtakunnallisen runkoverkon lisäksi vetytuotannossa myös paikalliselle jakeluverkolle tulee turvata riittävät tilanvaraukset yhä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Vetytalouden osalta keskeisessä roolissa tulee toimimaan Gasgrid Finland Oy, joka lähtee kehittämään kansallisen vetyverkon suunnittelua. Fortum toivoo, että Gasgrid Finland Oy:ltä pyydetään myös viranomaislausunto viimeistään kaavaehdotusvaiheessa.

Ydinvoima

Espoon kaupunki toteaa kaavaselostuksessaan, että se tutkii Espoo-tarinan mukaisesti osana yleiskaavatyötä pienydinvoiman mahdollisuuksia Espoossa. Espoon kaupunki toteaa, että tällä hetkellä lainsäädäntö ei tunne pienydinvoimalan käsitettä ja niiden sijoittamista koskevat samat säädökset kuin perinteisiä ydinvoimaloita. Kaava mahdollistaa häiriötä aiheuttavien energiantuotantolaitosten sijoittumisen kaupunkirakenteen reuna-alueille, kauempana herkistä kohteista. Kaavoituksen näkökulmasta oleellista pienydinvoimaloiden sijoittumismahdollisuuksille on se, kuinka suureksi laitoksen suojavyöhyke tulevaisuudessa määritetään. Lisäksi on luonnollisesti huomioitava olemassa oleva ja tuleva kaupunkirakenne energiaverkostoineen.

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

Ydinvoimalaitoksia, joiden sähköteho on alle 300 MWe, kutsutaan yleisesti pieniksi modulaarisiksi reaktoreiksi (Small Modular Reactors, SMR). Tämän kokoluokan SMR reaktorin tilanvaraustarve on lähes yhtä suuri, kuin suuren kokoluokan voimalarakennuksen. Kehitteillä on myös ns. mikroreaktoreita sekä lämmöntuotantoon suunniteltuja pieniä reaktoreita, joiden lämpöteho liikkuu kymmenissä megawateissa ja joiden tilantarve olisi mahdollisesti pienteollisuusrakennusta vastaava.

Suomessa ydinvoimalaitoksia koskeva säännöstö on tehty isoja ydinvoimalaitoksia silmällä pitäen, eikä se kaikilta osin ole vielä optimaalinen pienreaktoreille. Tavoitteena on, että ydinenergiainsäädännön kokonaisuudistuksessa ja Säteilyturvakeskuksen (STUK) säännöstöuudistuksessa huomioitaisiin pienydinvoimalat nykysäännöstä paremmin, unohtamatta kuitenkin suurempia laitosyksiköitä.

STUK päivitti suojavyöhykettä ja varautumisaluetta koskevaa määräystään vuoden 2024 alussa ja uusi määräys tuli voimaan helmikuussa 2024. Uudistetussa määräyksessä ei automaattisesti määrätä kaikkien ydinvoimalaitoksen ympärille viiden kilometrin etäisyydelle ulottuvaa suojavyöhykettä eikä 20 kilometrin etäisyydelle ulottuvaa varautumisaluetta. Vastaisuudessa ydinvoimalaitokselle lupaa hakevien täytyy osoittaa valvovalle viranomaiselle (STUK), millaisia suojavyöhykkeitä ja varautumisalueita turvallisuuden takaamiseen tarvitaan. Uusi määräys koskee kaikkia mahdollisia ydinvoimalaitoksia – pieniä ja suuria, yhteistuotantolaitoksia, sähkö tai lämpöä tuottavia. Pienydinvoimalaitoksien kohdalla muutos siten merkitsee sitä, että laitoksia voitaisiin rakentaa lähemmäs asutusta kuin olisi mahdollista vanhan määräyksen ollessa voimassa, jos laitoksen sijoittamisen turvallisuus osoitetaan.

Fortum toivookin olevansa tiivistä mukana ydinvoimaa koskevassa keskustelussa, jota Espoossa tulevaisuudessa käydään.

Suomenoja

Suomenojan osalta Fortum toteaa lausunnossaan, että sen omistamalla Suomenojan laitosalueella on edelleen tulevaisuudessa tärkeä rooli hiilineutraalien energiaratkaisujen toteuttamisessa. Fortum tavoitteena on kehittää Suomenojan tuotantoa ja se ehdottomasti tarvitsee aluetta ja sen sisältämiä mahdollisuuksia, kuten merivettä, sähköjakelua sekä keskeisiä reittejä kaukolämmön ja jäähdytyksen runkoverkolle.

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

Tällä hetkellä Suomenojan laitoskokonaisuuteen kuuluu viisi tuotanto yksikköä: kaksi yhteistuotanto yksikköä, sähkökattilayksikkö ja lämpökattila sekä 60 megawatin lämpöpumppulaitos tuottamassa lämpöä ja jäähdytystä. Lämpöakku on osa tehokasta lämmöntuotantokokonaisuutta.

Kuten Espoon kaupunki kaavaselostuksessaan toteaa, tulee Suomenojan voimalaitoksen keskeytyksetön merivedenotto turvata maankäytön jatkosuunnittelussa.

Fortum toteaa, että Suomenojan voimalaitoksen osalta se on tyytyväinen voimassa olevan Finnoon osayleiskaavan aluevarausmerkintöihin ja toivoo, että nämä ohjaavat myös nyt valmisteltavaa koko Espoon yleiskaavaa.

Osallistuminen kaavoitustyöhön

Lopuksi Fortum toteaa lausunnossaan, että se haluaa olla mukana yleiskaavaproessin kaikissa vaiheissa. Fortum toivoo, että se kutsutaan mukaan mahdollisiin yhteistyöryhmiin, joita yleiskaavaproessin aikana kuullaan. Fortumilta tulee myös pyytää lausuntoa kaavaehdotuksesta.

Fortum Power and Heat Oy

3.9.2024

Fortum Power and Heat Oy

Panu Ahrnberg
Director, Production Heat Finland
+358405542462
panu.ahrnberg@fortum.com

Jami Arvola
Director Corporate Relations, Nuclear Generation
+358405320433
jami.arvola@fortum.com

Miika Ruokonen
Land Use Manager
+358405798692
miika.ruokonen@fortum.com

22.8.2024

Espoon kaupungin kirjaamo
PL 1
02070 Espoon Kaupunki
kirjaamo@espoo.fi

Lausunto, Espoon yleiskaava 2060 luonnos

Nykyinen suurjännitteinen jakeluverkko

Suunnittelualueella sijaitsee Caruna Espoo Oy:n 110 kV:n suurjännitteistä jakeluverkkoa liitteen 1 mukaisesti. Ilmajohdot on merkitty liitteen 1 kuvaan punaisilla viivoilla, joiden päällä on voimajohtopylväitä kuvaavia vihreitä ja turkooseja ympyröitä, ja maakaapelit on merkitty punaisilla katkoviivoilla. Sähköasemat on esitetty voimajohtojen varsilla olevilla rastimerkeillä.

Alueella sijaitsee lausunnon antamishetkellä Carunan sähköasemat Auroranportti, Finnoo, Keilaniemi, Kivenlahti, Kumpyöli, Leppävaara, Niittykumpu, Sinimäki, Suomenoja Suurpelto, Tapiola, Vermo ja Ämmässuo. Sähköasemat ovat Espoon sähköjakelun kannalta kriittistä infrastruktuuria, joten pyydämme merkitsemään Carunan olemassa olevat sähköasemat kaavakarttaan ET-merkinnällä. Yleiskaavaluonnoksen liitekartassa ”Tekninen huolto 2060” on esitetty pääosin asianmukaisesti Carunan nykyiset sähköasemat, mutta Auroranportin olemassa oleva sähköasema puuttuu liitekartalta.

Nuijalan vanha sähköasema on purettu ja korvautunut vuoden 2023 alusta alkaen uudella Sinimäki -nimisellä sähköasemalla, ja samassa yhteydessä on otettu käyttöön uudet Leppävaara-Sinimäki 110 kV:n maakaapeliyhteydet. Lausunnon antamishetkellä rakenteilla olevia suurjännitteisen jakeluverkon kohteita ovat uudet 110 kV:n voimajohtoyhteydet Espoo-Ämmässuo-Kolmiranta (ilmajohto) sekä Kolmirannan sähköasema. Näiden suunniteltu käyttöönotto on syksyllä 2024.

Uudet sähköasemat ja voimajohdot sekä yhteystarpeet

Kaupungin kehittyessä ja väestömäärän kasvaessa Carunan nykyinen suurjännitteinen jakeluverkko ei riitä palvelemaan kasvavaa sähköntarvetta. Lausunnon antamishetkellä rakenteilla on uusi Kolmirannan sähköasema sekä Espoo-Ämmässuo-Kolmiranta voimajohto. Näiden osalta voimajohto on merkitty kaavakarttaan asianmukaisesti. Pyydämme Kolmirannan sähköaseman huomioimista kaavakartassa ET-merkinnällä.

Carunan tunnistamat uusien sähköasemien tarpeet on esitetty lausunnon liitteessä 2. Sähköasematarpeita on kaavaluonnoksen teknisen huollon liitekartalla esitetty Espoonlahdessa ja Ymmers-tan alueella sekä Juvanmalmilla. Espoonlahden ja Ymmers-tan suunnitteilla olevat sähköasemat on merkitty kaava-aineistoon asianmukaisesti. Juvanmalmin osalta toivomme suunnitteilla olevan sähköaseman merkinnän sijoittamista kiinteistön 49-81-9903-40 kohdalle vireillä olevan, sähköaseman rakentamisen mahdollistamista tavoittelevan, asemakaavamuutoksen ”Juvanmalmin pienlaajennus” mukaisesti. Pyydämme myös huomioimaan kaavakartalla ET-merkinnällä sellaiset

22.8.2024

suunnitellut uudet sähköasemat, joiden sijainnista on jo alustavasti sovittu Carunan ja Espoon kaupungin välillä. Näihin kuuluvat ainakin Ymmërstan ja Juvanmalmin suunnitellut sähköasemat.

Edellä mainittujen lisäksi Espoon yleiskaava 2060 luonnoksen pohjalta on tunnistettu alustava tarve uusille sähköasemille Kauklahden ja Mankkaan alueilla. Soveltuva sijainti Kauklahden sähköasemalle olisi nykyisen Espoo-Finnoo voimajohdon varrella Liitteessä 2 mustalla korostetulla alueella. Alueen voimassa olevan asemakaavan mukaisesti yksi soveltuva sijainti Kauklahden sähköasemalle olisi esimerkiksi kiinteistöllä 49-43-9908-2. Mankkaan sähköasemalle soveltuva sijainti olisi nykyisen Sinimäki-Niittykumpu voimajohdon varrella liitteen 2 mukaisesti. Toivomme myös Kauklahden ja Mankkaan sähköasemien huomioimista ainakin kaavan teknisen huollon liitekartalla suunnitteilla olevina sähköasemina.

Uusien voimajohtojen osalta Carunalla on lausunnon antamishetkellä suunnitteilla 110 kV:n voimajohtoyhteydet Fingridin rakenteilla olevalta Hepokorven sähköasemalta Finnoon sähköasemalle. Näiden voimajohtojen suunniteltu toteuttamistapa on maakaapeli. Hepokorpi-Finnoo kaapeliyhteyksistä on tehty yleissuunnitelma, ja voimajohtoreitti on suunniteltu yhteistyössä Espoon kaupungin kanssa. Johtojen suunniteltu reitti on esitetty liitteessä 2 Oittaaan alueelta etelän suuntaan lähtevällä punaisella katkoviivalla.

Nykyiseltä Finnoon sähköasemalta on suunniteltu 110 kV:n voimajohtoyhteyksiä suunnitellulle Espoonlahden sähköasemalle. Myös näiden yhteyksien alustava toteuttamistapa on maakaapeli. Finnoo-Espoonlahti kaapeleiden yhteystarve on esitetty liitteessä 2 vihreällä katkoviivalla.

Juvanmalmin suunnitellun sähköaseman 110 kV:n syöttöä varten on tunnistettu voimajohdon yhteystarve Leppävaaran sähköasemalta Juvanmalmille. Tämän voimajohdon ensisijainen toteuttamistapa on ilmajohto, ja johdon reitti kulkisi pääasiassa Vantaan kaupungin alueella pois lukien johdon etelä- ja pohjoispäät. Vantaan kaupungin osalta johdolle on esitetty yhteystarve Vantaan yleiskaava 2020:ssä. Lisäksi Juvanmalmin sähköaseman 110 kV:n syöttöä sekä Espoon 110 kV:n verkon siirtokapasiteetin vahvistamista varten on myös tunnistettu yhteystarve 110 kV:n voimajohdolle Fingridin rakenteilla olevalta Hepokorven sähköasemalta Juvanmalmille. Tämän johdon rakentamistapaa ei ole suunniteltu tarkemmin, mutta kaavoituksessa on syytä varautua johdon toteuttamiseen 110 kV:n ilmajohtona.

Lisäksi on tunnistettu alustava tarve 110 kV:n voimajohtoyhteydelle Kumpyölin sähköasemalta Sinimäen sähköasemalle. Johdon reitti voisi noudatella Turunväylän vartta ja johdon ensisijainen toteuttamistapa on ilmajohto. Tämän johdon tarve riippuu Espoon suurjännitteisen jakeluverkon tehonkasvusta, mutta nopean väestönkasvun skenaarion toteutuessa sekä energiamurroksen myötä johdon rakentamiseen on syytä varautua.

Pyydämme huomioimaan Liitteessä 2 esitetyt voimajohtoyhteystarpeemme yleiskaavassa. Uusien voimajohtojen tarkkaa reittiä ei ole suunniteltu, mutta pyydämme merkitsemään ainakin liitteessä 2 vihreillä yhtenäisillä viivoilla merkityt ilmajohtojen yhteystarpeet kaavaan epämääräisemmällä voimajohdon yhteystarve -merkinnällä.

22.8.2024

Muuta huomautettavaa

Kaavoituksessa on tärkeää varmistaa edellytykset nykyisten 110 kV:n voimajohtojen säilymiselle. Erityisesti kantaverkon sähköasemilta lähtevät voimajohdot ovat Espoon suurjännitteisen jakeluverkon siirtokapasiteetin kannalta kriittisen tärkeitä. Voimajohtojen on lunastettu käyttöoikeuden rajoitus ja ensisijaisesti voimajohtojen ja johtokattujen aiheuttamat rakentamisrajoitteet tulee huomioida kaavoituksessa. Mikäli johtoja on siirrettävä, siirron edellytyksenä on vastaavanlaisten oikeuksien sekä siirtokapasiteetin järjestyminen kuin nykyisellä johdolla. Johtosiirron kustannukset tulevat siirtoa haluavan tahon maksettavaksi kokonaisuudessaan.

Nykyisten sähköasemakiinteistöjen säilyminen sähköjakelun käytössä tulee varmistaa kaavoituksessa. Lisäksi yleiskaavan tavoitevuoden ollessa useiden vuosikymmenien päässä kaavassa tulisi huomioida kaavan tavoitevuoteen mennessä käyttöikänsä päähän tulevien sähköasemien saneeraustarpeet. Useiden Espoon sähköjakeluverkkoa tällä hetkellä palvelevien sähköasemien tonteilla ei ole tilaa aseman saneeraamiseen, eikä käytössä olevaa sähköasemaa ole mahdollista purkaa ja rakentaa uutta samalle paikalle sähköjakelun katkeamatta. Siten sähköaseman tullessa käyttöikänsä päähän uusi korvaava asema on rakennettava toisaalle, mahdollisimman lähellä korvattavaa sähköasemaa.

Caruna on käynyt keskustelua Espoon kaupungin kanssa nykyisen Tapiolan sähköaseman korvaavasta tontista, ja yleiskaavamateriaalissa onkin esitetty Tapiolan sähköaseman läheisyyteen merkintä suunnitteilla olevasta sähköasemasta. Tapiolan lisäksi myös muita sähköasemia arvioidaan tulevan käyttöikänsä päähän yleiskaavan tavoitevuoteen mennessä. Muita tällaisia sähköasemia, joiden nykyisillä asema-alueilla ei ole tilaa sähköaseman saneeraamiselle, ovat Finnö, Niittykumpu, Kivenlahti, Vermo ja Auroranportti. Osalla näistä sähköasemista on maankäytön muutosta edellyttäviä saneeraustarpeita jo lähivuosina, osalla taas arvioitu saneerausaikataulu on lähempänä yleiskaavan tavoitevuotta. Esimerkiksi Finnöön sähköaseman saneerausta on suunniteltu 2020-luvun lopulle. Finnöön saneerauksen myötä nykyinen 110 kV:n avokytinlaitos korvautuisi kaasueristeisellä sisäkytkinlaitoksella, joka rakennettaisiin nykyisen sähköaseman viereen.

Toivomme, että sähköasemien tulevien saneeraustarpeiden aiheuttamista maankäytön muutostarpeista neuvotellaan Carunan ja Espoon kaupungin välillä hyvissä ajoin ja muodostetaan yhteistyössä suuntaviivat tarvittavien kriittistä sähköjakeluinfrastruktuuria palvelevien korvaavien sijaintien järjestämiseksi kasvavassa ja tiivistyvässä kaupungissa. Ihannetilanteessa tarvittavat korvaavat sijainnit saneerattaville sähköasemille olisi tunnistettu ja huomioitu yleiskaavassa, jotta myös sähköasemien saneeraustarpeet tulisi huomioida tiivistyvässä kaupungissa.

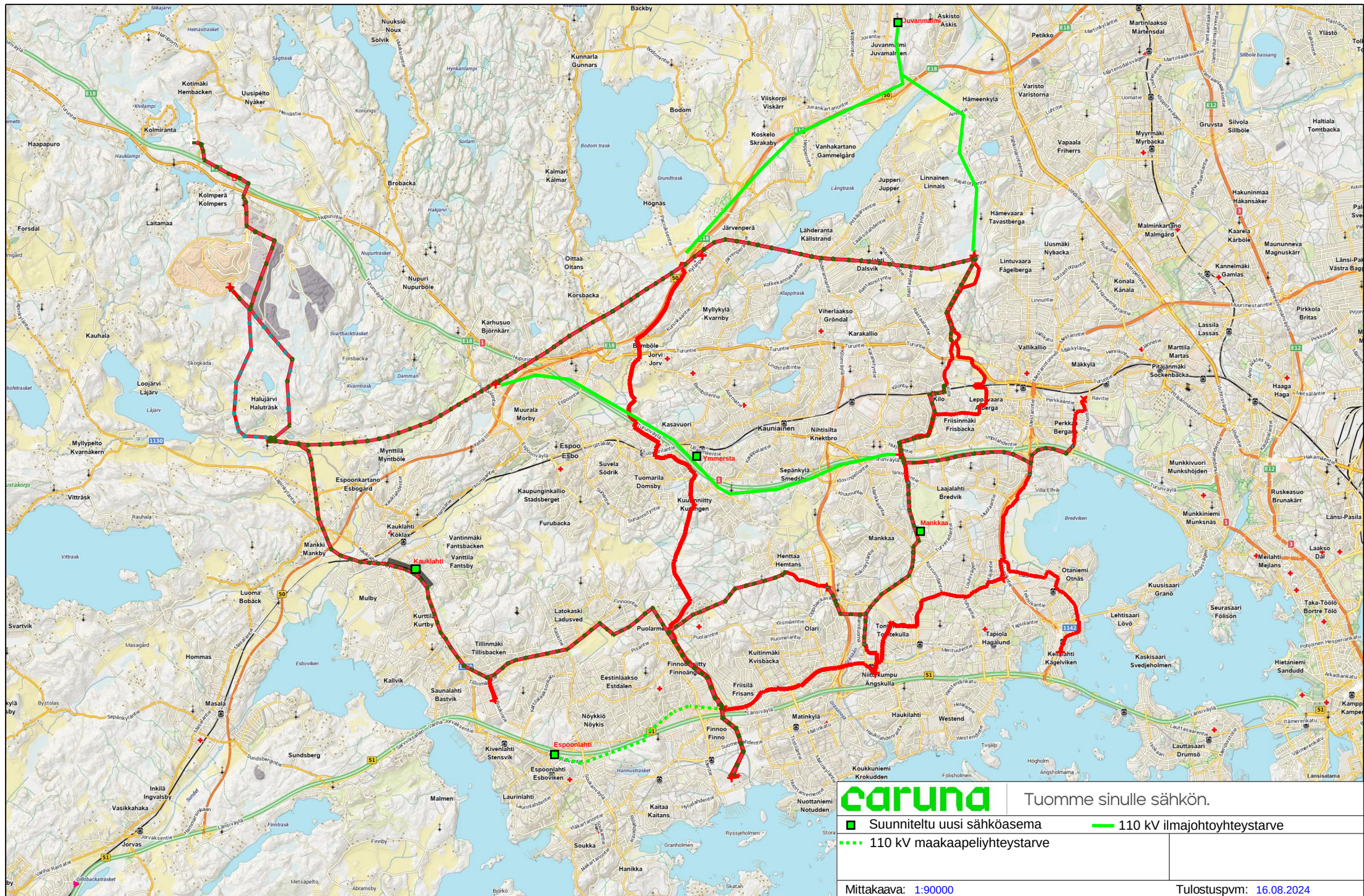
22.8.2024

Kunnioitavasti
Caruna Oy
Asiakkuudet ja uudet liikatoiminnot

Jani Stenroos
Vanhempi verkostanalyytikko
Sähköposti: jani.stenroos@caruna.fi

Liitteet

Liite 1. Espoon nykyinen SJ-verkko
Liite 2. Espoon suunnitellut sähköasemat ja voimajohdot

caruna

Tuomme sinulle sähkön.

- Suunniteltu uusi sähköasema
- 110 kV ilmajohtoyhteystarve
- - - 110 kV maakaapeliyhteystarve

Mittakaava: 1:90000

Tulostuspvm: 16.08.2024

2.9.2024

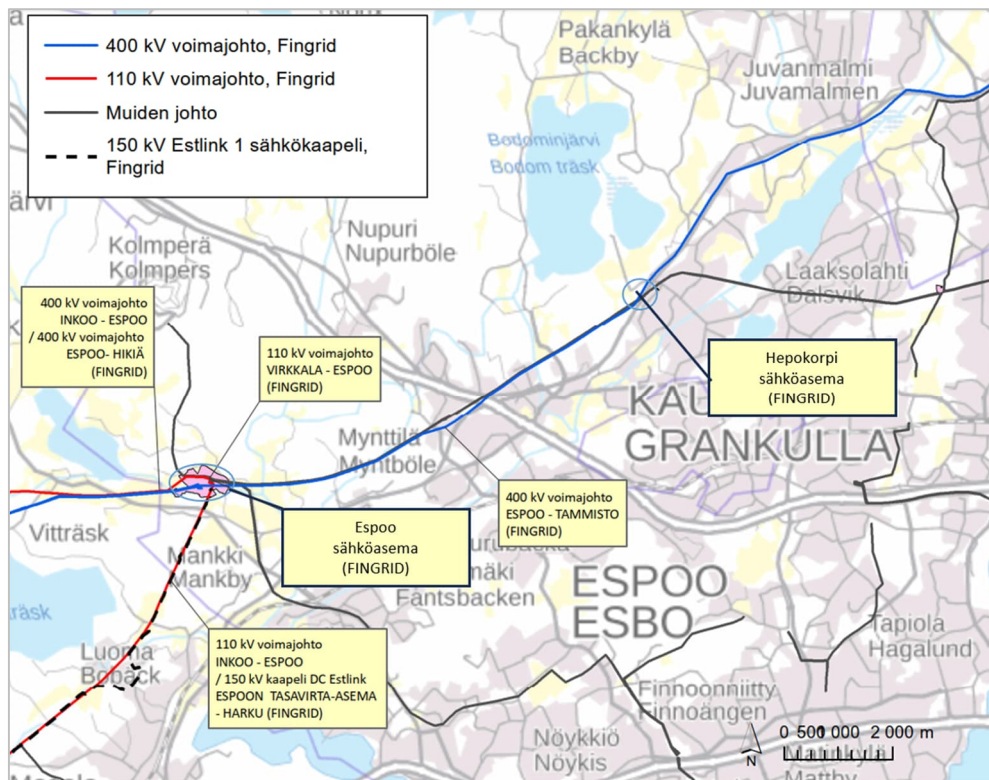
Espoon kaupungin kirjaamo
kirjaamo@espoo.fi

Lausuntopyyntö 31.5.2024

Espoon yleiskaavan 2060 luonnos nähtävillä 3.6.-3.9.2024

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja lausumme seuraavaa:

Yleiskaavan alueella sijaitsee useita Fingridin voimajohtoja ja 150 kV Estlink 1 sähkökaapeli sekä Espoon ja Hepokorven sähköasemat (kuva 1).

Kuva 1. Fingridin voimajohtojen ja toimintojen sijainti yleiskaava-alueella.

Voimajohtoja koskevat yleiskaavaluonnoksessa seuraavat merkinnät ja määräykset:

Voimalinja	Kehitettävä voimajohto
110 kV ja 400 kV ilmajohtot sekä 400 kV maakaapelit ja 150 kV tasavirtakaapelit. Voimajohtokäytävässä voi kulkea useita johtoja. Johtoalue rajoittaa ympäröivää maankäyttöä. Voimajohdon sijainti on ohjeellinen. Ilmajohto voidaan toteuttaa myös maanalaisena sähkökaapelina.	Voimajohto, jonka sijoittaminen maan alle tulee selvittää johdon uusimisen tai ympäröivän maankäytön muutoksen yhteydessä.

2.9.2024

Kaavaluonnoksessa on osoitettu "kehitettävä voimajohto" Länsiradan asemanseudulle Myntinmäkeen. Voimalinja-merkinnässä myös viitataan maakaapeliin. Haluamme muistuttaa, että kantaverkon voimajohtojen käyttöoikeus on perustettu lunastamalla ja voimajohdon siirto edellyttää yhteistyössä kantaverkkoyhtiön kanssa tehtäviä teknistaloudellisia tarkasteluja ja tapauskohtaista arviointia sekä asiasta etukäteen sopimista

Kantaverkon voimajohtojen maakaapelointi olisi äärimmäisen poikkeuksellinen ratkaisu ja se edellyttäisi laajoja teknistaloudellisia tarkasteluja sekä tapauskohtaista arviointia kantaverkkoyhtiön kanssa. Myös voimajohdon siirto on teknisesti haastavaa ja kallista. Voimajohtojen muutokset ovat aikaa vieviä ja niiden toteuttamiseen liittyy monia teknisiä erityisrajoituksia. Lähtökohtana on, että Fingrid ei vastaa voimajohtojen muutosten kustannuksista. On hyvä pohtia, että onko erityisesti maakaapelointiin kaavamerkintä realistinen ja antaako se väärän viestin alueen kehittämiseen. Maankäytön suunnitelmia ei voi viedä yksityiskohtaiselle tasolle ennen kuin on varmistettu toteutuskelpoinen ratkaisu Fingridin voimajohdoille. Voimajohtojen muutoksia täytyy tarkastella myös laajempänä kokonaisuutena ottaen huomioon myös pidemmän aikavälin maankäytön ja infrastruktuurin kehittäminen.

Fingridin Hepokorven sähköaseman asematontin voisi merkitä yleiskaavaan ET-alueena (yhdyskuntateknisen huollon alue ET). Espoon sähköasemaa vastaavasti alue-merkintä on luontevampi Hepokorven sähköasemalle kuin pistemäinen ET-kohdemarkintä alueen laajuuden vuoksi.

Lähtökohta on, että kaavoituksen täytyy mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävien voimansiirtoyhteyksien ylläpito ja kehittäminen. Sähköasemien ympäristössä, voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa eikä se saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu voimajohtojen ympärillä maankäytön kehittämistä erityisesti raideliikenteeseen tukeutuen. Tarkempi voimajohtojen huomioonottaminen ja yhteensovittaminen kuuluvat asemakaavavaiheeseen ja jatkosuunnitteluun. Suuri osa Fingridin voimajohdoista sijoittuu yleiskaavan 2060 oikeusvaikutuksettomalle alueelle.

Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maankäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin verkkosivuilta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/voimajohtoalueiden-hyodyntaminen/ohjeita-kaavoittajalle/.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvut-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Tämä lausunto koskee vain Fingrid Oyj:n voimajohtoja.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

2.9.2024

Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
yksikön päällikkö

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
KARL MIKAEL HANSSON NORDSTRÖM	Telia Tunnistus	02.09.2024 14:21:51 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Espoon kaupunki
PL 1
02070 Espoon kaupunki
kirjaamo@espoo.fi

Viite: Espoon kaupungin lausuntopyyntö 17.6.2024

Metsähallituksen lausunto Espoon yleiskaavan 2060 (alue 800100) kaavaluonnoksesta

Espoon kaupunki pyytää lausuntoa Espoon yleiskaavasta 2060 (alue 800100). Yleiskaava kattaa koko Espoon kaupungin ja kaavassa osoitetaan maankäytön kehittämisen periaatteet ja painopistealueet vuoteen 2060 siten, että Espoon voimakas kasvu kohti 500 000 asukasta olisi kestävä ja tasapainoista kaupungin eri osissa.

Kaavan valmistelussa useat kaupungin alueelle viime vuosina laaditut osayleiskaavat (mm. Pohjois- ja Keski-Espoon osayleiskaava) jäävät voimaan ja ne ohjaavat omilla alueillaan asemakaavoitusta. Näillä alueilla valmisteltavana oleva yleiskaava 2060 toimii selvitysluontoisena ohjeellisena suunnitelmana

Metsähallitus on tutustunut kaavaluonnokseen ja lausuu siitä seuraavaa

Metsähallitus hallinnoi yleiskaava-alueella useita valtion luonnonsuojelualueita, joista suurimpia ovat mm. Nuuksion kansallispuisto, Laajalahden ja Espoonlahden luonnonsuojelualueet sekä osin Vantaan kaupungin puolelle sijoittuva Vestran soiden, lehtojen ja vanhojen metsien luonnonsuojelualue. Valtion luonnonsuojelualueet on kaavaluonnoksessa esitetty asianmukaisesti luonnonsuojelualueina (merkintä SL) sekä tarvittaessa erillisellä Natura-aluemerkinnällä (nat). Luonnonsuojelualueita koskevassa kaavamääräyksessä viitataan maisemaan muuttavien toimenpiteiden osalta MRL 128 §:n. Metsähallitus huomauttaa, että perustetuilla luonnonsuojelualueilla tehtäviä toimenpiteitä säätelevät ensisijaisesti kyseisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset.

Perustettujen luonnonsuojelualueiden lisäksi Metsähallituksen luontopalvelut hallinnoi alueella joitakin suojeluun varattuja kiinteistöjä (mm. Hakjärvellä ja Nuuksion Solvikissa), jotka tullaan edelleen perustamaan lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi. Suojeluun varatut kiinteistöt tulee lisätä kaavaan ja esittää ne perustettujen luonnonsuojelualueiden tapaan SL-merkinnällä. Valtion luonnonsuojelualueet sekä

Metsähallituksen suojeluun varatut alueet ovat ladattavissa SYKE:n avoimesta latauspalvelusta (aineisto palvelussa nimellä "Valtion muut suojelualueet"):
https://www.syke.fi/fiFI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot.

Vaikutukset valtion luonnonsuojelualueisiin ja Natura-alueisiin

Kaavaselostuksen mukaan alle 2 km etäisyydelle Natura-alueista sijoittuu uusia ja tiivistettäviä rakentamisalueita, kuten myös vesistöarvoja sisältävien Natura-alueiden valuma-alueille. Vaikutuksista Natura-alueisiin tehdään erillinen Natura-arviointi kaavaehdotusvaiheessa. Kaavaselostuksessa myös todetaan, että jatkosuunnittelussa arvioidaan tarkemmin luonnonsuojelu- ja suojelualueiden vaikutusalueelle sijoitettavan rakentamisen vaikutukset

Metsähallitus pitää luonnonsuojelulain mukaisen Natura-arvioinnin laatimista osana yleiskaavatyötä perusteltuna kaupungin alueelle sijoittuvien Natura-alueiden nykytila ja suunniteltu rakentaminen huomioiden. Metsähallitus huomauttaa, että useiden Natura-alueiden (mm. Nuuksio, Matalajärvi, Laajalahden lintuvesi) ympäristössä on jo nykyisin merkittävää ihmistoimintaa ja siitä aiheutuu jo nykytilanteessa kuormitusta (mm. kuluminen, ihmistoiminnan häiriötekijät, hulevesivaikutukset) Natura-alueisiin. Yleiskaavan Natura-arvioinnissa tulee siksi huomioida alueiden ympäristöön jo suunnitellut toiminnot sekä arvioida niiden yhteisvaikutukset yleiskaavassa esitettävien, mahdollisten uusien toimintojen kanssa.

Valmisteltavana oleva yleiskaava tukeutuu laajasti jo hyväksytyihin osayleiskaavoihin. Metsähallitus huomauttaa, että em. kaavojen vaikutuksia on arvioitu myös osana kyseisen kaavan Natura-arviointia. Natura-vaikutusten arvioinnissakin on siten tärkeää tuoda esiin, missä määrin kaavassa esitetään uutta toimintaa Natura-alueiden vaikutusalueelle jo hyväksytyjen kaavojen rinnalle sekä miten uudet kaavamerkinnot mahdollisesti lisäävät aikaisempien kaavojen vaikutuksia Natura-alueeseen.

Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma (HKS)

Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman (HKS) päivitys on ollut lausunnoilla vuodenvaihteessa 2022–2023 ja suunnitelma on tällä hetkellä Ympäristöministeriössä hyväksyttävänä. Suunnitelmassa (lausuntoversio 28.11.2022) Nuuksion kansallispuiston retkeily- ja pyöräilyreittejä suunnitellaan laajennettaviksi, jotta reitistöt vastaavat paremmin kasvaneeseen kysyntään ja jotta virkistyskäyttöä pystytään myös paremmin ohjaamaan kansallispuiston luontoarvojen turvaamiseksi. HKS ohjaa kansallispuiston hoitoa ja käyttöä, minkä vuoksi siinä esitetyt toimenpiteet ja suunnitteluperiaatteet tulee huomioida myös yleiskaavassa Nuuksion kansallispuiston osalta.

Yleiskaavaluonnoksessa tunnistetaan Espoon kaupungin pääulkoilureitit kaavamääräyksen mukaan sitovina yhteyksinä mutta sijainniltaan ohjeellisina. Mitä sitovalla yhteydellä tarkoitetaan, ei kaava-aineistossa kuitenkaan määritellä. Pääulkoilureittejä esitetään kaavaluonnoksessa myös Nuuksion kansallispuiston alueelle. Metsähallitus huomauttaa, että uusien reittien suunnittelu perustuu Nuuksion kansallispuistossa kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Kansallispuistoalueelle osoitetut reitit tulee yleiskaavassa suunnitella kansallispuiston päivitetyn hoito- ja käyttösuunnitelman periaatteiden mukaisesti.

Uusien reittien suunnittelu perustuu kansallispuistossa vyöhykejakoon, jossa uusia ulkoilureittejä osoitetaan lähinnä retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeille. Kaavaluonnoksessa pääulkoilureittejä esitetään Nuuksion kansallispuistossa esimerkiksi Kattilajärveltä Lippukallion kautta Velskolaan, Ketunkorven asuinalueelta Hauklammelle sekä Bånbergetin alueen pohjoisosiin. Nämä reitit sijoittuvat kansallispuiston syrjävyöhykkeille. Vaikka jokaisenoikeudella tapahtuva ulkoilu on syrjävyöhykkeillä sallittua, ei niille merkitä uusia ulkoilureittejä tai toteuteta uutta palveluvarustusta. Tästä syystä edellä mainittujen reittien toteuttaminen ei ole hyväksyttävänä olevan Nuuksion kansallispuiston HKS:n perusteella mahdollista.

Metsähallitus yhtyy kaavaselostuksessa (s. 127) esitettyyn tarpeeseen turvata riittävät lähivirkistysalueet erityisesti alueilla, joille kaavassa osoitetaan merkittävää väestön kasvua. Metsähallitus toteaa, että lähivirkistysalueet ovat keskeisessä asemassa myös luonnonsuojelualueisiin kohdistuvan hallitsemattoman virkistyskäytön ja siitä aiheutuvan kulumisen hallitsemiseksi. Metsähallitus katsoo, että yleiskaavassa tulee osoittaa riittävä määrä lähivirkistys- ja viheralueita, jotka mahdollistavat ulkoilun ilman, että käyttöpaine kohdistuu pelkästään luonnonsuojelu- ja Natura-alueille.

Liikenneselvitys

Metsähallitus kiittää Espoon kaupunkia siitä, että jo kaavaluonnoksen valmisteluvaiheessa on tehty erillinen liikenneselvitys ja kaavassa huomioidaan edelleen julkisen liikenteen käyttömahdollisuudet.

Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksessä on myös tunnistettu tarve joukkoliikenteen edistämiseen, jotta kansallispuistoon on mahdollista saapua julkisella liikenteellä ja vähentää edelleen yksityisautoilusta aiheutuvia ongelmia. Julkinen tai kilpailutettu liikenne, jolla parannetaan kansallispuiston sisään tuloporttien saavutettavuutta, on nostettu tärkeäksi toimenpiteeksi myös Nuuksion vastuullisen matkailun kehitysohjelmassa 2023–2030.

Julkisen liikenteen kehittäminen kytkeytyy Nuuksion kansallispuiston hoidon ja käytön suunnittelun sekä järviylängön virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämisen ohella myös yleiseen aluekehitykseen. Metsähallitus pitää siksi tärkeänä, että yleiskaavan

2060 valmistelussa pyritään löytämään mahdollisuuksia liikenneyhteyksien parantamiseksi myös asuinalueiden ja Nuuksion järviylängön välillä.

Metsähallituksella on Nuuksion kansallispuiston osalta tietoa mm. kansallispuiston käyntimääristä sekä osallistuu mielellään keskusteluun, jossa julkisen liikenteen kehittämismahdollisuuksia arvioidaan.

Viheryhteydet

Lisärakentaminen ja jo rakennettujen alueiden tiivistyminen muodostavat uhkan Espoon kaupungin alueelle sijoittuville luonnonsuojelualueille. Metsähallitus näkee tärkeänä, että erityisesti ekologiset yhteydet Nuuksion järviylängöltä muille kaupungin suojelu- ja viheralueille pyritään turvaamaan osana kaavan valmistelua.

Metsähallitus katsoo, että kaavaluonnoksessa tunnistetaan asianmukaisesti ekologisten yhteyksien keskeisiä kehittämiskohteita. Erityisesti Metsähallitus haluaa nostaa lausunnossaan esiin viheryhteydet Nuuksion kansallispuistosta etelän suuntaan, johon on jo aikaisemmin kaavoitettu merkittävää lisärakentamista mm. Pohjois- ja Keski-Espoon osayleiskaavassa. Nuuksion kansallispuiston eteläpuolella nykyinen Turunväylä (VT 1) muodostaa merkittävän liikkumisesteen, jonka alitus- ja ylitysmahdollisuuksien järjestäminen sekä ekologisia yhteyksiä tukevat viheralueet tulee pyrkiä kaavassa turvaamaan.

Lausunto on valmisteltu Metsähallituksen luontopalveluissa ja siitä on vastannut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs.

Turussa 3.9.2024

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi

Metsähallitus

Uudenmaan ELY-keskus

3.9.2024

Espoon kaupunki
Kirjaamo
PL 1,
02070 Espoon kaupunki

Mielipide Espoon yleiskaava 2060:n luonnoksesta (nähtävillä 3.6. - 3.9.2024)

1. Yleistä

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (MTK) omistaa Espoon Storgårdin tilan 49-419-1-98, ja esittää täten maanomistajan mielipiteen nähtävillä olevasta Espoon yleiskaava 2060:n luonnoksesta.

Storgårdin tila rajautuu etelässä Suurpeltoon. MTK on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana aktiivisessa ja hyvässä yhteistyössä Espoon kaupungin kanssa pyrkinyt kehittämään aluettaan Suurpellon tiiviin kaupunkirakenteen jatkeeksi pohjoisuuntaan, voimassa olevan Etelä-Espoon osayleiskaavan tavoitteiden mukaisesti, huomioiden kuitenkin alueen haastavat maaperäolosuhteet.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan vuonna 2012 hyväksymästä, mutta muilta osin toteutumattomaksi jääneestä asemakaavasta, kaupunki on viime vuosina kaavoittanut ja rakentanut MTK:n alueen läpi kulkevan pääkadun (Kyläsepäntie) ja joukkoliikennekadun (Salinpellontie). Alueen pääinfrastruktuuri ja kunnallistekniikka on siten jo toteutunut MTK:n alueella.

2. Mielipide

Maanomistaja katsoo tärkeäksi, että uusi yleiskaava mahdollistaa MTK:n Suurpellossa sijaitsevien alueiden kehittämisen siten, että alueelle toteutuu jo pitkään, 2000-luvun alkupuolella alkanut, yhteistyössä Espoon kaupungin kanssa suunniteltu, tiivis ja rakenteeltaan riittävän tehokas kaupunkialue (Storhemt), joka tulevaisuudessa tukeutuu yleiskaavaluonnoksessa esitettyyn ns. Jokeri II raideliikenteeseen.

Erityisen tärkeää on se, että kaavoitettava alue tulee kaavataloudellisesti kilpailukykyiseksi ja samalla viihtyisäksi kaupunginosaksi. Alueen tehokkaalla kaavataloudella tulee myös luoda edellytyksiä alueen palveluille ja edesauttaa raideliikenteen tuottavuutta sekä mahdollistaa sen toimintaedellytysten edellyttämiä käyttäjämääriä.

Maanomistaja puoltaa yleiskaavaluonnoksessa MTK:n alueelle (tila 49-419-1-98) osoitettua kerrostalovaltaista aluevarausta (AK) ja pitää ratkaisua luonnollisena Espoon keskeisen alueen tasapainoiselle kehitykselle. Kyseisen AK-kaavamerkinnän aluerajauksen on tärkeitä noudattaa etelä- ja itäosiltaan vuosien 2020-2021kaavarunkoluonnosta.

3.9.2024

AK -kaavamerkintä on välttämätön myös toimivan kaavatalouden näkökulmasta, jotta alueen pääinfrastruktuurin ja kunnallistekniikan kulut kyetään rahoittamaan kestäväällä ja kohtuullisella tavalla sekä samalla kyetään rakentamaan asukkaita ja alueen toimijoita palveleva viihtyisä kaupunginosa. Kaupunkisuunnittelulautakunnan vuonna 2012 käsittelemä Suurpelto IV ja V-asemakaava ei tätä kaavatalouden perusreunaehto täyttänyt, minkä johdosta alueen asemakaavoitus keskeytyi usean vuoden ajaksi. Espoon kaupunki ja alueen maanomistajat päättivät yhteistyössä asemakaavoituksen uudelleenkäynnistämisestä siten, että alueen toteuttamiselle on realistiset edellytykset. Suurpellon pohjoisosiin työstettiin tämän seurauksena Espoon kaupungin toimeksiannosta vuosina 2020-2021 kaavarunko, jonka on tärkeää pääpiirteissään toimia yleiskaavan pohjana.

Myös Salinpellontien molemmille puolelle ehdotettu monipuolisen asumisen sekä tiiviin ja matalan rakentamisen aluevaraus (A) on luon-tena siltä osin kuin se kytkeytyy jo olemassa olevaan omakotitalovaltaiseen alueeseen ja pääpiirteittäisiltä rajauksiltaan noudattaa vuosina 2020-2021 tehtyä kaavarunkotyötä. Yleiskaavaluonnoksessa on otettava huomioon se, että Suurpellon alueen maaperäolosuhteet ovat haastavia, mikä lähtökohtaisesti edellyttää korkeaa kaavatehokkuutta. Pientaloja ei yleiskaavassa tule suunnitella kohtiin, joissa pohjaolo-suhteet eivät sovellu pientalorakentamiseen.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Jyrki Wallin
Toiminnanjohtaja

Heikki Laurinen
Talousjohtaja

Espoon kaupunki
Kirjaamo

kirjaamo@espoo.fi

Lausuntopyyntö 31.5.2024

Finavia Oyj:n lausunto Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksesta

Espoon kaupunki on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksesta 3.9.2024 mennessä.

Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksessa kaupungin kehittämisen periaatteina ovat nykyisten kaupunkikeskusten tiivistäminen ja täydennysrakentaminen ja uusien asuinalueiden sijoittaminen uusien rai-deyhteyksien varteen. Kaavalla mahdollistetaan kaupungin kasvu noin 150 000 uudelle asukkaalle. Kaavaluonnoksessa ei esitetä uusia asuin-alueita L_{den} 55 dB ylittävälle lentokonemelualueelle.

Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteen L_{den} 55 dB ylittävä lentokonemelualue ulottuu Espoossa Kalajärven ja Lahnuksen pientalo-alueiden läheisyyteen. Lentokonemelualue on esitetty kaavakartalla ja sille on asetettu määräys, jonka mukaan L_{den} yli 55 dB alueelle ei saa sijoittaa uusia asuinalueita eikä muita melulle herkkiä alueita, mutta nykyisten asuinalueiden täydennysrakentaminen on sallittu. Lisäksi lentokonemelualueelle on asetettu asuinrakennusten ääneneristävyydeksi vähintään 35 dB. Kaavaselostuksessa on todettu, että L_{den} 50–55 dB alueella lentokonemelu huomioidaan rakennuslupavaiheessa ajantasaisen Finavian melukartan perusteella.

Espoon yleiskaavaluonnoksessa on todettu, että kaupungin alueella meluhaitan pääasiallinen lähde on tie- ja katuliikenne, koska lentokonemelualue sijoittuu pääosin luonnonsuojelualueille ja haja-asutusalueille. Finavia toteaa, että vaikka L_{den} 55 dB ylittävä lentokonemelualue on Espoossa melko suppea, silti Espoon alueella Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteen aiheuttamaa melua havaitaan laajalti eri

puolilla Espoon kaupunkia. Lentokonemelualueen ulkopuolisilla alueilla on kiitoteiden käyttötavasta riippuen lentoonlähtöjen tai laskeutumisten aiheuttamaa melua. Vuosittain kymmenet asukkaat eri puolilta Espoota ottavat Finaviaan yhteyttä lentokonemelun vuoksi. Finavia katsoo, että tämän vuoksi lentokonemelu ja sen vaikutukset tulee yleiskaavassa kuvata tavalla, joka vastaa asukkaiden arkikokemuksiin.

Lentoreittien sijainnit on kuvattu kaavaselostuksessa esitetyissä kuvissa. Finavia katsoo, että kaavaselostuksessa tulisi sanallisesti todeta, että lentokonemelua on myös lentokonemelualueen ulkopuolisilla alueilla ja kuvata sen merkitystä asumiseen ja viihtymiseen erityisesti niillä alueilla, joiden läheisyyteen lentoonlähtöjen ja laskeutumisten reitit sijoittuvat. Finavia katsoo, että kaupungin yleiskaavassa lentoreittien alla sijaitsevien alueiden tiivistämisessä ja täydennysrakentamisessa tulisi asettaa alueille ääneneristävyysvaatimukset, joilla voidaan taata asukkaille viihtyisä asuinympäristö. Laskeutumisreittien osalta tämä on esitetty Uudenmaan maakuntakaavan liitteessä 3. Lentoonlähtöreittien osalta asia on huomioitu kaupungin rakennusjärjestyksessä, mutta Finavia katsoo, että tämän päivitystarvetta tulisi tarkastella rakennusjärjestyksen päivittämisen yhteydessä.

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty useita, kymmenillä tuhansilla asukkailla tiivistettäviä kaupunginosia, jotka sijaitsevat Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoonlähtöreittien alueilla tai läheisyydessä. Helsinki-Vantaan lentoaseman kiitotieltä 22R länteen suuntaavan lentoonlähtöreitin läheisyyteen Kalajärvi-Viiskorven alueelle suunnitellaan asuinpaikkoja 20 000 uudelle asukkaalle. Kiitotieltä 22L etelään suuntaavan lentoonlähtöreitin läheisyydessä tiivistetään nykyistä asutusta Matinkylän-Leppävaaran alueella (+30 000 asukasta), Tapiolan-Otaniemen alueella (+20 000 asukasta) ja Espoon Keskus-Matinkylän alueella (+30 000 asukasta). Finavia katsoo, että lentokonemelua ja sen vaikutusten lieventämiseen varautumista kaavoituksellisin keinoin tulisi käsitellä myös osana näiden alueiden kehittämiskuvausta. Lisäksi Finavia pitää tärkeänä, että etenkin alueiden uusille asukkaille tulisi kohdistaa informaatiota lentokoneiden aiheuttamista melutapahtumista ja lentoreittien sijainneista.

Lisätiedot

Lisätietoja Finaviassa antaa ympäristöasiantuntija Satu Routama, puhelin 020 708 2278, satu.routama@finavia.fi.

FINAVIA OYJ
Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

Satu Routama
ympäristöasiantuntija

Tiedoksi Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

Y:\Kaavoitus\EFHK\Espoo\Espoon_yleiskaava_2060\Luonnos\Espoon_yk_2060_luonnos_Finavian_lausunto_03092024.docx

Konsernipalvelut

06.09.2024

Espoon kaupunki
Kaupunkisuunnittelukeskus, yleiskaavoitus
PL 34 (Tekniikantie 15, Otaniemi)
02070 ESPOON KAUPUNKI

Viite

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunto Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksesta

Espooseen laaditaan koko kaupungin kattava yleiskaava. Yleiskaava tähtää vuoteen 2060 osoittaen askelmerkit koko kaupungin kehittämiseksi seuraaviksi vuosikymmeniksi. Kaava on tullut vireille 7.9.2022 ja sen tavoitteet hyväksyttiin 13.3.2023. Kaupunginhallitus päätti 13.05.2024 asettaa yleiskaavaluonnoksen nähtäville. Espoon yleiskaavan 2060 luonnos on asetettu nähtäville 03.06.-03.09.2024 väliseksi ajaksi. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunnot on myönnetty lisää aikaa 13.9 asti. Yleiskaava 2060 on luonteeltaan aluevarauskaava.

Espoon yleiskaava 2060 jatkaa hyvää kaupunkirakenteen linjaa, missä palvelut ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa ja kaupunkirakenne tukee terveyttä edistäviä elämäntapoja. Raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenne sekä joukkoliikenteen ja pyöräilyn edellytyksien parantaminen mahdollistavat saavutettavat palvelut.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää palvelujen saavutettavuutta tärkeänä. Saavutettavuutta tukee yleiskaavan mukainen palvelujen ohjaaminen keskuksiin sekä uusien ja tiivistyvien alueiden tukeutuminen joukkoliikenteeseen. Tällä varmistetaan palvelujen ääreen pääsemisen myös ilman yksityisautoilua. Ratahankkeiden ja muiden julkisten liikenneyhteyksien viivästyessä on huolehdittava, että alueen asukkailla tai alueelle sijoittuviin sote-palveluihin on muut toimivat joukko- ja kevyen liikenteen yhteydet.

Yleiskaavan edetessä toimeenpanovaiheeseen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pyytää huomioimaan, että hyvinvointialue pidetään mukana alueiden suunnittelun tarkemmilla tasoilla. Väestöltään muuttuvien alueiden huomioiminen on keskeistä sosiaali- ja terveyspalveluiden sijoittumisen suunnittelussa. Väestökeskittymät, väestönkasvu, aluehankkeiden ajoittuminen sekä julkisten palvelujen riittävyys on otettava huomioon sote-palveluverkon ja maankäytön yhteensovittamisen jatkosuunnittelussa.

Yleiskaavan karkea taso tulee huomioida asemakaavoituksen ja muun pienemmän mittakaavan suunnittelussa, yleiskaavakartalla ei esimerkiksi esitetä alle kahden hehtaarin y- tontteja. Palveluasumisen kohteet voivat sijoittua alle kahden hehtaarin alueelle ja näitä tulee

mahdollistaa niin keskuksiin kuin hyvin saavutettavissa oleville asuinalueille.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto päätti 11.6.2024 kokouksessaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian mukaiset palvelujen verkoston kehittämisen linjaukset. Alla on koostettuna tiivistelmänä keskeiset nostot palvelujen verkoston kehittämisen esityksestä

1. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella säilytetään alueellisesti kattava palvelujen verkosto. Palvelutarpeen kasvu edellyttää lähipalveluita kuntakeskusten ulkopuolella myös tulevaisuudessa.

2. Digitaalista asiointia ja kotiin vietäviä palveluja lisätään laajasti hyvinvointialueen palveluissa. Palvelujen aukioloaikoja laajennetaan. Puhelinasiointi säilyy yhteydenottotapana. Koko alueella tarjotaan laajasti liikkuvia palveluja.

3. Terveysasemapalveluja tarjotaan jatkossa terveysasemilla ja lähiterveysasemilla. Terveysasemilla on lähiterveysasemia laajempi palveluvalikoima. Toimipisteiden määrä säilyy lähes nykyisellään.

4. Laajan palvelun perhekeskusten määrää lisätään. Uusien perhekeskusten perustamisen yhteydessä lähialueen neuvoloiden toiminta siirtyy lähtökohtaisesti perhekeskuksiin. Lisäksi palveluja tarjotaan alueellisissa toimipisteissä, kotiin vietynä ja kouluilla.

5. Suun terveydenhuollon palveluja, aikuisten sosiaalipalveluja, mielenterveys- ja päihdepalveluja sekä kuntoutuksen palveluja kootaan nykyistä suurempiin ja toiminnallisesti vahvempiin yksiköihin.

6. Vuodeosastotoimintaa keskitetään sairaalakampusten läheisyyteen ja osa vuodeosastoista muutetaan arviointiyksiköiksi. Sairaalapalveluja kehittäessä tehdään tiivistä yhteistyötä HUS yhtymän kanssa.

7. Pelastus- ja ensihoitopalvelujen palveluverkko muodostuu pää- ja sivutoimisista paloasemista sekä sopimuspalokuntien asemista. Palveluverkkoa tukee yhteistyö naapuripelastuslaitosten kanssa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen verkostoa kehitetään palvelustrategian mukaisten palvelujen verkoston kehittämisen linjauksia noudattaen.

Konsernipalvelujen johtaja Markus Syrjänen
markus.syrjanen@luvn.fi

Espoon kaupunki

§ 547

Lausunto Espoon kaupungille Espoon yleiskaavan 2060 luonnoksesta

HEL 2024-008037 T 10 03 01

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Espoon kaupungille seuraavan lausunnon:

Espoon yleiskaavaluonnos on huolellisesti laadittu ja perustuu Espoon kaupunginhallituksen 13.3.2023 hyväksymiin yleiskaavan tavoitteisiin. Uusi rakentaminen pyritään ohjaamaan ensisijaisesti nykyisten ja tulevien raiteiden sekä merkittävimpien joukkoliikennereittien varrelle. Tiivistyvien alueiden välisiä alueita kehitetään pääosin pientalovaltaisina alueina. Merkittäviä innovaatiokeskittymiä vahvistetaan ja pyritään turvaamaan monipuolisen elinkeinotoiminnan tarpeet. Kaavaratkaisu perustuu Espoon ja pääkaupunkiseudun monikeskuksiseen rakentamiseen.

MAL 2023 -suunnittelun yhteydessä on todettu, että väestön kasvaessa ja asumisväljyyden lisääntyessä Helsingin seudulla tarvitaan asuinkerrosalaa 1,5-kertainen määrä nykyisestä vuoteen 2060 mennessä. Yleiskaavaluonnos vastaa osaltaan tähän tarpeeseen.

Espoon yleiskaavaluonnos antaa kattavan kuvan Espoon kaupunkikehityksen suunnasta. Espoon väkiluku oli vuoden 2023 lopussa lähes 315 000 asukasta ja yleiskaava mahdollistaa kaupungin väkiluvun kasvun vähintään 500 000 asukkaaseen ja työpaikkojen kasvun 210 000 työpaikkaan. Näin merkittävällä kasvulla on suuri vaikutus koko seudun liikennejärjestelmän toimivuuteen ja on välttämätöntä, että kasvu tukeutuu pääosin kestäviin kulkumuotoihin.

Yleiskaavan koko kaava-aluetta koskevista määräyksistä painotetaan, että asemakaavoituksessa pientalokaavoitusta priorisoidaan niin, että pientalorakentamisen osuus kasvaa merkittävästi. Kaavan A- ja AP-alueille suunnataan kasvusta noin 30 prosenttia. On selvää, että laajoilla, suurelta osin yksityisautoiluun tukeutuvilla alueilla on vaikutuksia

koko seudun liikennejärjestelmän toimivuuteen, matka-ajan ennakoitavuuteen, ruuhkautuvuuden hallintaan sekä tavaraliikenteen ja pitkämatkaisen linja-autoliikenteen toimivuuteen. Uusien laajojen pientalovaistaisten alueiden vaikutuksia on syytä arvioida ja pyrkiä lieventämään kaavaehdotusta laadittaessa myös esimerkiksi yhdyskuntarakenteen hajautumisen, luontokadon ja ilmastovaikutusten kannalta.

Yleiskaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnissa todetaan autoliikenteen suoritteiden kasvavan kokonaisuudessaan noin 45 - 50 %. Espoon ja Helsingin välisillä merkittävimmillä katu- ja tieosuuksilla autoliikenteen määrän ennustetaan kasvavan 34 - 85 %. Yleiskaavan vaikutus liikennemäärien kasvuun Helsingin rajoilla aiheuttaisi kestäättömän tilanteen Helsingin katuverkkoon eikä se ole valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tai maakuntakaavan tavoitteiden mukaista kehitystä. Helsingillä ei myöskään ole omissa maankäytön suunnitelmissaan sellaisia ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat tämän mittaluokan ajoneuvoliikenteen vastaanottamisen sisään tuloväylille ja kantakaupungin katuverkkoon, eikä sellaiseen myöskään löytyisi toteutuskelpoisia teknisiä ratkaisuja. Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että yleiskaavaratkaisusta johtuva autoliikenteen määrän kasvu ei johda seudullisen liikennejärjestelmän kuormittumiseen ja että kaava täyttää tältä osin yleiskaavalle maankäyttö- ja rakennuslaissa osoitetut sisältövaatimukset. Jatkosuunnittelussa tulisi vielä arvioida tarkemmin seudullisia liikennevaikutuksia. Seudullisia liikennevaikutuksia arvioitaessa tulee autoliikenteen lisäksi tarkastella myös joukkoliikenteen toimivuuteen ja taloudelliseen kannattavuuteen kohdistuvia vaikutuksia etenkin metron laajennuksien ja uusien pikaratikkayhteyksien osalta. Myös liikenteen ympäristövaikutuksiin, kuten liikenteen CO₂-päästöihin, meluun ja ilmanlaatuun sekä liikenneturvallisuuteen liittyvät vaikutusarviointit tulee tehdä huolellisesti kaavan laajalla vaikutusalueella. Arvioinnin perusteella tulee tarvittaessa etsiä kaavaratkaisua, joka vähentää merkittävästi arvioitua autoliikenteen suoritetta.

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty ohjeellisella merkinnällä ns. Tallinna-tunneli. Merkintä perustuu Finest Bay Area Development Oy:n vuonna 2019 käynnistyneen keskeneräisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) vaihtoehtoihin linjauksiin, joista kaksi kulkee Otaniemen kautta. Lainvoimaisessa Helsingin seudun vaihemaakunta-kaavassa Tallinna-tunneli on osoitettu Tallinnasta Helsingin keskustan ja Pasilan kautta lentoasemalle. 4. vaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditussa esiselvityksessä todettiin tunnelin suurimpien taloudellisten ja kasvua tuottavien hyötyjen muodostuvan Helsingin ja Tallinnan työ- sähkäyntialueiden yhteen kytkeytymisestä, missä työmatkojen matka- ajalla on ensisijainen merkitys. Kiinteän yhteyden tulee tästä syystä kulkea radan seudulliseen joukkoliikenteeseen parhaiten kytkevien solmujen, eli Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-

Vantaan lentoaseman kautta. Espoon kautta kulkevat linjausvaihtoehdot eivät kytkeydy riittävän hyvin Suomen valtakunnalliseen liikennejärjestelmään, niistä ei ole riittävän kattavia selvityksiä, eivätkä ne tue Helsingin ja Tallinnan välistä kaksoiskaupunkikehitystä. Tallinna-tunnelia koskeva ohjeellinen merkintä on syytä poistaa yleiskaavoitusta ohjaavan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan vastaisena.

Vermont alue on kaavaluonnoksessa osoitettu palveluiden alueeksi. Alue on myös merkitty osaksi joukkoliikenteen poikittaisyhteyteen tukeutuvaa kehittämisvyöhykettä. Kehittämisvyöhykemerkinä puoltaisi Vermont alueen voimakasta kehittämistä toiminnoiltaan sekoittuneena kaupunkina Leppävaaran ja Perkkaan jatkeena, kuten Helsingin kaupunki alueen maanomistajana on 27.4.2023 päivätyssä maanomistajan aloitteessa yleiskaavan muuttamisesta esittänyt. Helsingin kaupunki esittää, että nykyinen raviradan alue osoitetaan Espoon yleiskaavassa 2060 tiiviiksi ja houkuttelevaksi kaupunginosaksi, mikä tukisi molempien kaupunkien kestävä kehitystä. Helsinki ei jatka alueella nykyisin toimivan raviradan vuokrasopimusta vuoden 2030 jälkeen. Espoo ja Helsinki valmistautuvat väkilukunsa voimakkaaseen kasvuun. Liikenteen sujuvuuden, ilmastopäästöjen ja rakentamisen taloudellisuuden näkökulmasta uusia asuinalueita on järkevää keskittää hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja palveluiden varrelle. Vermont alue sijaitsee seudullisesti keskeisellä paikalla Leppävaaran monipuolisten palveluiden lähellä. Alueen vierestä kulkee pikaraitiolinja 15 ja alue sijaitsee Mäkkylän rautatieaseman välittömässä läheisyydessä. Alustavien kaavataloudellisten tarkastelujen perusteella alueen toteuttaminen näyttäisi kummallekin kaupungille taloudellisesti kannattavalta.

Espoon ja Helsingin välisen rajan ylittävät luonto- ja virkistysyhteydet on huomioitu hyvin. Myös seudullisten rajat ylittävien liikenneyhteyksien jatkuvuus on varmistettu. Helsinki laatii parhaillaan osayleiskaavaa Länsiväylän ympäristöön. Suunnitteluperiaatteiden mukainen asukasmäärän lisäystavoite on vähintään 10 000 - 15 000 asukasta. Osayleiskaavatyössä tarkastellaan myös Länsiväylän luonnetta, Länsisataman liikenteen sujuvuuden varmistamista ja joukkoliikennetarkistuksia. Kaavan valmistelun yhteydessä on tehty ja tehdään yhteistyötä Espoon kanssa.

Valtakunnallisen ja seudullisen junaliikenteen kehityksen näkökulmasta on välttämätöntä, että seudulle toteutetaan kolme uutta lähijunaliikenteen varikkoa junaliikenteen tarpeisiin perustuen Uusimaa 2050 -kaavaan. Lännen suunnan varikon liikennöinnin kannalta perusteltu sijainti on Espoon ja Kirkkonummen rajan tuntumassa Rantaradan varrella.

Esittelijä

09.09.2024

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 31.5.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Espoon kaupunki

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 17.9.2024.

Kaupunginhallitus

Pilvi Ainola
pöytäkirjanpitäjä

02.08.2024

Espoon kaupunki
Espoon kaupungin kirjaamo
PL 1
02070 Espoon kaupunki

Vantaan kaupungin lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta

Yleistä

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Espoon Yleiskaava 2060 –luonnoksesta.

Yleiskaavaluonnoksen sisältö on kattavaa ja se pohjautuu laadittuihin selvityksiin. Kaavaratkaisu kattaa eri maankäyttömuodot ja luo hyvän pohjan kaupungin kasvun ohjaamiselle ja maankäytön kehitykselle. Kaupunki haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota muutamiin jäljempänä mainittuihin asioihin.

Espoon yleiskaavan tavoitteet ja periaatteet ovat kestävän kaupunkisuunnittelun periaatteiden mukaiset. Kasvua ohjataan nykyiseen rakenteeseen ja uudet alueet tukeutuvat tehokkaisiin joukkoliikennetkaisuun. Ongelmaksi saattaa muodostua rakentamisen aikatauluttaminen. Länsiradan raideliikenteen asema ei toteudu ilman riittävän tehokasta maankäyttöä. Alkuvaiheessa voikin siis olla, että uusi alue toimii lähinnä yksityisautoilun varassa, vaikka alueen rakentaminen sidotaankin päätökseen radan toteuttamisesta.

Keskustat

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu keskustoja kolmella eritasoisella keskustamerkinnällä. C1-alueita ovat suuret kaupunkikeskukset, C2-alueita uudet, edellisiin verrattavissa olevat keskustat. C3-merkinnällä on osoitettu 25 lähialuekeskittymää. Keskustamerkintöjä on kartalla noin neljäkymmentä. Keskustamerkintöjen runsaus herättää kysymyksen, ohjaavatko ne riittävästi alueiden kehittymistä, ja toisaalta, aiheuttavatko ne ongelmia esim. kaupallisten lähialueiden sijoittumiselle jatkossa.

Asuminen

Yleiskaavassa asumista ohjataan pääasiassa tukeutuen uusiin poikittaisiin joukkoliikennekäytäviin sekä Länsiradan uusien asemien ympäristöön. Kasvu sisäänpäin ja olemassa olevan maankäytön tehostaminen tukee ilmasto- ja ilmastoviiasta kaupungin rakentamista.

Yleiskaavan selostuksessa todetaan, että asemakaavoittamattomilla alueilla rakentaminen tahtuu suunnittelutarveratkaisujen kautta, eikä tämä mahdollista merkittävää rakentamista näillä alueilla. Lakimuutoksen myötä suunnittelutarveratkaisu poistuu keinovalikoimasta, ja asemakaavan ulkopuolella edetään rakennusluvan yhteydessä myönnettävällä

sijoittamisluvalla. Sijoittamisluvan edellytykset ovat nykyistä suunnittelutarveratkaisua väljemmät, mikä tulee johtamaan hajarakentamisen lisääntymiseen, mikäli maanomistajat tätä mahdollisuutta haluavat käyttää.

Palvelut

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty PY-varauksina peruskoulut ja osalle niistä laajennusvara, sekä varauksia uusia julkisia palveluita varten. Päiväkodit sisältyvät muihin asumisen maankäyttöalueisiin, minkä vuoksi niiden varmistamisessa tarvitaan ennakkointia, jotta riittävän kokoinen ja hyvin saavutettava sijainti kaupunkirakenteesta löytyy. Palveluverkon kehittämisessä on jatkossa hyvä etsiä urbaaneja, tiiviiseen kaupunkirakenteeseen sopivia ratkaisuja, jotka säästävät maapinta-alaa ja ovat kestävien kulkumuotojen saavutettavissa.

Elinkeinot ja työpaikat

Tasapainoinen elinkeinokehitys ja oikein sijoittuva työpaikkarakentaminen ovat koko pääkaupunkiseudun kehityksen kannalta olennaisia. Espoon yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu erikseen Työpaikka-alueiksi (TP), Kaupallisten palvelujen alueiksi (KM) ja Tuotanto- ja varastotoiminnan alueiksi (T). Näiden lisäksi työpaikkoja ja toimitilarakennuksia ohjataan kaikille keskusta-alueille. Keskusta-alueille ei ole erikseen osoitettu rakentamisen osuuksia esimerkiksi työpaikoille, kaupallisille palveluille ja asuntorakentamiselle. Mikäli asuntorakentamisen paine palautuu rakennusalan taantumaa edeltäneelle tasolle, on vaarana, että työpaikkarakentamiselle ei jää keskustoissa riittävästi tilaa. Tähän tulisi kiinnittää huomiota esimerkiksi kaavamääräyksissä.

Tekninen huolto

Teknisen huollon teemakartalla selostuksen liitteellä on esitetty yhdyskuntateknisen huollon kohteita sekä alueille sopivia toimintoja. Kartalla ei ole esitetty voimalinjoja ja kaasulinjoja. Teemakartassa olisi hyvä näkyä sähköasemien lisäksi myös voimajohdot, sillä viivamaisia kohteita on paikoin vaikea erottaa kaavakartalta.

Liikenne

Espoon yleiskaavassa on esitetty rohkeasti kasvun keskittymistä nykyisten ja uusien raideyhteyksien varten. Vahvoihin joukkoliikenneyhteyksiin panostaminen vaikuttaa koko seudun liikkumiseen ja tukee kestävästä liikkumisesta. Tällä voi olla myös negatiivisia vaikutuksia, mikäli esimerkiksi nykyisen metroverkon kapasiteetti ei riitä palvelemaan uusien metroyhteyksien varrella olevaa ja tulevaa maankäyttöä. Asukkaille on joka tapauksessa tärkeää päästä liikkumaan kuntarajoista riippumatta. Vantaa näkeekin tärkeänä, että kuntien väliset, erityisesti seudun poikittaiset yhteydet sekä seudullisesti merkittävät joukkoliikennematkat on nostettu esiin Espoon yleiskaavaluonnoksessa. Myös muut kestävästä liikkumisesta tukevat kaavaratkaisut ovat kannatettavia.

Lähijunaliikenteen varikko on merkitty kaavakarttaan kahteen sijaintiin selvitystarvemerkin-tänä. On hyvä, että varikkoa tutkitaan tarkemmin yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Vantaa korostaa, että asia on seudullisesti merkittävä, koska varikoita tarvitaan seudun lähijunaliiken-teen kehittämiseen. Varikkoasia tulee ratkaista mahdollisimman nopeasti, jotta seudun lähi-junaliikenteen kehittäminen on mahdollista.

Espoon yleiskaavaluonnos mahdollistaa Myyrmäen ja Leppävaaran välisen joukkoliikennedyhtey-den sekä Vihdintietä pitkin Myyrmäkeen kulkevan yhteyden toteuttamisen myös pikarai-tiotienä. Vantaan kaupunki pitää ratkaisua erittäin tärkeänä, jotta mahdollistetaan erilaisia vaihtoehtoja seudulliselle pikaraitioverkostolle. Merkintä on linjassa Vantaan ja Helsingin voi-massa olevien yleiskaavojen kanssa; Vantaan yleiskaavassa yhteydet on merkitty Joukkoliiken-teen runkoyhteys -merkinnällä ja Helsingin yleiskaavassa pikaraitiotienä. Kyseiset yhteydet on merkitty Espoon yleiskaavaluonnokseen joukkoliikenteen yhteystarpeena. Myyrmäen ja Leppä-vaaran välillä liikennöi jo nykyisin bussirunkolinja, joten merkintänä voisi olla yhteystarpeen si-jaan esimerkiksi runkoyhteys.

Tie- ja katuverkon osalta Espoon yleiskaavaluonnoksen merkinnöistä keskeisin Vantaata kos-keva yhteys on Lintulaaksontien jatke. Selostuksessa mainitaan, että yhteys on tärkeä myös joukkoliikenteen seudullisten yhteyksien kannalta ja se mahdollistaisi jo nykyisen bussirunko-yhteyden kehittämisen. Myös TEN-T-ydinverkkoon kuuluvan Kehä III:n kehittämisen mahdol-listaminen (lisäkaistat) on olennaista sekä kansallisen että seudullisen saavutettavuuden kan-nalta.

Selostuksen liitekarttana oleva Liikenne 2060 ei vastaa täysin kaavakartan ratkaisua. Esimer-kiksi Myyrmäen ja Leppävaaran väliin merkityn bussirunkoyhteyden osalta myös liitekartassa olisi hyvä näkyä, että yhteys voi toteutua tarvittaessa pikaraitiotienä. Liitekartalle ei ole myös-kään merkitty joukkoliikenteen varikon selvitystarpeita. Liitekarttaa on syytä täydentää muun muassa varikon sijainnin selvitystä.

Tallinna-tunnelin osalta Espoon yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu hankkeen tekeillä olevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) vaihtoehtoiset linjaukset, jotka kulkevat Ota-niemen kautta. Linjaukset on osoitettu Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus -merkinnällä. Vantaan yleiskaavassa on vastaava merkintä, mutta Vantaalla osoitettu linjaus kulkee voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti Helsingin keskustan kautta.

Vantaan kaupunki toteaa, että Helsingin kautta kulkeva ratkaisu on seudun etu ja liikennejär-jestelmän näkökulmasta ensisijainen vaihtoehto. Otaniemen kautta kulkeva vaihtoehto ei tar-joa suoraa vaihtoyhteyttä kaikkiin kaukojuniin, esimerkiksi Turun suunnan juniin tarvittaisiin kaksi vaihtoa. Verkollisesti Otaniemen kautta kulkeva yhteys muodostaisi vaihdottoman yhtey-den Aviapoliksen ja Otaniemen/Keilaniemen välille. On kuitenkin epätodennäköistä, että välillä liikennöisi HSL:n liikennettä.

Otaniemen kautta kulkeva linjaus edellyttää muutosta Vantaan yleiskaavalliseen ratkaisuun. Kaupunki seuraa, tehdäänkö Tallinna-tunnelin linjaukseen muutoksia maakuntakaavan päivit-tämisen yhteydessä.

Virkistys ja luonnonympäristö

Espoon yleiskaavaluonnoksen ratkaisulla turvataan seudullisen viheralueverkoston jatkuvuus. Viheralueverkoston kytkeytyneisyyttä ja luonnon monimuotoisuutta tuetaan monin merkinnöin ja määräyksin. Yleismääräyksissä on monia luonnon monimuotoisuutta, ekosysteemipalveluja ja virkistysalueiden saavutettavia tukevia määräyksiä. Määräykset ohjaavat hyvin ja täsmällisesti tarkempaa suunnittelua.

Gubbmossen on vuonna 2003 rauhoitettu luonnonsuojelualue Linnaisissa Vantaalla. Suo jatkuu Espooseen, mutta suojelualue päättyy suoraviivaisesti rajalla. Espoon yleiskaavassa voisi tutkia, olisiko mahdollista määritellä aluetta laajemmin esimerkiksi luo- alueeksi luontotyyppin kokonaisuutta turvaavalla tavalla.

Kulttuuriympäristö ja maisema

Espoosta Vantaalle jatkuva Espoonjokilaakson maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö on turvattu kahdella määräyksellä, arvokkaana kulttuuriympäristönä ja Espoonjokilaakson kehittämisvyöhykkeenä. Kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilymistä ei kuitenkaan tueta yhtä tarakoilla määräyksillä kuin Vantaalla.

Suuri rantatie kulkee Vantaalta Espooseen Ainontielle Pitkäjärven eteläpuolella. Vantaan yleiskaavoissa Suurta rantatietä on koskenut historiallisen tien suojelumääräys jo yleiskaavassa 2007. Yleiskaavassa 2020 siihen liitettiin kehittämismääräys: "Suuren rantatien linjaus säilytetään tai palautetaan kävelen, pyöräillen tai ratsain kuljettavaksi aina kun mahdollista. Siellä, missä linjaus on katkennut, suunnitellaan tieosuuksia yhdistäviä kulkuväyliä." Olisi hyvä, jos Turusta Viipuriin kulkevaa historiallista tietä voitaisiin kehittää yhtenäisenä ja jatkuvana Vantaata laajemmalla alueella.

Arvokkaan kulttuuriympäristön rasterimerkintä ei erotu kaikilla maankäyttömerkinnöillä, se hukkuu esimerkiksi virkistysalueen vaaleanvihreään.

Ympäristöhaittojen hallinta

Yleismääräyksen mukaan "Maankäytön jatkosuunnittelussa on huomioitava lentoliikenteen, liikenteen ja muiden toimintojen melusta ja päästöistä johtuvat rajoitukset maankäytön sijoittamiselle sekä näihin liittyvät suojaustarpeet." Kaavaselostuksessa on esitetty lentoliikenteen reittitiheydet, muttei kuvattu, millä tavoin lentomelualueen ja nk. puskurivyöhykkeen ulkopuolella laskeutumisreiteillä lentomelu huomioidaan.

Vantaan kaupunki toivoo jatkossakin yhteistyötä kuntarajaan rajoittuvissa ja rajan ylittävissä suunnittelukysymyksissä.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Yhdyskuntavaliokunta	§ 65	27.08.2024
----------------------	------	------------

Lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta

YLKV 27.08.2024 § 65

313/10.00.00.01/2024

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 3829 313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Espoon kaupunginhallitus on 13.5.2024 päättänyt asettaa Espoon yleiskaava 2060 luonnoksen nähtäville maanäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n perusteella. Kaava-aineisto on julkisesti nähtävillä 3.6.-3.9.2024. Kaavaan liittyvä aineisto on kokonaisuudessaan nähtävillä osoitteessa

<https://www.espoo.fi/fi/asuminen-ja-rakentaminen>

Lausunnonantajille järjestettiin infotilaisuus kaavasta 17.6.2024.

Espoon kaupunki on pyytänyt Kauniaisten kaupungin lausuntoa aineistosta 3.9.2024 mennessä.

Yleiskaavaluonnoksen kuvaus

Espooseen laaditaan koko kaupungin kattava yleiskaava, joka tähtää vuoteen 2060. Siinä ennakoitaan kaupungin kehitystä tulevana vuosikymmeninä. Yleiskaava 2060 on luonteeltaan aluevarauskaava. Se osoittaa selkeästi kehityksen isot linjat ja antaa väljyyttä yksittäisten alueiden kehittämiseen.

Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on varautua Espoon kaupungin kasvuun ja ohjata se kestävästi osaksi kaupunkirakennetta. Yleiskaava ohjaa kasvun nykyisten ja uusien joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle, pääosin nykyistä rakennetta tiivistäen ja tehostaen.

Espoon yleiskaava 2060 laaditaan koko kaupungin alueelle. Yleiskaava 2060 laaditaan oikeusvaikutteisena ja se korvaa voimassa olevat yleiskaavat ja osayleiskaavat, lukuun ottamatta kahdeksaa voimaan jäävää osayleiskaavaa, jotka jatkossakin ohjaavat oikeusvaikutteisina jatkosuunnittelua. Näistä mainittakoon mm. Kauniaisten läheisyydessä sijaitseva Keran osayleiskaava (lainvoimainen 2018) ja Soukanniemi-Suvisaariston osayleiskaava (lainvoimainen 1989) lukuun ottamatta Soukanniemen (Villa Frosteruksen sijainti) ja Svinön aluetta. Soukanniemen ja Svinön alueilla asemakaavakynnys on ylittynyt ja osayleiskaava on näiden osalta perusteltua kumota vanhentuneena. Soukanniemen alueella, johon Villa Frosterus sijoittuu, on vireillä asemakaava. Asemakaavaehdotuksen on tarkoitus tulla nähtäville syksyllä 2024.

Kaavaratkaisun perusideana on kytkeä Espoon viisi kaupunkikeskusta raideyhteyksillä toisiinsa vahvaksi verkostokaupungiksi, ja tuoda samalla uutta kaupunkimaista asumista raideyhteyksien tai niiden asemanseutujen läheisyyteen. Samalla kaupunkilaisille tärkeät pientaloalueet ja viheralueverkoston rungon muodostavat laajat yhtenäiset viheralueet ja näiden väliset viherkäytävät on tarkoitus säilyttää. Kaavaratkaisussa esitetään Espoon raideverkon täydentämistä Matinkylän ja Leppävaaran välillä, Kivenlahden ja Kauklahden välillä, Espoon

Yhdyskuntavaliokunta

§ 65

27.08.2024

keskuksen (Jorvi) ja Matinkylän välillä, sekä Länsiradalla ja raideyhteyksillä Leppävaaran ja Viiskorven välillä, Tapiolan ja Suurpellon välillä, ja edelleen nk. Tiederatikalla Tapiolasta Otaniemen kautta Helsingin Lehtisaaren suuntaan. Vuoteen 2060 arvioidusta maankäytön kasvusta noin 85 prosenttia sijoittuu 600 metrin etäisyydelle kaavaratkaisussa esitetystä joukkoliikenneyhteydestä tai 1 km etäisyydelle kaavaratkaisussa esitetystä asemasta. Samalla yleiskaavassa esitettävien uusien poikittaisten joukkoliikennekäytävien (Kivenlahti-Kauklahti, Jorvi-Matinkylä, Matinkylä-Leppävaara) arvioidaan vastaanottavan noin puolet kokonaiskasvusta vuoteen 2060.

Yleiskaavan mitoituksen lähtökohtana ovat Espoon omat väestöennusteet sekä seudullisessa suunnittelussa käytetyt arviot. Väestöennusteen perusvaihtoehdon mukaan väestö kasvaa 385 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä ja 472 000 asukkaaseen vuoteen 2060 mennessä. Väestöennusteen nopean kasvun vaihtoehdon mukaan väestö kasvaa 403 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä ja 512 000 asukkaaseen vuoteen 2060 mennessä. Yleiskaavaratkaisun lähtökohtana on varautua pitkällä aikavälillä Espoon nopean kasvun jatkumiseen, ja varmistaa alueen hallittu kehittyminen.

Kauniaisten kaupungin lausunto kaavaluonnoksesta

Yleiskaavaluonnos on laadittu selkeästi. Kaavan rakenne ja siinä esitetty merkinnät pohjautuvat pitkälti maakuntakaavan ja voimaanjäävien oikeusvaikutteisten osayleiskaavojen ratkaisuihin. Väestömäärän kehitys on huomioitu kaavan tavoitteiden mukaisesti ohjaten kasvu kestäväksi osaksi nykyistä kaupunkirakennetta huomioiden joukkoliikenteen runkoyhteydet.

Asuminen

Kauniaista lähimpänä oleva eniten uudistuva alue asumisen kannalta on Kera. Alueen kehittäminen tapahtuu tarkempien kaavojen kautta ja Kauniaisilta on pyydetty näistä kaavoista lausunnot.

Liikenne

Yleiskaavassa esitettävä liikenneverkko ja erityisesti joukkoliikenneverkko ovat tärkeässä roolissa, kun vastataan kaavan tavoitteisiin kasvusta, verkostokaupungin kehityksestä ja kaupungin elinvoimaisuudesta, toimivuudesta ja houkuttelevuudesta. Väestönkasvu kasvattaa väistämättä myös henkilöautoliikennettä, vaikka henkilöautotiheys ja asukaskohtainen ajoneuvosuorite vähenevätkin. Mm. Keran alueen voimakas asumisen ja työpaikka-alueiden täydennysrakentaminen tulee lisäämään liikennettä myös Kauniaisten ympäristössä. Kauniainen ilmaisee huolensa lisääntyvästä liikenteestä lähialueellaan ja etenkin vaikutuksista Kauniaisten katuverkkoon.

Joukkoliikenne

Yleiskaavaluonnoksen pohjaksi on tutkittu useita eri vaihtoehtoja Espoon joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseksi. Yleiskaavassa on esitetty mm. raideyhteys Matinkylä-Leppävaara välillä. Yhteyttä tutkitaan ensisijaisesti pikaraitiotienä. Yhteydestä on laadittu 2021 maankäytön ja joukkoliikenteen kehittämistarkastelu. Yleiskaavassa esitetty reitti poikkeaa voimassa olevien yleiskaavojen reitistä hieman esim. Suurpellon alueella. Reitin sijainti tarkentuu

Yhdyskuntavaliokunta

§ 65

27.08.2024

jatkosuunnittelussa. Kauniaisten osalta yhteyden sijainnilla on merkitystä mm. Nihtisillan ja Keran alueilla.

Kaupalliset palvelut

Yleiskaavassa määritetään koko kaupunkia koskevat periaatteet kaupan sijoittumiselle, koolle sekä laadulle. Yleiskaavaratkaisu pohjautuu kaupan nykytilaan, maakuntakaavan ratkaisuun, Espoon kaupan selvitykseen (2023) sekä yleiskaavan tavoitteisiin.

Väestömäärän kehitys on tärkein yksittäinen tekijä, joka vaikuttaa siihen kuinka paljon kaupallista liiketilaa tarvitaan tulevaisuudessa. Yleiskaavassa varaudutaan ennustettuun kasvuun ja luodaan mahdollisuudet toimivan kaupallisten palveluiden verkoston muodostumiselle ja elinvoiman kasvulle.

Kaupallisia palveluita ohjataan Espoossa kaikilla kaavatasoilla. Kaupungissa on yhteensä kuusi maakuntakaavallista keskustatoimintojen aluetta (kaupunkikeskukset, Hista ja Kalajärvi), joiden yhteyteen saa sijoittaa kauppaa ilman myymäläalakohontaista ylärajaa, sekä neljä maakunnallista seudullisesti merkittävää kaupan aluetta (Lommila, Suomenoja, Nihtisilta-Turvesolmu, Kulloonsilta), joihin voidaan sijoittaa pääasiassa tilaa vaativaa kauppaa maakuntakaavassa määritellyn aluekohtaisen myymäläalan enimmäismitoituksien mukaan. Lisäksi maakuntakaavat ja yleiskaavat sallivat tietyin mitoituksin ja rajaehdoin kaupan vapaan sijoittamisen taajama-alueille tai niiden ulkopuolelle.

Kauniaisten vaikutuspiirissä muutoksia elinkeinojen osalta on osoitettu Lommilan ja Nihtisilta-Turvesolmun kohdilla tilaa vaativan kaupan kehittämisalueena. Aluetta kehitetään tilaa vaativan kaupan alueena. Keran alue on osoitettu merkinnöillä innovaatioympäristö ja keskustatoimintojen ja kaupunkikulttuurien alue. Tilaa vievänä kauppana varaus ei kilpaile em. alueen palvelutarjonnan kanssa mutta toimintaan liittyvä liikenne vaikuttaa väistämättä myös Kauniaisiin, mikä tulisi huomioida kaavan jatkosuunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Yleiskaavan vaikutusten arvionti on näin suuressa ja merkittävässä kaavassa erittäin olennaista. Kauniaisten kaupunki toteaa, että kaavan vaikutuksia tulee arvioida myös yli kuntarajojen ja tuoda esille vaikutukset Kauniaisten kaupungin näkökulmasta.

Esitysteknisenä huomiona Kauniaisten kaupunki toteaa, että kaava-aineistoon kuuluvat teemalliset kartat olisivat informatiivisempia, mikäli teemakartan mukaisia toimintoja kuvattaisiin yli kuntarajojen. Esimerkiksi liikenneverkko yhteyksien osoittaminen teemakartoissa myös Kauniaisten puolella havainnollistaisi selkeämmin seudullisesti merkittävät linjaukset.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta päättää esittää Espoon kaupungille esityslistatekstissä ilmenevän lausunnon Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta ja samalla lähettää lausunnon tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 65	27.08.2024
----------------------	------	------------

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Otteen oikeaksi todistaa

Leena Porvali
pöytäkirjanpitäjä

Kauniaisissa 28.8.2024

Tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen: 3.9.2024

Pöytäkirjanote: ☐ lähetetty tiedoksi postitse
☒ lähetetty tiedoksi sähköpostitse
☐ luovutettu asianosaiselle
☐ muulla tavoin, miten

Kauniaisissa 30.8.2024 Minna Penttinen
Kaavoituspäällikkö

Yhdyskuntavaliokunta	§ 65	27.08.2024
----------------------	------	------------

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 65

MUUTOKSENHAKUKIELTO VALMISTELUA TAI TÄYTÄNTÖÖNPANOA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee vain valmistelua.

Sovellettavat lainkohdat: Kuntalaki (410/2015) 136 §

Kaupunginhallitus

§ 300

19.08.2024

Lausunto / Espoon yleiskaava 2060

195/00.04.01/2024

Kaupunginhallitus 19.08.2024 § 300

Espoon kaupunki pyytää lausuntoa Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta 3.9.2024 mennessä.

Espoon koko kaupungin yleiskaavan tavoitevuosi on 2060. Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on varautua kaupungin kasvuun ja ohjata se kestävästi osaksi kaupunkirakennetta. Tavoitteena on, että uusi rakentaminen painottuu raiteiden ja merkittävimpien joukkoliikennereittien varrelle ja poikittaiset joukkoliikennereittien paranevat. Kaavassa varaudutaan muuan muassa uusiin raideyhteyksiin. Yhtenä raideyhteytenä on esitetty Länsirata, mihin pohjois-Espoon kehitys perustuu.

Yleiskaavaratkaisussa Länsirata mahdollistaa lähiliikenteen Histan ja Myntinmäen asemille. Kaukoliikenteen junat pysähtyvät alustavan käsityksen mukaan Leppävaarassa. Espoon kaupunkiradan edellyttämää lähijunavarikkoa varten on esitetty selvitystarvemerkinä Näkinmetsään (kalliovarikko) ja Mankkiin.

Myös Espoon keskuksen asema paikallisesti ja seudullisesti merkittävänä joukkoliikenteen solmukohtana vahvistuu Länsiradan toteutuessa. Ratayhteys asemineen avaa uusia maankäytön mahdollisuuksia erityisesti Histan ja Myntinmäen alueilla. Histaan suunnitellaan uusi asemanseutu on noin 15 000 uudelle asukkaalle ja Myntinmäkeen noin 10 000 uudelle asukkaalle.

Kaavaratkaisun lähtökohtana on mahdollistaa Espoon työpaikkamäärän ja työpaikkaomavaraisuuden kasvu. Tämä tarkoittaa, että yleiskaavassa tulee varautua noin 50 000-90 000 uuteen työpaikkaan vuoteen 2060 mennessä. Kaavaratkaisun periaatteena on mahdollistaa monipuolisen toimitilan kuten toimistojen, kaupan, palveluiden ja joissain tapauksissa tuotannon sijoittuminen saavutettavuudeltaan parhaimmille alueille kaupunkikeskuksiin, korkeakoulujen yhteyteen ja raideliikenteen solmukohtiin.

Vuoden 2060 ennustetilanteessa autoliikenteen suorite Espoossa kasvaa noin 45–50 % vuodesta 2018 lähtien. Kasvu kohdistuu merkittävältä osin säteittäisiin pääväyliin, kuten Turunväylään. Liikenne-ennusteiden perusteella ajoneuvoliikenteen ruuhkaisuus lisääntyy huomattavasti ilman merkittäviä tie- ja katuverkon välityskykyä parantavia investointeja ja liikennettä hillitseviä toimenpiteitä.

Kaavaratkaisussa Turunväylälle on esitetty Histaan uusi eritasoliittymä, joka toteutetaan, Histan alueen rakentuessa. Eritasoliittymän toteutuessa nykyinen Histansolmun liittymä muutetaan suuntaisliittymäksi Helsingin suuntaan poistamalla lännensuuntaiset rampit.

Kaava-aineisto löytyy Espoon kaupungin verkkosivuilta.

Kaupunginhallitus

§ 300

19.08.2024

Lisätiedot yleiskaavoittaja Kaisa Leppikangas, kaisa.leppikangas@lohja.fi

Oheismateriaali - Lausuntopyyntö

Esittelijä Kaupunginjohtaja vs. Lehmus Juha-Pekka

Päätösesitys Kaupunginhallitus esittää lausuntonaan Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta seuraavaa:

On hyvä, että Länsirata on osa Espoon joukkoliikenneverkostoa. Tulevaisuudessa Länsiradan asemanpaikat voivat olla merkittävä osa Lohjan asukkaiden työssäkäyntialuetta. On suositeltavaa, että työpaikka-alueet sijoittuvat tulevaisuudessa asemapaikkojen läheisyyteen tai hyvien yhteyksien äärelle. Vähäpäästöisen ja kestävän liikkumisen näkökulmasta on tärkeää, että asemanpaikkojen käveltävyys, pyöräiltävyys sekä joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät ja matkaketjut sujuvia. Sujuvia matkaketjuja edistää radanvarsikaupunkien yhtenäinen lippujärjestelmä, mikä tulee huomioida kaavan jatkotyössä mahdollisuuksien mukaan.

Lisäksi pääväylien, kuten Turunväylän (VT1/E18), välityskykyä tulee parantaa ja autoliikennettä hillitä maankäytöllisin ratkaisuin.

Käsittely Teknisenä korjauksena lisättiin päätösesitykseen sanan Turunväylän jälkeen: (VT1/E18)

Päätös Kaupunginhallitus päätti esityksen mukaan.

Täytäntöönpano ote Espoon kaupunki (kirjaamo@espoo.fi)

Oteen oikeaksi todistaa Lohjalla 26.8.2024

Hannele Turunen
Hallintoasiantuntija

*** Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Lohjan kaupungin asianhallintajärjestelmässä. ***

Kaupunginhallitus

§ 300

19.08.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 300

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Selvitys päätöksen antamisesta tiedoksi

- () Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan
- () Luovutettu annettavaksi haastetiedoksiantona
- () Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä
- () Lähetetty postitse kirjattuna kirjeenä
- () Luovutettu asianosaiselle kirjallista todistusta vastaan
- (X) Lähetetty sähköpostilla
- () Lähetetty Suomi.fi -viesteihin (hetu@asiointitili.fi)
- () Muulla tavoin, miten

Pvm

Tiedoksiantaja

26.8.2024

Jonna Riekkinen
Toimistos sihteeri

Kirkkonummen kunnan lausunto Espoon yleiskaavan 2060 valmisteluaineistosta (kaavaluonnos)

Yleistä

Kirkkonummen kunta toteaa Espoon yleiskaavan 2060 valmisteluaineisto laaditun taiten: asetettuihin tavoitteisiin nähden maankäyttöratkaisu, kytkentä lainsäädäntöön, maakuntakaavoitukseen ja muihin kaavanlaadintaan liittyviin tekijöihin sekä maankäyttöratkaisun vaikutustarkastelut on tehty hyvin. Kokonaisuutena aineiston kaavaratkaisu on monella tasolla kunnianhimoinen. Keskeisenä aineistosta nousee esille joukkoliikenteen järjestämistapa Espoon kaupungin kaltaisessa verkostomaisessa kaupunkirakenteessa, jota on määrä tiivistää huomattavasti nykytilanteeseen verrattuna. Valmisteluaineiston kaavaselostuksen teksti on helppolukuista ja ymmärrettävää.

Valmisteluaineistosta ilmenee Espoon kaupungin tahtotila kehittää kaupungin maankäyttöä niin, että tavoitevuoden 2060 mennessä kaupungissa asuisi peräti 510 000 asukasta. Kasvu olisi 35 vuoden aikana noin 210 000 asukasta (n. 6000 as./v.). Kirkkonummen kunta esittää, että kaavaehdotuksesta ilmenee tavoitevuoden asukasmäärät suuralueittain. Aineiston mukaan uusista asukkaista 70 % (lähes 150 000 as.) sijoittuu keskustatoimintojen ja kerrostalovaltaisille alueille. Kaavaratkaisussa pientalovaltaiset alueet kytkeytyvät keskuksiin ja kyläalueet täydentyvät tapauskohtaisten lupaharkintaan perustuen eikä niille arvioida sijoittuvan merkittävästi väestönkasvua. Valmisteluaineiston mukaan tavoitevuonna Espoossa olisi vähintään 210 000 työpaikkaa tarkoittaen nykytilanteeseen (v. 2024) verrattuna 50 000 - 90 000 uutta työpaikkaa.

Kaavaratkaisun mahdollistama väestömäärä on huomattavasti suurempi kuin esimerkiksi Espoon kaupungin ja Helsingin seudun väestöprojektiot 2018-2060 -selvityksessä (Kaupunkitutkimus TA Oy, 2019), jonka mukaan Espoossa asuisi vuonna 2060 noin 430 000 - 445 000 asukasta. Valmisteluaineistossa ei ole perusteltu väestönkasvutavoitteen nostamista. Kirkkonummen kunta esittää tältä osin vaikutusarvioinnin syventämistä kaavaehdotuksessa siten, että siitä on luettavissa merkittävän väestönkasvun aiheuttamat mahdolliset kasvukivut sekä toimenpidekehikko mahdollisten syntyvien haittatekijöiden ratkaisemiseksi. Edellä kuvattu huoli johtuu siitä, että Helsingin seudun väestönkasvu perustuu yhä enenevässä määrin tai jopa pelkästään maahanmuuttoon sekä kehityksen mukanaan tuomiin haasteisiin kuten uhkakuvaan eri alueiden eriytymiskehityksestä. Lisäksi Kirkkonummen kunta ehdottaa, että kasvutavoitetta peilataan kaavaehdotuksessa Helsingin seudun tulevaisuuskehitykseen, jottei Espoon väestönkasvu olisi ylimitoitettu seudun muihin kuntiin nähden. Esimerkiksi vuoden 2060 Helsingin väestöennuste on 240 000 asukasta eli vain 30 000 suurempi kuin valmisteluaineistossa esitetty Espoon tavoittelema kasvu.

Valmisteluaineistossa todetaan, että tavoiteltu väestönkasvu vuodelle 2060 edellyttää laskennallisesti noin sadan uuden päiväkodin ja liki 25 uuden peruskoulun rakentamista. Tämän lisäksi tarvitaan uusia ylemmän asteen kouluja kuten myös uutta toimitilaa terveys- ja sosiaalipalveluille sekä kulttuuripalveluille. Kasvava tilantarve koskee myös liikunta- ja urheilupalveluja sekä virkistyspalveluja.

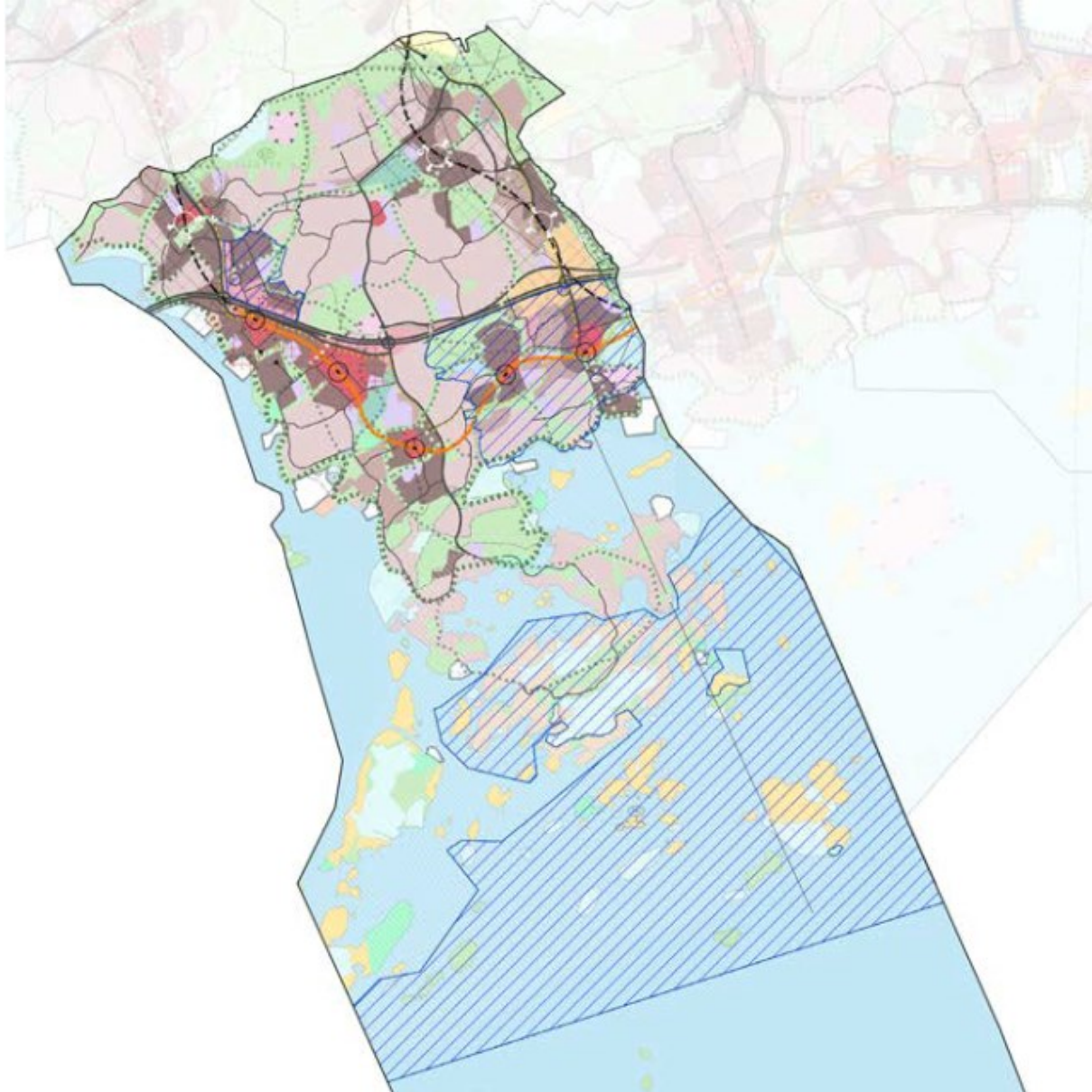
Kaavaratkaisun vaikutustarkastelut on esitetty valmisteluaineistossa monipuolisesti lukuun ottamatta tavoitellun väestönkasvun sekä sen aiheuttamien mahdollisten haasteellisten seurannaisvaikutusten osalta, joskin asiaa on sivuttu asumisen vaikutusarvioinnissa.

Suur-Espoonlahti ja sen kytkentä Kirkkonummen Sundsbergiin ja Sarvviikiin

Seuraavan sivun kartasta (ote valmisteluaineistosta) ilmenee Suur-Espoonlahden alueelta Länsiväylä (moottoritie) sekä olemassa olevat metroasemat kuten myös uudet metrolinja (Kivenlahti-Kauklahti ja Matinkylä-Espoon keskus). Suuralueen kaavaratkaisu tarkoittaa maankäytön tiivistymistä etenkin keskusten ja uusien asemanseutujen alueilla. Valmisteluaineiston mukaan alue onkin yksi voimakkaimmin kasvavista alueista Espoossa, millä on luonnollisesti vaikutusta myös Kirkkonummen suuntaan. Kirkkonummen kuntaa kuitenkin huolestuttaa kaavaratkaisun virkistykseen varattujen alueiden niukkuus Espoon keskeisellä kasvun vyöhykkeellä.

Kirkkonummelaisten pendelöinti suuntautuu suurelta osin Espooseen ja muulle pääkaupunkiseudulle, mikä edellyttää sujuvia kulkuyhteyksiä Suur-Espoonlahden alueen kautta Helsingin suuntaan ajoneuvo- ja joukkoliikenteelle. Kirkkonummen kunta edellyttää, että edellä kuvattu otetaan huomioon kaavaehdotuksessa. Mitä ilmeisimmin itäisen Kirkkonummen asukkaat käyttävät myös suuralueen kaupallisia palveluja myös tulevaisuudessa.

Suuralueen saariston maankäyttö on pääpiirteissään yhdenmukaista Kirkkonummen kunnan maankäytön kanssa painottuen vapaa-aikaan, virkistykseen, loma-asumiseen ja matkailupalveluihin. Pitkällä aikavälillä Kirkkonummen kunnan tavoitteena on yhteistoiminnassa Espoon kaupungin kanssa kehittää kesäaikaista vesibussiliikennettä, joskaan edellä käsiteltyä aihetta ei ole mainittu aineistossa, mutta Kirkkonummen kunta esittää, että se lisätään aineiston joukkoliikennettä käsittelevään kohtaan kaavaehdotuksessa.

Kuva 1. Suur-Espoonlahti (ote kaavaselvityksen kartasta, kt. s. 78-80).

Kirkkonummen kunta esittää kaavaehdotuksessa Espoon rantareitin jatkamista Länsiväylän eteläpuolitse kulttuurihistoriallisesti merkittävän Muulon sillan kautta Sarvvin alueelle. Kirkkonummen kunta on käynnistämässä Sundsbergin osayleiskaavan laatimista, jossa rantareitti on tarkoitus linjata Sarvvin alueelta Masalaan. Sarvikista osoitetaan myös baanamainen yhteys kuntakeskuksen suuntaan. Rantareitti linjataan Kirkkonummen kunnan puolella Espoonlahden rantavyöhykkeelle ja edelleen Espoon Lasikallion alueelle, joka kuuluu Suur-Kauklahtiin.

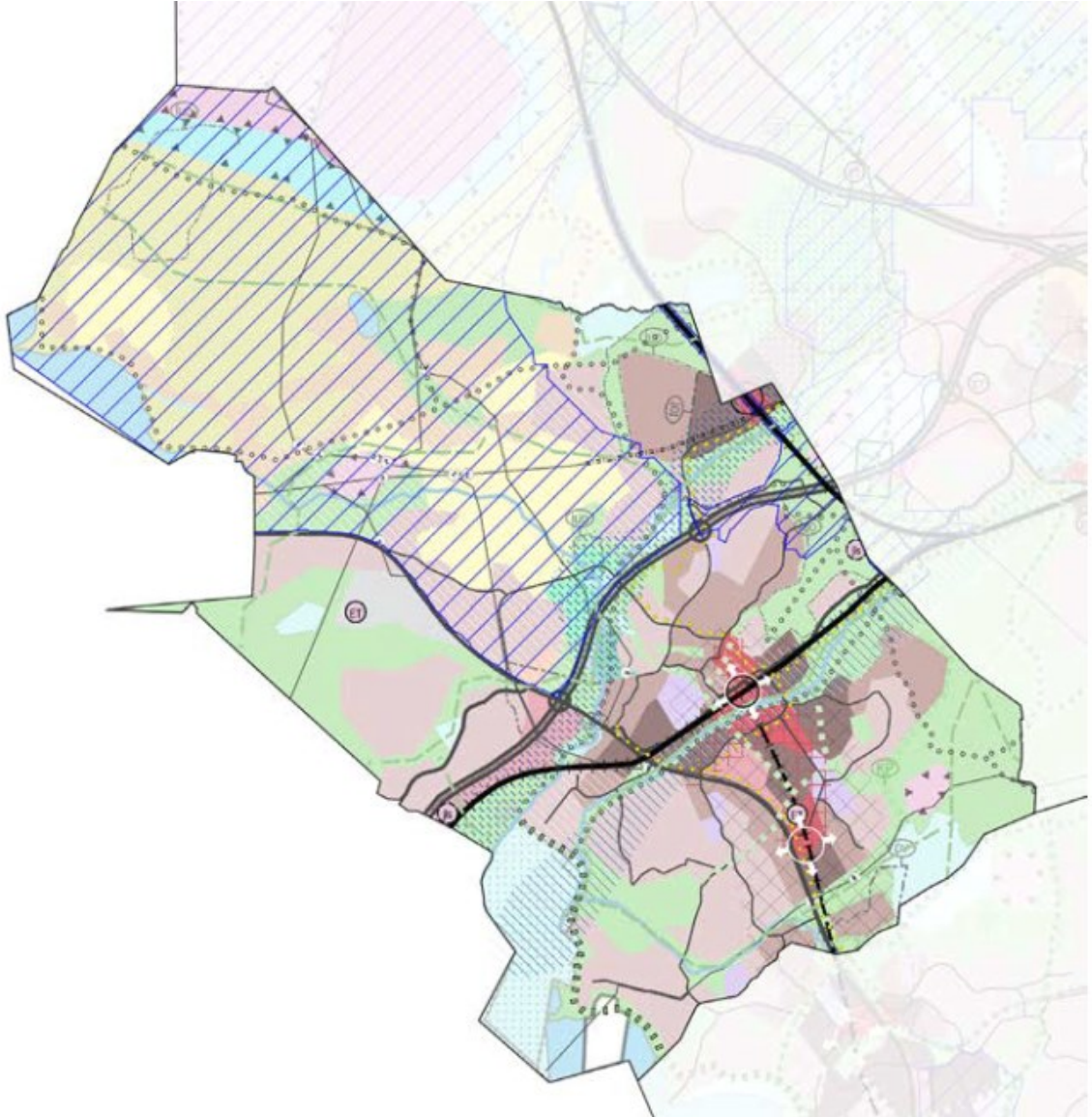
Suur-Kauklahti sekä sen kytkentä Kirkkonummen Luomaan ja Masalaan

Seuraan sivun kartasta (ote valmisteluaineistosta) ilmenee Kehä III (moottoritie) ja Rantarata, joka yhdistää Kirkkonummen raiteilla Espooseen ja muuhun pääkaupunkiseutuun. Kartasta ilmenee myös osia Länsiradan linjauksesta. Kirkkonummen kuntarajan tuntumassa, Mankissa on kaavaratkaisussa varaus vaihtoehtoiselle lähijunalii-

kenteen varikolle. Toinen vaihtoehtoinen sijainti sille on Näkinmetsässä, lähellä Espoon keskusta. Varikkoalueet on kaavaratkaisussa osoitettu *joukkoliikenteen varikon selvitystarve* -kaavamerkinnällä (jls).

Kirkkonummen kunnalla ei ole muuta huomauttamista suuralueen kaavaratkaisun maankäyttöön Suur-Kauklahten alueella muutoin kuin, että Espoonlahden rantaraitti on suunnattava myös Kirkkonummen Luoman suuntaan, jotta kuntien yhteinen tavoite Espoonlahden ympärille muodostuvasta reitistä toteutuisi.

Espoonlahden Natura 2000 -verkostoon kuuluva lintuvesialueen ei ole osoitettu uutta maankäyttöä rantaraittia lukuun ottamatta, mitä Kirkkonummen kunta pitää hyvänä ratkaisuna. Todettakoon myös, että Espoonlahden tulvariskialueet on syytä ottaa huomioon ranta-alueiden maankäytössä.

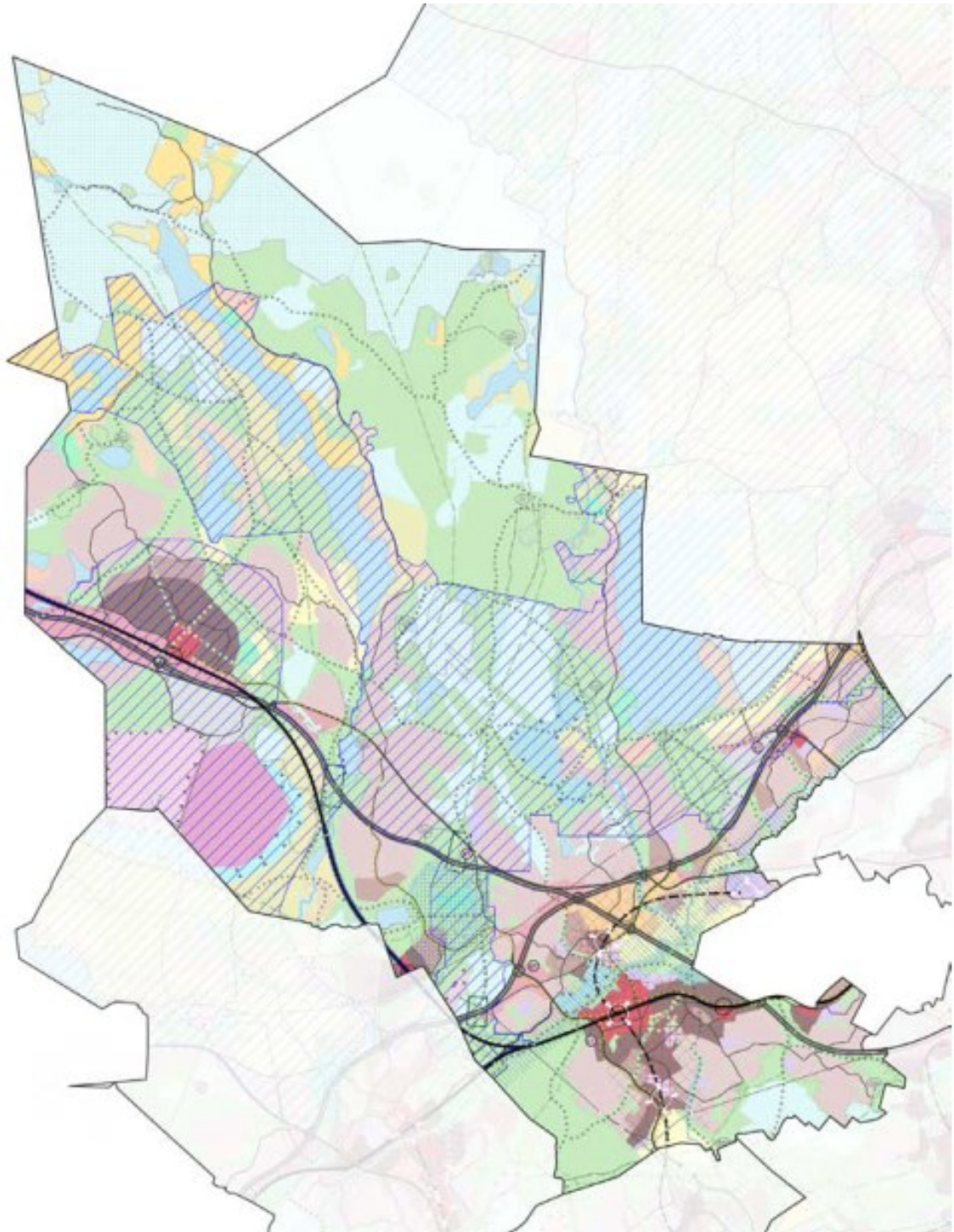
Kuva 2. Suur-Kauklahti (ote kaavaselostuksen kartasta, kt. s. 82-83).

Vanha-Espoo ja sen kytkeä Kirkkonummen Veikkolaan

Seuraavan sivun kartasta (ote valmisteluaineistosta) ilmenee Turunväylä ja Kehä III (moottoritiet) sekä suunniteltu Länsirata, jonka varrella syntyy Espoon uusin kaupunkikeskusta Hista (n. 15 000 as.) sekä Myntinmäen asemanseutu (n. 10 000 as). Todettakoon, että osa Myntinmäen alueesta sijoittuu myös Suur-Kauklahten alueelle.

Toteutuessaan Länsirata tuo toimeliaisuutta radanvarren kehittämiselle Espoon lisäksi Kirkkonummella, Vihdissä ja Lohjalla. Ratakäytävän kehittämishankkeita on syytä edistää kuntien kesken yhteistyössä esimerkiksi elinkeinoelämän tarpeiden toteuttamiseksi ja palvelujen järjestämiseksi järkevällä tavalla. Esimerkiksi Kirkkonummen kunnan tavoitteena on ohjata Nuuksion kansallispuistossa vierailijat käyttämään mahdollisimman paljon uutta rata-

yhteyttä, sillä Veikkolaan suunniteltu asema sijaitsee välittömästi kansallispuiston vieressä. Kaavaratkaisussa Vanha-Espoon alueelle esitettyjen rataan kytkeytyvien uusien taajamien Histan ja Myntinmäen toteuttamisaikataulut ja niiden kehittämisen suuntaviivat kiinnostavat Kirkkonummen kuntaa, joka haluaa korostaa, että Veikkolan taajaman itäpuolisten alueiden maankäytön tehostumisella on merkittävät vaikutukset myös Veikkolan taajaman tulevaisuuskehitykselle.

Kuva 3. Vanha-Espoo (ote kaavaselostuksen kartasta, kt. s. 84-87).

Valmisteluaineistossa todetaan, että Espoon keskuksesta on määrä kehittää merkittävä seudullinen joukkoliikenteen solmukohta.

Todettakoon, että Lommila säilyy valmisteluaineiston mukaan merkittävänä kaupallisten palvelujen alueena, jonne voidaan sijoittaa erikoiskaupan suuryksiköitä. Toisaalta Ämmäsuon ja Kulmakorven alueelle keskittyy jätehuollon, kiertotalouden ja maa-aineshuollon keskittymä.

Kirkkonummen kunnalla ei ole muuta huomautettavaa Vanha-Espoon alueen maankäyttöön.

Kaavaratkaisun liikennehankkeet

Valmisteluaineistossa on esitetty nykyiset ja uudet työpaikka-alueet sijoittuvat maankäytön näkökulmasta luonteviin ja hyvin saavutettaviin paikkoihin. Kirkkonummen kunta ymmärtää Espoon verkostokaupungin liikennesuunnittelun haasteet, joihin esitetään ratkaisuna uusia raidehankkeita. Vastauksena esitetään kaupungin sisäisten poikittaisten liikenneyhteyksien huomattavaa parantamista vuoteen 2060 mennessä uusilla joukkoliikenteen raideyhteyksillä, joskin aineistossa todetaan, että joukkoliikenteeseen suunnitellut hankkeet ovat investoinneita kalliita eikä niiden toteutettavuutta ole tutkittu. Kaavaratkaisun vaikutusten arviointi käsittää hyvin ylimalkaiset kustannusarviot raidehankkeille eikä se sisällä hankkeiden priorisointia. Turunväylän parantamissuunnitelman kustannusarviot perustuvat Uudenmaan ELY-keskuksen aluevaraussuunnitelmaan vuodelta 2022. Muita ajoneuvoliikenteen hankkeita ei aineistossa ole käsitelty.

Valmisteluaineiston esittelytilaisuudessa 17.6.2024 lausunnonantajille kerrottiin, että Espoon mahdolliset uudet metrolinjat on tarkoitus toteuttaa maanalaisina. Aineisto ei sisällä riittäviä tietoja tavoitevuoden 2060 uusien raidehankkeiden toteuttamiskustannuksista, joilla on tuntuva vaikutuksia niin Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kuin sen jäsenkuntien talouteen. Laskelmat Länsirata-hankkeen toteuttamiskustannuksista ovat tiedossa. Kirkkonummen kunta esittää, että kaavaehdotuksessa esitetään kaavaratkaisun uusien hankkeiden kustannusarviot valmisteluaineistoa yksityiskohtaisemmin sekä niiden tarkoituksenmukainen toteuttamisjärjestys tai mahdollinen hankkeiden karsiminen valmisteluaineistosta esitetystä perusteluineen.

Muuta jatkosuunnittelussa huomioon otettavaa

Vaikka kaavaratkaisu perustuu asumisen keskittämiseen keskuksiin ja asemaseuduille sekä niiden asukkaita palvelevan joukkoliikenteen määrätietoiseen ja vahvaan kehittämiseen, ajoneuvoliikenne kasvaa nykytilanteesta (v. 2018 tiedot) tavoitevuoteen 2060 noin 40 % huolimatta valmisteluaineistossa esitetystä tiedosta, jotka koskevat henkilöautotiheyden ja asukaskohtaisen ajoneuvoliikenteen suoritteiden pienenemisestä. Kaavaratkaisun ajoneuvoliikenteen huomattava kasvu johtuu yksinkertaisesti Espoon tavoittelemasta merkittävästä väestökasvusta. Aineiston mukaan liikennemäärien kasvu kohdistuu pääosin pääväylille. Johtopäätöksenä edellisestä Kirkkonummen kunta toteaa, että ajoneuvoliikenteen kasvu kohdistuu myös naapurikuntiin ja näin ollen Länsiväylän, Kehä III:n ja Turunväylän liikennemäärien kasvuun varautuminen on otettava huomioon Kirkkonummen kunnan omassa maankäytössä.

Valmisteluaineiston energiaratkaisuja koskee yleismääräys, jolla edistetään hiilineutraaleja energiaratkaisuja sekä energiatehokkuutta toimintojen ja rakennusten sijoittamisessa. Varsinaisia konkreettisia toimenpiteitä energiaratkaisun edistämiseksi ei aineistossa kuitenkaan esitetä lukuun ottamatta kaavaratkaisun periaatetta energiantuotannon hajottamisesta eri puolille kaupunkia varaamalla kyseiselle toiminnalle alueet. Kirkkonummen kunta pitää aineiston suunnitteluperiaatteita kuitenkin kannatettavina.

Kasvihuonepäästöjen minimoimiseksi Espoon kuuden kaupunkikeskuksen palvelut, lähipalvelut ja joukkoliikenteen kehittämisperiaatteet nousevat kaavaratkaisussa vahvasti esille. Kaavaratkaisun kolmen eri luokituksen mukaisten keskustien palvelujen hyvän saavutettavuuden odotetaan vähentävän asiointiliikkumisen tarvetta. Niin ikään kaavaratkaisusta nousee esille baanat, jotka lisänevät pyöräilyn sujuvuutta ja houkuttelevuutta. Kirkkonummen kunta kannattaa edellä nostettuja suunnitteluperiaatteita, mutta esittää, että jatkosuunnittelussa katsotaan yhteystarpeiden jatkuvuus myös Espoon kuntarajojen ulkopuolelle.

Kirkkonummi korostaa, että rakennusten päästöt ovat liikenteen päästöjä suuremmat, ja painottuvat voimakkaasti rakentamisvaiheeseen. Rakentamisen hiilijalanjälkeen ja vähähiilisyyden edistämiseen tulisi siis kiinnittää voimakkaammin huomiota.

Kaavaratkaisu tavoittelee Espoon kaupunkirakenteen tuntuva tiivistämistä: asumisen ja muun toiminnan keskittämistä keskuksiin ja asemaseuduille, minkä ansiosta sen väitetään olevan resurssitehokas uusien infrainvestointien tarpeen vähentyessä. Valmisteluaineiston mukaan myös maaperän rakennettavuus on otettu huomioon kaavaratkaisussa kuten myös massojen hallinta ja kierrätystoiminta, joita varten on varattu yhdyskuntateknisen huollon alueet. Todettakoon, että aineiston mukaan tuotanto- ja varastotoiminnan alueille on sallittua sijoittaa

myös kiertotaloustoimintoja. Kirkkonummen kunta toteaa, että etenkin olemassa olevien taaja-asutustyyppisten alueiden täydennysrakentaminen saattaa olla monella tapaa haasteellista eikä pelkästään kalliiksi nousevan kunnallisteknisen rakentamiseen osalta. Edellä kuvatun johdosta valmisteluaineiston mukainen väite resurssitehokkuudesta voi olla ainakin kaavatalouden osalta harhaanjohtava, sillä täydennysrakentaminen edellyttää usein myös ennestään kunnallistekniikan piirissä olevien alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen täysin uudestaan.

Kirkkonummen kunta toteaa, että arvokkaat kulttuuriympäristöt ja -maisemat on kaavaratkaisussa huomioitu ja niiden säilyminen on turvattu eikä olemassa olevia arvoja menetetä. Sama koskee Natura 2000 -verkoston alueita sekä muita luonnonsuojelualueita. Sen sijaan valmisteluaineistossa esitetty Espoon kaupungin merkittävä väestönkasvu saattaa aiheuttaa tilanteen, jossa kaupungin asukkaiden luonnossa liikkumistarpeet ja mahdollisesti myös muut virkistystarpeet suuntautuvat lähikuntiin kuten esimerkiksi Kirkkonummelle, mikäli kaupunki ei huolehdi riittävän laajojen virkistysalueiden säilymisestä omassa kunnassa. Edellä kuvattu tilanne ei saa toteutua. Tämän takia Kirkkonummen kunta edellyttää, että Espoon kaupunki huolehtii maankäytössään virkistysalueiden ja -palvelujen riittävydestä kasvavalle väestölleen. Kirkkonummen kunnan huoli kohdistuu etenkin Suur-Espoonlahden alueeseen, jonka virkistysalueiden vähäinen on määrä on kaavaratkaisussa havaittavissa samalla kun alueen väestönkasvun ennustetaan olevan yksi suurimmista Espoossa.

Vihdin kunnan lausunto Espoon kaupungin yleiskaava 2060 luonnokseen

Kunnanhallitus 19.08.2024 § 173

253/00.01.06/2024

Espoon kaupunki pyytää lausuntoa koko kunnan käsittävästä Espoon yleiskaava 2060 -kaavaluonnoksesta. Lausuntoa pyydetään 3.9.2024 mennessä. Kaava-aineistoon voi tutustua osoitteessa: [Espoon yleiskaava 2060 | Espoon kaupunki](#)

Taustaa

Koko kaupungin kattavan yleiskaavan laatimistarve on lähtöisin Espoon väestönkasvutrendistä. Mikäli väestönkasvu jatkuu samanlaisena kuin tähän asti, Espoon väkiluku voi olla 480 000 asukasta vuonna 2060. Kaupungin voimassa olevat yleiskaavat eivät pysty Espoon kaupungin mukaan vastaamaan näin suureen kasvuun. Espoo-tarinan eli strategian mukainen maankäytön ja liikenteen kokonaiskuva laaditaan yleiskaavan muodossa ja sen tavoitevuosi on 2060.

Yleiskaavan tavoitteena on ohjata kasvu kestävästi siten, että rakentamisen rinnalla voidaan turvata luonnon ja kulttuuriympäristön arvot, säilyttää hiilinielut, minimoida liikenteen päästöt sekä mahdollistaa sujuva arki, hyvin saavutettavat palvelut sekä virkistysmahdollisuudet kaikille espoolaisille. Ajantasaiset uudehkot osayleiskaavat sekä yleiskaavat, joissa on ajantasaistamisen tarvetta, sovitetaan kokonaiskaavassa mittakaavaltaan ja esitystavaltaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Espoon yleiskaava 2060 tehdään valtuustokausittain päivitettäväksi ajantasaisuutta varmistamaan.

Työn tavoitteiksi on kirjattu kolme teemakokonaisuutta:

Espoo kasvaa ja tiivistyy kestävästi

- Varaudutaan kaupungin kasvuun
- Ohjataan uusi rakentaminen ensisijaisesti joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle ja huolehditaan ajoneuvoliikenteen toimivuudesta
- Mahdollistetaan omaleimaisten kerros- ja pientaloalueiden kehittyminen ja torjutaan segregatiota
- Vahvistetaan innovaatiokeskittymiä ja turvataan monipuolisen elinkeinotoiminnan tarpeet

Espoo on ilmastoviisas verkostokaupunki

- Parannetaan poikittaista joukkoliikenneverkkoa ja pyöräilyn edellytyksiä
- huolehditaan hiilinieluista ja -varastoista

- Tuetaan erikokoisten keskusten vetovoimaisuutta ja toimintojen monipuolisuutta
- Mahdollistetaan hiilineutraalit energiaratkaisut

Espoo on viihtyisä ja luonnonläheinen

- Parannetaan tiivistyvän kaupunkiympäristön käveltävyyttä ja viihtyisyyttä historiaa vaalien
- Turvataan hyvin saavutettavat virkistysalueet
- Tuetaan luonnon monimuotoisuuden vahvistumista
- Vahvistetaan merellisyyttä ja vesistöjen merkitystä

Kaavaratkaisu

Yleiskaavan valmistelun tueksi on tehty toimintaympäristöanalyysi, johon on koottu yhteen keskeisiä, yleiskaavan sisältöön ja tavoitteisiin vaikuttavia muutostekijöitä. Tarkastelun pohjana on hyödynnetty seudullisten suunnitelmien pohjaksi koottuja selvityksiä. Analyysi on jaettu viiteen perinteiseen kaavoitukselliseen teemaan, jotka ovat liikkuminen, työ, asuminen, energia sekä ilmasto ja luonnonmonimuotoisuus. Kaikkien teemojen osalta on pyritty tarkastelemaan, mikä tilanne on nyt, miten tilanteen ennakkoidaan kehittyvän tulevaisuudessa ja miten asia tulisi huomioida yleiskaavoituksessa.

Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on varautua kaupungin kasvuun ja ohjata se kestävästi osaksi kaupunkirakennetta. Yleiskaava ohjaa kasvun nykyisten ja uusien joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle, pääosin nykyistä rakennetta tiivistäen ja tehostaen. Samalla yleiskaava turvaa keskeisen ekologisen verkoston säilymisen ja hyvät edellytykset lähivirkistysmahdollisuuksien kehittämiseksi jatkosuunnittelussa.

Yleiskaavassa varaudutaan uusiin raideyhteyksiin kaupunkikeskusten välillä. Uudet yhteydet Kauklahti-Kivenlahti, Matinkylä-Espoon keskus-Jorvi, Matinkylä-Leppävaara, Tapiola-Suurpelto sekä Leppävaara-Viiskorpi vahvistavat kaupunkikeskusten elinvoimaa ja parantavat koko Espoon saavutettavuutta. Pohjoinen Espoo kehittyy uuden ESA-radan ja Kalajärveltä etelään ja itään suuntautuvien runkoyhteyksien varaan.

Yleiskaava ohjaa keskustojen kehitystä myös toiminnallisesti ja laadullisesti. Kauppaa, palveluita ja työpaikkoja ohjataan voimakkaasti keskustoihin ja jatkosuunnittelua ohjataan kiinnittämään erityistä huomiota kaupunkiympäristön laatuun ja kaupunkivihreän määrään. Yleiskaava osoittaa pyöräilyn pääverkon kaupunkikeskusten välille. Uutta lähijunaliikenteen varikkoa tutkitaan Kauklahden keskustan molemmin puolin.

Tiivein rakentaminen ohjataan uusille raidekäytävälle, joiden välissä pientalovaltaiset alueet kehittyvät ominaispiirteensä säilyttäen. Iso osa

kasvusta ohjataan jo kertaalleen asemakaavoitetuille alueille. Suurimmat uudet asumisen varaukset on osoitettu uuden Länsiradan varrelle Myntinmäkeen sekä Kivenlahti-Kauklahti- ja Matinkylä-Espoon keskus - joukkoliikennekäytävälle. Tulevaisuuden toimitilatarpeisiin varaudutaan säilyttämällä vetovoimaisimmat työpaikkakeskittymät työpaikka-alueina ja luomalla uusia mahdollisuuksia etenkin keskustoihin sekä kaupunkirakenteen reunoille. Tiiviin kaupunkirakenteen sisällä toimitila-alueita uudistetaan asumisen suuntaan Vanttilassa, Tapiolassa ja Suomenojalla.

Kattavalla yhdyskuntateknisen huollon verkostolla turvataan teknisen huollon toimivuus kaupunkirakenteen tiivistyessä. Varaukset tukevat myös hiilineutraalien energiaratkaisujen toteutusmahdollisuuksia. Täydennysrakentaen kasvavassa kaupungissa palveluiden ja lähivirkistysalueiden turvaaminen vaatii erityistä huomioita. Tästä syystä jo yleiskaavassa varataan tilaa palveluverkon kehittämiselle ja lähivirkistysalueille.

Kasvavassa kaupungissa turvataan Espoon arvokkaiden kulttuuriympäristöjen säilyminen myös tulevaisuudessa. Viheralueverkoston runko säilyy pääosin nykyisellään ja keskuspuistoa laajennetaan voimassa oleviin yleiskaavoihin nähden. Kaavassa osoitetaan uusia suojelualuevarauksia ja ohjataan luontoarvojen turvaamiseen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeillä alueilla. Yleiskaava edistää myös ekologisen verkoston turvaamista ja kehittämistä osoittamalla ekologiset runkoyhteydet ja niiden kehittämiskohdat. Täydennysrakentamiseen pohjautuva yleiskaava ohjaa rakentamisen pääosin viheralueiden ulkopuolelle, mikä tukee luonnon monimuotoisuutta sekä turvaa hiilinieluja ja -varastoja.

Vihdin kunnan kaavatilanne

Vihdin kunnan puolella kuntarajaan tai sen läheisyyteen rajoittuvat seuraavat lainvoimaiset kaavat, jotka tulee ottaa vaikutustenarvioinnissa huomioon:

- Vihdin strateginen yleiskaava (kv 21.9.2020, lainvoimainen 19.10.2021)
- Tervalampi-Salmi osayleiskaava (kv 29.1.1996, lainvoimainen 8.8.2003) (kaava-alue rasteroitu Visyssä)
- Otalampi-Härkälän osayleiskaava (kv 16.10.1995, lainvoimainen osin 20.5.1998)
- Heinässuon osayleiskaava (kv 6.9.1999, lainvoimainen 16.8.2000) (kaava-alue rasteroitu Visyssä)
- Etelä-Nummelan osayleiskaava (kv 24.1.2022, lainvoimainen 8.3.2023) (kaava-alue ympyröity liitekuvassa)
- N198 Etelä-Nummelan työpaikka-alue I asemakaava (kv 24.1.2022, lainvoimainen kokonaisuudessaan 3.4.2023)

Vihdissä on lisäksi tekeillä Nummelan keskustassa osayleiskaava, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma saadaan nähtäville vuoden 2024 aikana, sekä Vihti-Nummelan asemanseudun kaavarunko, joka asetetaan uudelleen nähtäville loppuvuodesta 2024 kaavaehdotuksen muodossa.

Vihdissä on lisäksi käynnistetty asemakaavatyö, jossa maantie 110 tullaan asemakaavoittamaan kaduksi VT2:lta Lohjan rajalle asti. Valmistelussa on myös Etelä-Nummelan yritysalue II uusi asemakaava, jonne voi sijoittua monipuolisesti teollisuutta sekä erilaisia toimitiloja ja liiketiloja, erityisesti tilaa vaativan (maakuntakaavan KM-merkintä) kaupan tarpeisiin.

Tekeillä olevien kaavahankkeiden tarkoitus on vahvistaa keskusta-alueiden elinvoimaisuutta ja luoda edellytykset Länsiradan asemanseudun kaupunkimaiselle kehittämiselle tavoitteenaan 7 000-9 000 asukasta aseman välittömään läheisyyteen sekä voimistaa Vihdin työpaikka-alueita Vanhan Turuntien varrella.

Vihdin voimakkaimmin kehittyvä alue on Espoon vaikutuspiirissä sekä Länsirataan, että mt 110 -joukkoliikennekäytävään rajoittuen.

Vihdin strategisessa yleiskaavassa on esitetty Espooseen rajoittuvat lainvoimaiset osayleiskaavat rasterilla. Espoon kaavoituksessa tulee tarkistaa, että kaavamerkinnot ja -määräykset ovat linjassaan näiden lainvoimaisten osayleiskaavojen kanssa.

Valmistelija	Marianne Kaunio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 042 1345
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa Espoon kaupungille Yleiskaava 2060 valmisteluvaiheesta seuraavan lausunnon:

Vihdin kunta katsoo kaavaluonnosaineiston olevan selkeä ja hyvin laadittu. Vaikutusten arviointia pitää täydentää ehdotusvaiheessa eritoten liikenteen ja liikkumisen teemojen osalta, joita tulee tarkastella ylikunnallisesti. Lisäksi laajemmat työpaikka-alueet ja kaupan alueet Histan vaikutuspiirissä vaativat tarkempaa analyysiä.

Yleiskaavan päätavoitteiksi kirjatut teemat 'Espoo kasvaa ja tiivistyy kestävästi, Espoo on ilmastoviisas verkostokaupunki, Espoo on viihtyisä ja luonnonläheinen' ovat sinänsä kannatettavia kattoteemoja. Teemoja on hyvä tarkentaa ehdotusvaiheessa, etteivät ne jää pelkiksi ylätasen ajatuksiksi muistaen kuitenkin jättää riittävästi ohjaus- ja ratkaisukeinoja asemakaavoitusvaiheeseen. Voisiko näitä teemojakin ajatella ylikunnallisesti; miten lähialueen kunnat voisivat yhdessä saavuttaa edellä mainitut tavoitteet kuntarajoista riippumatta toisiaan tukien?

Yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida kaavaratkaisun vaikutuksia myös Vihdin eteläosiin ja Nuuksioon, josta valtaosa sijoittuu Vihdin puolelle. Erityisesti kaupan palveluverkon ja liikenneverkon kehittämisellä on ylikunnallisia vaikutuksia ostovoiman kysyntään ja suuntautumiseen. Länsiradan kehityskäytävän vahvistaminen on suotavaa.

Vihdin kunta kannattaa vahvasti periaatetta, jossa tiivein rakentaminen ohjataan uusille raidekäytävälle. Suurimmat uudet asumisen varaukset on osoitettu uuden Länsiradan varrelle Myntinmäkeen sekä Kivenlahti-Kauklahti- ja Matinkylä-Espoon keskus -joukkoliikennekäytävälle, mikä on erittäin kannatettavaa. Espoon pientalorakenne sijoittuu näiden keskusten väliin ja läheisyyteen hyvien palveluiden saavutettaviksi.

Yleiskaavan esitystavaksi on valittu erittäin tarkkakarajainen, jopa rakeisuuden näyttävä karttamateriaali. Tämä luo haasteita jatkosuunnitteluun. Espoossa valittu tarkka aluevarauskaava poikkeaa myös merkittävästi Vihdin yleiskaavan esitysmuodosta. Tällä voi olla vaikutusta myös naapurikuntiin, jos tulee tarpeelliseksi tutkia hankkeita myös ylikunnallisesti.

Yhteenveto

Vihdin kunta katsoo aineiston olevan hyvin laadittu. Vaikutustenarviointia tulee tarkentaa eritoten ylikunnallisiin teemoihin liittyen. Vihdin kunta kannattaa voimakkaasti seudullisen joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä ja olevien -sekä tulevien asemanseutujen kehittämistä.

Kuntien yhteiseen vaikutuspiiriin sijoittuu valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä liikenneväyliä ja -hankkeita. Vihdin kunta tekee mielellään yhteistyötä kuntien raja-alueiden läheisten maankäytön ratkaisujen yhteensovittamiseksi sekä reittien ja liikenneyhteyksien jatkuvuuden varmistamiseksi.

Kaavoituksessa tulee huomioida Vihdin lainvoimaiset kaavat ja nyt valmistelussa olevat hankkeet.

Päätös

Kunnanhallitus päätti antaa Espoon kaupungille Yleiskaava 2060 valmisteluvaiheesta esitetyn mukaisen lausunnon.

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Otteen oikeaksi todistaa 26.8.2024

Vihdin kunta

Ote pöytäkirjasta

Kunnanhallitus

§ 173

19.08.2024

Taru Väätäinen
hallintosihteeri

Vihdin kunta

Ote pöytäkirjasta

Kunnanhallitus

§ 173

19.08.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 173

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n nojalla tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Allekirjoitettu asiakirja:

Elinvoiman tulosalueen lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta.pdf

Allekirjoituksen liiteluettelo löytyy seuraavalta sivulta

Allekirjoittajat:

Nimi

MERVI MARJATTA HEINARO

Allekirjoitustapa

Strong, BankID FI

Allekirjoituspäivä

2024-08-30 15:36

Tämä asiakirjapaketti sisältää:

- Etusivun (tämä sivu)
- Alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset asiakirjaan integroituna

Tämä tiedosto on digitaalisesti sinetöity.
Sinetöinti takaa tiedostoon sisältyvän
asiakirjan alkuperäisyyden.

Allekirjoituksessa liitteenä olevat asiakirjat:

Tämä asiakirjapaketti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset asiakirjaan integroituna

Tämä tiedosto on digitaalisesti sinetöity.
Sinetöinti takaa tiedostoon sisältyvän
asiakirjan alkuperäisyyden.

ALLEKIRJOITETTU ASIAKIRJA ALKAA SEURAAVALTA SIVULTA >

Vastaanottaja
Kaupunkisuunnittelukeskus / Yleiskaavayksikkö
Essi Leino
Espoon kaupunki

Viite

Elinvoiman tulosalueen lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta

Yleiskaavayksikkö on pyytänyt Elinvoiman tulosalueen lausuntoa Yleiskaava 2060 luonnoksesta 3.9.2024 mennessä. Lausuntoa on valmisteltu tulosalueen Liikunnan ja urheilun, Kulttuurin sekä Elinkeino ja työllisyys - tulosityksiköiden sekä Enter Espoo Oy:n edustajien kanssa.

Espoon yleiskaava 2060 on luonteeltaan aluevarauskaava. Se osoittaa kehityksen isot linjat. Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on varautua kaupungin kasvuun ja ohjata se kestävästi osaksi kaupunkirakennetta.

ELINVOIMAN TULOSALUEEN LAUSUNTO

Yleiskaavaratkaisun lähtökohtana on varautua pitkällä aikavälillä Espoon nopean kasvun jatkumiseen, ja varmistaa alueen hallittu kehittyminen. Kasvava kaupunki houkuttelee Espooseen yrityksiä ja investointeja, jotka luovat pohjan kestäväälle kasvulle. Osa Espoon vetovoimaa on asumisen viihtyisyys, saavutettavat palvelut ja työssäkäyntialueet. Elinkeinotoiminnan ja palveluiden monipuolisuus ja rikkaus edistävät tasapainoista aluekehitystä. Täydennysrakentaen kasvavassa kaupungissa palveluiden turvaaminen vaatii erityistä huomioita. Tästä syystä yleiskaavassa on varattu tilaa palveluverkon kehittämiseksi.

Espoo on viiden kaupunkikeskuksen kasvava kaupunki. Alueiden omaleimaiset identiteetit, arvostetut kulttuuri- ja liikuntaympäristöt, aktiivinen kulttuurielämä sekä tapahtumat ovat jatkossakin osa niitä tekijöitä, joista Espoo tunnetaan. Monipuoliset ja kaikille saavutettavat taide-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut edistävät vilkasta sosiaalista elämää, osallisuutta ja aktiivista harrastustoimintaa. Vapaa-ajanviettomahdollisuuksilla on merkitystä asuinpaikkaa valittaessa ja kulttuuri- ja liikuntapalveluilla vaikutetaan positiivisesti alueen kehittymiseen ja sen imagoon. Asukasmäärän kasvaessa ja moninaistuessaa tarvitaan nykyistä enemmän ja yhä monipuolisempia kulttuuri- ja liikuntapalveluita, jotka vastaavat asukkaiden ajantasaisiin palvelutarpeisiin. Hyvä kaupunkielämä on sekä työtä että mielekkäitä vapaa-ajanvieron vaihtoehtoja omassa kotikaupungissa. Vetovoimaiset tapahtumat tuovat matkailijoita ja edistävät siihen liittyvien ekosysteemien vahvistumista, kuten ravintola- ja majoituspalveluiden kysyntää. Luovien alojen edistäminen on Espoolle kokonaistaloudellisesti järkevää ja yleiskaavassa tulee riittävästi huomioida kaupallisten kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointipalvelujen toiminnan edellytykset julkisten palvelujen ohella. Liikunnan ja kulttuurin toimintojen PY-, P- ja VU-varausalueiden tulee olla riittävät ja sisältää

nykyisen asemakaavan alueet sekä riittävät varaukset tuleville toiminnoille. Yleiskaavaluonnoksessa aluevarausten läpi kulkeviksi on merkitty ulkoilureittejä, viheryhteyksiä, raiteita, pyöräliikenteen baana, metrolinja sekä raideliikenteen asemia. Elinvoiman tulosalue pyytää varmistamaan, että edellä mainitut merkinnät piirretään siten, että niiden toteuttaminen on realistisesti mahdollista, eikä toteuttaminen edellytä PY-, P- ja VU-varausalueiden pienentämistä toteutusvaiheessa.

Yleiskaavamääräysten mukaan yleiskaava ei korvaa voimassa olevia osayleiskaavoja. Elinvoiman tulosalue näkee tärkeänä, että kaavaselostuksen mukaisesti ”Niillä alueilla, joilla Espoon yleiskaava 2060 ei ole oikeusvaikutteinen, koko kaupungin yleiskaava toimii ohjeellisena ja selvitysluonteisena suunnitelmana.”

Yleiskaavan kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut ovat museo-, teatteri- ja orkesteripalveluja, ammattimaisia näyttelytiloja, julkista taidetta kaupunkitilassa, suurtapahtumia, kirjastopalveluja, taiteen perusopetusta, kulttuurin harrastamista esimerkiksi kuoroissa, kesäteatteritoimintaa, asukkaiden omaehtoista kaupunginosatoimintaa ja lähikulttuuritapahtumia.

Aluevaraukset mahdollistavat kulttuuritoimintojen kehittämisen lähtökohtaisesti monipuolisesti. Yleiskaavaratkaisussa on osoitettu nykyiset toiminnot, mutta tulevaisuuden väestön kasvun tarpeille ei ole osoitettu uusia varauksia. Jatkosuunnittelussa tulee uusilla ja täydentyvillä alueilla ottaa huomioon myös kulttuurin palveluiden tarpeet yleiskaavan palveluiden (P) aluevarauksien ulkopuolella. Taiteen ja kulttuurin palveluita halutaan mahdollistaa kaikille ikäluokille ja väestöryhmille, Espoon eri alueilla asuville ja eri kulkumuodoilla saavutettaviksi. Yleiskaavaratkaisussa kulttuuripalvelut sijoittuvat pääosin keskusta-alueille (C-alueet) ja palveluiden alueelle P. Kulttuuripalvelut ovat toimintoja, jotka hyötyvät keskeisestä sijainnista, joka on saavutettavissa eri kulkumuodoilla. Kirjastoista on hyvä huomioida, että ne sijoittuvat jatkossa hyvin joukkoliikenteellä saavutettaviksi ja asiointireittien varrelle. Tulevaisuudessa esimerkiksi Kauklahden/Vanttilan alueella tarvitaan paikka isolle aluekirjastolle.

Virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajanpalvelujen (VPM) merkinnöillä on osoitettu erilaisia virkistystä tai vapaa-ajantoimintoja palvelevia alueita, kuten ryhmäpuutarhoja, ratsastustalleja, erilaisia kartanoympäristöjä ja ulkoilumajoja. Merkinnät turvaavat näiden palvelujen nykyiset tilatarpeet, mutta varaukset eivät välttämättä ole riittäviä kasvavalle ja moninaistuvalla väestöllä. Kaupunkimaisessa elämäntavassa lisääntyy puistojen virkistyskäyttö muun muassa kulttuuri- ja asukastapahtumille. Kulttuuripalvelujen osalta yleiskaava mahdollistaa monipuolisten kulttuuripalveluiden kehittämisen hyvin saavutettavilla sijainneilla, mutta VPM-merkintöjen osalta tulee huolehtia, että jatkossa virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajanpalvelujen merkintöjen osalta huomioidaan alueiden monipuolisuus ja eri väestöryhmien tarpeet.

Talomuseo Glims (Glimsintie 1) on Espoon kaupunginmuseon suosituin näyttelykohde (vuonna 2023 yli 82 000 asiakasta).

Yleiskaavaehdotuksessa alueen halkaisee merkintä raideliikenteen yhteyden ohjeellisesta sijainnista. Talomuseo Glimsiin toteutetaan tulevaisuudessa museon uusi kävijä- ja kokoelmakeskus. Elinvoiman tulosalue pyytää huomioimaan yleiskaavassa museon tilatarpeet arvokkaan kulttuuriympäristön sekä museotoiminnan ja tulevaisuuden kävijä-/kokoelmakeskuksen osalta suunnittelemalla raidelinjauksen kulkemaan niin, että se ei halkaise museon toiminta-aluetta ja merkittävää kulttuuriympäristöä.

Koulumuseo Lagstad (Vanha Lagstadintie 4) toimii Lagstadin kotiseututalon (Espoon vanhin kansakoulu) kanssa samassa pihapiirissä Espoonjokilaaksossa. Museon toimintakonsepti uudistuu 2024–2025 ja remontoitu museo tulee tulevaisuudessa olemaan aktiivinen osa Espoon keskuksen kulttuuritarjontaa. Tontin kaavamerkintä tulee olla P, palveluiden alue tai VPM virkistys-, palvelujen ja matkailun alue. Lisäksi tulee varmistaa, että raideliikenteen yhteyden ohjeellinen sijainti ei kohdistu Lagstadintie 4 alueelle.

Espoon kaupunginmuseo antaa viranomaistahona oman lausuntonsa yleiskaavan kulttuuriympäristöarvoista.

Yleiskaavan liikuntapalvelut

Liikunnan suurimmat sisä- ja ulkoaluetoinnot, kuten liikuntahallit ja -kentät, rakentuvat PY- ja P-alueiden lisäksi urheilu- ja liikuntapuistoihin (VU). Asukasmäärän kasvaessa tarvitaan myös uusia urheilu- ja liikuntapuistoja sekä nykyisten pienempien liikunta-alueiden laajentumista urheilu- /liikuntapuistoiksi.

Urheilupuiston VU–merkintä tulee lisätä yleiskaavakartalle urheilu- /liikuntapuistoiksi laajentuviin Olarinniittyyn, Puolarmaariin, Säterinniittyyn, Myntinsyrjään ja Vanttilaan sekä uusiin Histan, Keran, Kalajärven, Saarnilaakson, Finnoon ja Kiviruukin urheilu- /liikuntapuistoihin. Lisäksi Kurttilan, Nimismiehenpellon, Vantinkulman ja Uusmäen alueelta tulee tutkia paikkaa uudelle urheilu-/liikuntapuistolle. Uudet ja laajentuvat urheilupuistot palvelevat myös kouluja niiden sijaitessa koulujen läheisyydessä. Esimerkiksi Keran, Etelä-Leppävaaran (Säterinniitty), Finnoon, Suurpellon, Puolarmetsän/Holmanpuiston, Kiviruukin, Kauklahden, Histan ja Otaniemen alueelle on suunniteltu uusia kouluja tai nykyisten koulujen liikuntaolosuhteet ovat heikot. Leppävaaran urheilupuiston VU-aluetta tulee laajentaa lännessä siten, että se sisältää ”Kuntokiharän” alueen, joka mahdollistaisi myös liikuntahallirakentamista alueen länsipäähän. Yleiskaavatyöhön liittyen yleiskaavayksikkö on kesällä 2024 teettänyt selvityksen Espoon urheilupuistoista. Tämä Urheilupuistoselvitys 2060 tulee huomioida yleiskaavan jatkovalmistelussa huomioiden lisäksi Elinvoiman tulosalueen lausunnon. Suurpellosta tulee yleiskaavassa esittää sijainnit urheiluhalleille sisältäen uimahallin. Urheilupuistojen lisäksi alueellisesti tärkeät koulujen yhteyteen sijoittuvat sisäliikuntatilat ja ulkoliikuntakentät ovat tärkeä osa liikuntapalveluiden palveluverkkoa.

Yleiskaavassa on pääosin huomioitu keskeiset ulkoilualueet sekä pääulkoilureitit, jotka sijoittuvat suurelta osin virkistysalueille, mutta osa reiteistä toimii myös tärkeinä asuinalueiden sisäisinä viheryhteyksinä. Reittien jatkuvuuden ja toimivuuden takaamiseksi liikenneväylien ylitykset ja alitukset tulee huomioida kaikilta osin. Espoon merenrantaa seuraileva Rantaraitti on korostettu omalla merkinnällään. Pääulkoilureittiyhteyksistä yleiskaavakartalle tulee merkitä siitä puuttuvat Olari-Suurpelto, Latokaski-Lugnet ja Nauriskasken koulu-Nissinmäki yhteydet. Yleiskaavaluonnokseen tulee merkitä Kalajärven, Siikajärven, Laaksolahden, Leppävaaran, Karakallion, Keskuspuiston, Olarin, Latokasken, Haukilahden, Matinkylän, Kauklahden, Lahnuksen ja Hanikan kuntoradat. Kuntoradat ovat asukkaiden tärkeitä lähiliikuntapaikkoja. Oitaan entisen sahan alueelle on suunniteltu vuonna 2024 laaditussa Oitaan ideasuunnitelmassa uusia toimintoja kuten majoituskylää, jotka yleiskaavan tulee mahdollistaa. Myös muilta osin yleiskaavan tulee mahdollistaa Oitaan ideasuunnitelmassa esitetyt toiminnot. Äijänpellon nykyinen frisbeegolfalue tulee yleiskaavassa esittää kokonaisuudessaan V-merkinnällä. Yleiskaavaluonnoksessa Luuvanmäen asuinalueen on esitetty laajentuvan frisbeegolfalueen länsiosan päälle.

Satamissa merkittävimmät laituri-alueet on merkitty merkinnällä Satama-alue LS, jota on käytetty myös osalla satamakentistä. Sellaisissa satamissa tai satamien liepeillä, joissa on nähty erityistä potentiaalia kehittää muitakin virkistyspalveluita, on LS-merkinnän lisäksi käytetty esimerkiksi merkintää Palveluiden alue P, Virkistysalue V, palvelujen ja matkailun alue VPM tai Virkistysalue V. Satama-alueen (LS) kaavamerkintään tulee lisätä veneiden talvisäilytys ja ulkouima-altaat. Finnoossa yhdyskuntateknisen huollon alueen (ET) tulee sisältää mahdollisuus veneiden talvisäilytykseen sekä merellisen tukikohdan rakentamiseen. Liikunnan ja urheilun tuloksikönsä merellinen tukikohta sisältää esimerkiksi verstaas-, varasto-, henkilöstö- ja venekalustotiloja. Satamien kehittämiseen ja laajentamiseen tulee varata riittävästi tilaa, etenkin Finnoon asuntorakentamisen aiheuttaman vene- ja talvisäilytyspaikkojen vähentymisen vuoksi. Nuottaniemen venesataman LS-alueen tulee sisältää nykyinen pysäköinti-/talvisäilytysalue LS-alueen pohjoisosassa. Alue on luonnoksessa esitetty V-alueena. Nuottaniemen sataman osalta on laajenemistarpeita esimerkiksi vierasvenesataman vaatimien rakennusten ja polttoaineaseman osalta. Veneiden talvisäilytysalueita voidaan lisäksi harkita mm. rakentamattomille yritystonttialueille, jolloin kaavamerkinnän tulisi tämä mahdollistaa.

Palveluiden lisäämisen mahdollisuus saariston virkistysalueilla tulee huomioida kaavassa. Toimintoja laajennetaan virkistysalueille palvelemaan saaristoliikennettä, sekä omalla veneellä saapuvia ulkoilijoita. Toiminnoille alueita varattaessa tulee huomioida mahdollisuus ympärivuotiseen toimintaan saaristossa, sekä liikenteen että palveluiden osalta. Yleiskaavan tulee mahdollistaa lossiliikenne/silta Pentalan saareen. Meriuimarantojen laajentamis- ja kehittämismahdollisuudet tulee myös huomioida yleiskaavassa. Rannikon uimavesien laadun jatkuva heikkeneminen tulee huomioida ja

varautua rakentamaan ulkosaariin uimarantoja sekä mantereen satama-alueille ulkouima-altaita.

Yleiskaavan elinkeinonäkökulma

Elinvoiman tulosalue näkee hyvänä, että yleiskaavaratkaisussa varaudutaan ja luodaan edellytyksiä nopean kasvun skenaariolle ja että tavoitteena on luoda edellytyksiä kestäväälle kasvuille. Varautuminen kasvuun edellyttää, että ratkaisuja on mietitty myös elinkeinoelämän näkökulmasta, jotta esimerkiksi tavoite työpaikkamäärän kasvusta toteutuisi ja Espoo on tulevaisuudessakin houkutteleva paikka yrityksille. Elinkeinoelämän näkökulmasta kaupunkia tulisi kehittää niin, että se mahdollistaa tasapainoisen ja monipuolisen elinkeino- ja palvelurakenteen kehittämisen Espoon eri alueilla.

Kaavaluonnoksessa on positiivista, että tavoitteena on luoda monipuolisia palveluita, elinkeinoelämää ja asumista yhdistäviä alueita. On myös hyvä, että tavoitteena on mahdollistaa monipuolisen toimitilan kuten toimistojen, kaupan, palveluiden ja joissain tapauksissa tuotannon sijoittuminen saavutettavuudeltaan parhaimmille alueille kaupunkikeskuksiin, korkeakoulujen yhteyteen ja raideliikenteen solmukohtiin. Jo olemassa olevia työpaikka-alueita on pyritty monipuolistamaan ja kaavaluonnoksessa on huomioitu myös uusien alueiden rakentuminen. Kaavaluonnos herättää kuitenkin elinkeinoelämän näkökulmasta huolenaiheita liittyen kaavan yksityiskohtaisuuteen sekä alueiden merkintöjen tulkintaan ja siihen mitä erilaiset kaavamerkinnot mahdollistavat. On tärkeää, että yleiskaava mahdollistaa joustavuuden, eikä vahingossa rajaa turhaan ulos tai hankaloita elinkeino- ja liiketoiminnan kehittämistä.

Alla huomioita kaavamerkintöjen sisällöistä ja joustavuudesta:

- On hyvä, että kaavaluonnos mahdollistaa tiloja ympäristöhaittaa aiheuttamattomalle tuotannolle työpaikka-alueilla (TP). Jotta tietotyötä ja tuotantoa yhdistävän liiketoiminnan kehittäminen yrityksissä on mahdollista, tulee tarkastella mahdollistavatko myös muut alueet tämän tyyppisen korkean teknologian ja korkean jalostusasteen liiketoiminnan. Espoon innovaatioyhteisöjen erityispiirteisiin kuuluu tutkimuslähtöinen liiketoiminnan kehitys. Espoon innovaatioyhteisöstä syntyy startupeja, jotka jo alkuvaiheessa, ja erityisesti kasvaessaan, tarvitsevat tavanomaista toimitilaa rouheampaa tuotekehitys- ja tuotantotilaa. Tutkimuslähtöinen liiketoiminnan kehitys vaatii kaupunkiympäristöltä tietynlaisia elementtejä, kuten peruspalveluja ja tuotekehitystiloja. Korkean osaamisen työ lisää aina myös suorittavan työn tarvetta, jolloin tunnistettujen liiketoiminnan innovaatiokeskittymien (bio- ja kiertotalous Kiviruukissa, lääketeollisuus Koivu-Mankkaalla jne.) yhteyteen tarvitaan peruspalveluita (päivittäistavarakaupat, ravintolat yms.). Lisäksi tarvitaan tuotekehitystilaa (erikokoista hallitilaa

tms.), jotta yrityksillä on mahdollisuus toimia Espoossa, myös yrityksen kasvuvaiheessa ja toiminnan laajentuessa.

- Asumiseen pääsääntöisesti varatuille alueille (AK, A, AP) on kirjattu ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman elinkeinotoiminnan mahdollistaminen. Kaavamerkintään olisi hyvä täsmentää, mahdollistaako ympäristöhäiriötä aiheuttamaton elinkeinotoiminta myös ympäristöhaittaa aiheuttamattoman tuotantotilan vai rajaako tämä merkintä ulos esimerkiksi pienpanimotoiminnan ja urbaanin lähiruoka/ravintolatoiminnan, jossa yhdistyvät tuotanto- ja elinkeinotoiminta.
- Keskusta-alueita C1-C2 kehitetään kaavaluonnoksen mukaan monipuolisena, toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Elinvoiman tulosalue esittää, että C1- ja C2- merkinnät mahdollistaisivat myös ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta elinkeinotoimintaa, tuotantoa sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa, kuten yleiskaavan TP-kaavamerkintä nyt mahdollistaa.
- Otaniemen ja Keilaniemen alueiden yleiskaavassa esitettyjä C2- ja TP-alueita tulisi laajentaa, jotta alueilla voidaan toteuttaa monipuolista korkean teknologian ja jalostusasteen tutkimusta, tuotekehitystä ja tuotantoa myös nykyisellä PY-alueella, tai tarkentaa alueiden PY-merkintää siten että ko. toimintaa ei rajata pois. Alueelle on toteutettu hyvät raide- ja liikenneyhteydet tukemaan paitsi korkeakoulutusta, myös monipuolista ja nopeasti kehittyvää tiedepohjaista tutkimusta, tuotekehitystä ja niihin perustuvaa ja niitä tukevaa elinkeino- ja palvelutoimintaa.
- Niittykummun alueen palveluiden sekä elinkeino-, työpaikka- ja liiketoimintamahdollisuuksien varmistamiseksi C3-merkintä tulee laajentaa itään sisältäen nykyisen paloaseman tontin. Kaavamerkinnän muuttamista C2-alueeksi tulee harkita.

Kaavaluonnoksessa tilaa vaativa ja mahdollisesti ympäristöhäiriötä aiheuttava toiminta on ohjattu omille alueilleen suurten väylien läheisyyteen. Kaavaratkaisuissa on kuitenkin tärkeää huomioida kasvavan kaupungin tarpeet liittyen palveluiden ja elinkeinojen vaatimaan logistiikkaan sekä esimerkiksi varastotilaan. Logistiikkaan liittyvät ratkaisut on huomioitava myös muilla alueilla esimerkiksi kaupunkikeskustoissa (esim. päivittäistavarakaupan kuljetukset ja tavaratoimitukset), jotta alueet ovat houkuttelevia sijoittumis- ja investointikohteita yrityksille ja palveluille. Hyvät liikenneyhteydet edistävät myös työpaikka-alueiden houkuttelevuutta elinkeinoelämän näkökulmasta, kun myös työntekijöillä on sujuvat ja joustavat työmatkat. Hyvät liikenneyhteydet tarvitaan myös kaupunkikeskustoja kauempana oleville alueille, jotta työssäkäynti mahdollistetaan myös esim. tuotanto- ja varastotoimintaan varatuilla alueilla.

Monipuolisen ja sujuvan julkisen liikenteen kehittäminen on elinehto elinkeino- ja liiketoiminnan kasvuksi Espoossa. Erityisesti raideliikenteen

kehittäminen ja turvaaminen tulevaisuuden Espoossa edistää kaupungin houkuttelevuutta paitsi asuinrakentamiselle, myös yrityksille, uudelle liiketoiminnalle ja investointien suuntautumiseen Espooseen. Poikkiraideyhteydet ovat merkittävässä roolissa elinkeinotoiminnalle sekä henkilöstö- että asiakasnäkökulmasta Espoon kasvun takaamiseksi, sillä ne kytkevät kaupunkikeskukset, työpaikka-alueet ja eri asumisen alueet toisiinsa.

Työpaikka-alueiden houkuttelevuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta myös uudet tai kehittyvät työpaikka-alueet ovat yrityksille mielenkiintoisia sijoittumispaikkoja. Kaavaselostuksessa on mainittu, että työpaikka-alueiden jatkosuunnittelussa on tärkeää kiinnittää huomiota viihtyisän kävely- ja pyöräily-ympäristön syntymiseen. Tämän lisäksi tulee huomioida myös palvelujen saavutettavuus työpaikka-alueilla. Muut palvelut, hyvien kulkuyhteyksien lisäksi, luovat elinvoimaa työpaikka-alueille ja lisäävät houkuttelevuutta.

Espoon yleiskaava 2060 on yleispiirteinen ja osoittaa kaupungin tahtotilaa kaupunkikehityksen osalta. Koska kaava ei ratkaise suunnittelun tai toteuttamisen yksityiskohtia, vaan osoittaa kaupungin tahtotilaa kehittää kaupunkia tasapainoisesti, on tärkeää, että yleiskaava joustaa muuttuvien ja kehittyvien tarpeiden mukana. Lisäksi asemakaavoituksen rooli nousee tärkeäksi, kun kaupunkia kehitetään. Asemakaavoituksessa tulee huomioida myös elinkeinoelämän sekä kulttuurin ja liikunnan eri toimijoiden varhainen osallisuus alueiden kehittämisessä, jotta kaavoituksella tulee huomioitua laajasti yleiskaavassa määritelty suunta ja tahtotila. Vuoropuheluun kaupunkiympäristön, kaupungin elinkeino-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden sekä elinkeinoelämän kesken tulee kiinnittää erityisen paljon huomioita tulevaisuudessa, jotta kaupungin kestävä kasvu varmistetaan.

Mervi Heinaro
Elinvoimajohtaja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Liitteet

Tiedoksi

Essi Leino
Elina Kuusisto
Sakari Jäppinen

Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Allekirjoitettu asiakirja:

Kasvun ja oppimisen lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta, alue 800100.pdf

Allekirjoituksen liiteluettelo löytyy seuraavalta sivulta

Allekirjoittajat:

Nimi

HARRI KALEVI JUHANI RINTA-AHO

Allekirjoitustapa

Strong, BankID FI

Allekirjoituspäivä

2024-08-29 15:50

Tämä asiakirjapaketti sisältää:

- Etusivun (tämä sivu)
- Alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset asiakirjaan integroituna

Tämä tiedosto on digitaalisesti sinetöity.
Sinetöinti takaa tiedostoon sisältyvän
asiakirjan alkuperäisyyden.

Allekirjoituksessa liitteenä olevat asiakirjat:

Tämä asiakirjapaketti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset asiakirjaan integroituna

Tämä tiedosto on digitaalisesti sinetöity.
Sinetöinti takaa tiedostoon sisältyvän
asiakirjan alkuperäisyyden.

ALLEKIRJOITETTU ASIAKIRJA ALKAA SEURAAVALTA SIVULTA >

Essi Leino
Yleiskaavayksikkö
Kaupunkisuunnittelukeskus
Espoon kaupunki

Kasvun ja oppimisen lausunto Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta, alue 800100

Espoon kaupungin yleiskaavayksikkö on pyytänyt lausuntoa Espoon yleiskaava 2060 luonnoksesta 3.9.2024 mennessä.

Espoon yleiskaava 2060 on luonteeltaan aluevarauskaava. Se osoittaa kehityksen isot linjat. Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on varautua kaupungin kasvuun ja ohjata se kestävästi osaksi kaupunkirakennetta. Täydennysrakentaen kasvavassa kaupungissa palveluiden turvaaminen vaatii erityistä huomioita. Tästä syystä yleiskaavassa on varattu tilaa palveluverkon kehittämiseksi. Lausunto on ensimmäinen Kasvun ja oppimisen lausunto Yleiskaava 2060:sta.

Yleiskaavaan on merkitty julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY) isot yli 2 ha aluevaraukset. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää valittua esittämistapaa perusteltuna. Yli kahden hehtaarin varaus tarvitaan Kasvun ja oppimisen palveluista peruskouluille (ala- ja yläkoulut sekä yhtenäiset peruskoulut). Päiväkodeille riittää yleensä pienempi aluevaraus ja niiden tarvitsemat aluevaraukset on varmistettava tarkemmassa suunnittelussa siten, että aluetta ja sen tarvitsemia palveluita katsotaan kokonaisuutena esim. kaavarungon laatimisen yhteydessä. Lukiot voidaan sijoittaa hyvien liikenneyhteyksien varrelle esim. Yleiskaavan keskusta-alueelle (C-alue). Nuorisotilat voidaan sijoittaa suurien ylä- tai yhtenäisien peruskoulujen yhteyteen. Nykyisille kouluille ei yleiskaavaluonnoksessa ole osoitettu PY-aluevarausta siinä tapauksessa, että tontin pinta-ala jää alle 2 ha.

Yleiskaava on luonteeltaan yleispiirteinen ja osoittaa alueiden pääkäyttötarkoituksen. Yleiskaavakarttaa saatetaan kuitenkin lukea tarkkarajaisesti suunnittelun edetessä. Siitä syystä toimiala pyytää tarkentamaan PY-alueiden rajoja siten, että Kasvun ja oppimisen toimialan nykyiset toiminnot sisältyvät PY-aluevarausten sisään. PY-aluevarausten tulee sisältää nykyisen asemakaavan mukaiset tontit kenttineen sekä riittävät varaukset tuleville toiminnoille.

PY-aluevaraukset on tarkoitettu julkisille toiminnoille. Kasvun ja oppimisen palveluverkkoa kehitettäessä pyritään yhteishankkeiden toteuttamiseen, joissa saman katon alle sijoitetaan esimerkiksi perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja nuorisopalvelujen tilat. Palvelujen sijoittaminen samaan yhteyteen edistää eheää oppimispolkua. Aluevarausten osalta peruskoulun, päiväkodin ja nuorisotilan yhteinen kokonaisuus tarkoittaa riittävän suurta (vähintään

3,5 ha) varausta, jotta myöhemmin toteutettavassa hankkeessa voidaan varmistaa toimintojen mahtuminen alueelle kenttineen.

Jatkosuunnittelussa on varmistettava, että esitetyt uudet PY-aluevaraukset ovat rakentamiskelpoisia julkisen palvelun toiminnoille.

Yleiskaava 2060 -luonnoksen PY-aluerajauksia on tarkennettava jatkosuunnittelussa. PY-varauksien tulisi johdonmukaisesti kattaa myös koulun kentän alue kokonaisuudessaan silloin, kun kenttä rajautuu koulun tonttiin. Yleiskaavaluonnoksessa PY-aluevarausten läpi kulkevaksi on merkitty ulkoilureittejä, viheryhteyksiä, raiteita, pyöräliikenteen baana, metrolinja sekä raideliikenteen asemia. Toimiala pyytää varmistamaan, että edellä mainituille varauksille on riittävä tila PY-aluevarauksen ulkopuolella. Eri reittien toteuttaminen pitää olla realistisesti mahdollista ilman PY-aluevarausten pienentämistä toteuttamisvaiheessa. Erityisesti rakennetuilla alueilla eri toimintojen yhteensovittaminen on haastavaa ja tila vähäistä. Erityisen huolen toimiala esittää viheryhteyksien merkitsemisestä koulun kenttien läpi. Liikuntakentän läpi ei voi osoittaa viheryhteyksiä. Viheryhteyksille tulee varata riittävät reitit koulun alueen ulkopuolella, jotta molemmille toiminnoille varataan riittävät aluevaraukset. PY-alueet tulee osoittaa ensisijaisesti alueille, jotka eivät hankkeessa edellytä erillistä melusuojausta kuten meluaitoja, jotka nostavat myöhemmin rakennettavien hankkeiden kustannuksia.

Palveluvarausten riittävyys edellyttää, että aluevaraus on kokonaan käytettävissä ko. toimintoon, eikä siitä oteta osia esim. asuinrakentamiseen tai muun rakentamisen tarvitsemiin infraratkaisuihin. Esimerkiksi hulevesiratkaisut ja muuntamot pitää lähtökohtaisesti ratkaista PY-aluevarausten ulkopuolella ja näille toiminnoille varata riittävä tila. PY-aluevarausten alue ei voi sisältää suojelualueita, eikä muitakaan rakentamattomana säilytettäviä alueita, jotta palveluiden jatkosuunnittelulle jää riittävät mahdollisuudet suunnitella tarkoituksenmukainen palvelukokonaisuus.

Yleiskaava on osin oikeusvaikutteinen ja osin oikeusvaikutukseton, jolloin alueelle jää voimaan joko Yleiskaava 2060, Pohjois- ja Keski-Espoon kaava tai alueella voimassa oleva osayleiskaava. Kasvun ja oppimisen toimintojen osalta tämä tuo huolen eri kaavatasojen eritasaisuudesta. Tällä hetkellä asemakaavoitusvaiheessa Y-tontit eivät ole kaikilta osin toteutuneet osayleiskaavojen PY-varauksen mukaisesti, koska esimerkiksi sijainnit eivät ole olleet rakentamiskelpoisia tai alueille on toteutettu toimintoja, jotka pienentävät julkisten palveluiden toteuttamisalaa. Selostusosassa mainitaan, että niillä alueilla, joilla Espoon yleiskaava 2060 ei ole oikeusvaikutteinen, tämä koko kaupungin yleiskaava toimii ohjeellisena ja selvitysluonteisena suunnitelmana. Yleiskaavassa 2060 tulee varmistaa, että siinä osoitetut PY-aluevaraukset ohjaavat voimaan jäävien osayleiskaavojen ja Pohjois- ja keskiosien yleiskaavan osalta sitovasti jatkosuunnittelua julkisten palveluiden sijoittumisen ja palvelualueiden laajuuksien suhteen. Kasvun ja oppimisen edellyttämät PY-varaukset perustuvat laskennalliseen tarpeeseen ja palveluille tulee varata riittävä tila, jotta tulevaisuuden palveluverkon toteuttaminen ei vaarannu.

Lausunnossa aluevarausten riittävyttä arvioidaan Yleiskaava 2060 -luonnoksen mahdollistamaa asukasmäärää vasten. On selvää, että varausten määrä riippuu asuinrakentamisen määrästä ja jatkosuunnittelussa kaavaehdotuksen muuttuessa tulee myös PY-aluevaraukset ja niiden riittävyys tarkistaa. Jatkosuunnittelua on tehtävä edelleen yhdessä toimialat ylittävänä yhteistyönä jo tehtyä työtä tarkentaen.

Kaupunkitasoiset palvelut – lukiokoulutus

Kasvun ja oppimisen palveluverkkoperiaatteiden mukaisesti lukiokoulutusta on järkevää toteuttaa alueellisen palvelun sijaan kaupunkitasoisena palveluna. Vaikka lukio-opetus on kaupunkitasoinen palvelu, on perusteltua, että jokaisessa kaupunkikeskuksessa on vähintään yksi suomenkielinen lukio, sillä kaupunkikeskukset ovat väestöpohjaltaan niin suuria.

Lukion nykyiset sijainnit on esitetty osin PY-varauksina ja osin C-alueelle. Nykyisin Espoossa toimii 11 lukiota, joista yksi on ruotsinkielinen. Lukiot on sijoitettava esim. länsimetron ja raideliikenteen asemien tai pysäkkien läheisyyteen tai muiden hyvien julkisten yhteyksien varrelle.

Lukioiden opiskelijapaikkamäärää voidaan lisätä kehittämällä nykyisiä toimintoja. Yleiskaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on kuitenkin niin suuri, että palveluiden säilyttäminen nykyisellä tasollaan edellyttää noin 4–6 uuden yksikön perustamista vuoteen 2060 mennessä. Sopivia sijainteja on tutkittava jatkosuunnittelun yhteydessä huomioiden alueellinen tasapaino.

Lukioverkko painottuu tällä hetkellä metroradan varteen. Lukioverkkoa on kehitettävä junaradan varressa. Yleiskaavan jatkotyöskentelyssä ja tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava mm. Leppävaaran koulukampuksen kehittäminen, mahdollisuudet Espoon keskuksen lukiopaikkojen lisäämiseen, nykyisten toimintojen kehittäminen ja opiskelijapaikkamäärän kasvattaminen. Uusia yksiköitä on tutkittava osana laajempien alueiden kehittämistä esimerkiksi Pohjois-Espooseen.

PY-varausta edellyttävät alueelliset ja lähipalvelut – Perusopetuksen palveluverkko

Yleiskaavalausunto koskee sekä suomenkielistä että ruotsinkielistä palveluverkkoa. Nykyiset palveluverkot ovat muodostuneet pitkän ajan kuluessa. Tämänhetkinen palveluverkko kattaa noin 80 yksikköä, joista suurin osa ylittää aluevarauksena 2 ha alueen.

Yleiskaavalla on turvattava nykyisen palveluverkon riittävyys, sen kehittäminen sekä riittävät aluevaraukset uusille palveluille täydentyvillä sekä uusilla asuinrakentamisen alueilla. Aluevarauksia on arvioitu yleiskaavan ja toteutumattoman kaavapotentialin mahdollistaman uusien asukkaiden palveluntarpeen riittävydellä.

Yleiskaavassa 2060 tulee varautua tulevaisuuden ennakoimattomiin palvelutarpeisiin myös PY-aluevarauksilla, joille ei ole nykyisin tiedossa

vielä hankkeita. Suunnittelussa tulee huomioida, että PY-varausten riittävyyttä on tutkittu juuri tätä kaavaratkaisua vasten. Kaavaratkaisun muuttuessa saattaa muuttua myös Kasvun ja oppimisen palveluntarve.

Itä-Leppävaara

Perusopetuksen palveluverkko jaetaan Itä- ja Länsi-Leppävaaran palvelualueisiin. Itä-Leppävaaran alue kattaa Kanta-Leppävaaran alueen (tilastoalue 1.1).

Itä-Leppävaaran alueen asemakaavoitettujen rakentamiskelpoisten Y-tonttien osalta tilanne on haastava eikä kata nykyistenkään asukkaiden palveluntarvetta. Nykyisten koulutonttien osalta PY-aluevaraukset tulee esittää kartalla siten, että PY-aluevarausalue kattaa vähintään nykyisen asemakaavanmukaisen tontin ja siihen liittyvän liikuntakentän alueen.

Nykyisistä kouluista Lintulaakson koulu puuttuu PY-aluevarauksista kokonaan ja tulee jatkossa esittää kartalla siten, että alue kattaa myös nykyisen kentän alueen.

Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt kahta PY-aluevarausta Itä-Leppävaaraan. Toinen tarvitaan hyvien yhteyksien varrelle Pohjoiseen Uusmäkeen asuinalueen kehittyessä. Jatkosuunnittelussa on tutkittava, että esitetty PY-varaus on rakentamiskelpoinen, pinta-alaltaan riittävä ja yhtenäinen. PY-varausalueen läpi ei voi esittää muita varauksia kuten katuyhteyksiä ym.

Säterinalueella etelässä sijaitsee Leppävaaran ainoa suuri rakentamaton Y-tontti (51188). PY-varaus ei noudata asemakaavan Y-tontin rajoja, vaan PY-aluevarauksen alle jää mm. asuintaloja. Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt, että alueella tulee säilyä iso Y-tonttivaraus tulevaisuuden hankkeille. PY-aluevaraus tulee esittää siten, että tarve voidaan toteuttaa tulevaisuudessa huomioiden rakentamisen reunaehdot.

Leppävaaran keskustan koulukampus (nykyinen kortteli 51153) on suunnitteilla ja sinne on haettu asemakaavanmuutos, jossa mahdollistetaan myös Leppävaaran lukion toiminta.

Perkkaan koulu on esitetty osana suurempaa PY-aluevarausta. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää tarkistamaan alueen rajauksia siten, että Perkkaan asukaspuisto on osa PY-aluevarausta eikä osana A-aluetta. Vaikka asukaspuistoja esitetään Yleiskaava 2060-luonnoksessa osana laajempia yleiskaavan alueita, Perkkaan kohdalla voi karttaa tulkita siten, että asumisen alueita laajennettaisiin asukaspuiston päälle.

Länsi-Leppävaara

Länsi-Leppävaaran oppilasalue kattaa Läntisen Leppävaaran tilastoalueet sillä poikkeuksella, että tilastoalue 152 käsitellään osana Keski-Espoon palveluverkkoa.

Yleiskaava mahdollistaa merkittävän määrän uusia perusopetusikäisiä kaava-alueelle. Suurin osa sijoittuu Keran uudelle asuinalueelle.

Yleiskaava, asemakaavat ja nyt jo käynnistynyt rakentaminen edellyttävät vähintään kolmea uutta kouluvarausta Läntisen Leppävaaran alueelle, jotka Kasvun ja oppimisen toimialan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella on esitetty Turuntien eteläpuolelle. Koulujen yhteyteen on ollut tavoitteena toteuttaa myös päiväkotia. Oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa PY-varauksia on alun perin ollut kolme, joista vahva asemakaava on Keran keskustakoululla ja päiväkodilla.

Osayleiskaavassa esitetyn Karaniityn PY-alueen toteuttamista rajaavat mm. luontoarvot. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että yleiskaavassa osoitettu PY-varaus Kutojantielle ohjaa myös tarkempaa suunnittelua ja että PY-aluevaraus tutkitaan sellaiseksi, ettei se sijaitse esimerkiksi melu- tai pienhiukkasalueella. Jokaista koulua palvelemaan tulee osoittaa alueelle liikuntakenttä, joka rajautuessaan koulun tonttiin tulee esittää PY-aluevarauksen osana. Jos Keran alueelle ei esitetä riittäviä aluevarauksia koulutonteille ja liikuntakentille, on vaarana, että tulevaisuuden koulupalveluita ei pystytä järjestämään alueella.

Länsi-Leppävaaran Turuntien pohjoispuoliselle alueelle on osoitettu jonkin verran asukasmäärän kasvua alueen tiivistyessä. Nykyisten toimintojen PY-aluevarausalueet on osoitettava riittävinä, jotta toimintoja ja oppilasmääriä voidaan kehittää tulevaisuudessa. Jatkosuunnittelussa tulee varmistua, että erilaiset reitti ym. varauksille on riittävä tila PY-aluevarausten ulkopuolella.

Suur-Tapiola

Yleiskaava mahdollistaa merkittävän määrän uusia perusopetusikäisiä Tapiolan suuralueella. Yleiskaavan mahdollistamasta uusista asukkaista suurin osa kohdistuu Otaniemeen ja merkittävä määrä metrokäytävälle ja sen pohjoispuolelle.

Otaniemessä toimii tällä hetkellä Kivimiehen koulu, jossa on toistaiseksi tilakapasiteettia vastaanottamaan alakouluikäisten määrän kasvua lähivuosina. Kapasiteetti ei kuitenkaan riitä vastaanottamaan koko Otaniemen eikä Keilaniemen yleiskaavan mahdollistamaa asukasmäärän kasvua. Alueen jatkosuunnittelussa on Kasvun ja oppimisen kanssa etsittävä uusia sijainteja julkisten palveluiden aluevarauksille asumisen painopisteiden mukaisesti. Kasvun ja oppimisen toimiala esittää erityisen huolen Keilaniemen palveluvarausten puuttumisesta, vaikka alueelle on suunniteltu merkittävä määrä uutta asuinrakentamista.

Jatkosuunnittelussa on huomioitava koulujen tarve liikuntakentille, sillä jo nykyiseltä Kivimiehen koululta puuttuu liikuntakenttä.

Asukasmäärät nousevat erityisesti metrokäytävän varrella Tapiolasta Niittykumpuun. Alueen koulut eivät riitä vastaanottamaan koko kasvua, vaan yleiskaavassa pitää huomioida mahdollisuus oppilaspaikkojen lisäämiseen sekä nykyisiä yksiköitä kehittämällä sekä uusia yksiköitä perustamalla.

Asukasmäärän kasvaessa erityisesti yläkoulupaikat jäävät riittämättömiksi alueella. Vaihtoehtoisiksi tässä vaiheessa on tunnistettu mm. Jousenkaaren nykyisen koulun laajentaminen yläkouluksi, Mankkaan koulun laajentaminen, Uusikummun laajentaminen ja/tai erillinen yläkoulurakennus Niittykummun alueelle. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää tärkeänä, että PY-aluevaraus kattaa Jousenkaaren nykyisen Y-tontin ja riittävän varauksen mahdolliselle laajennukselle siten, että Espoon eteläosien yleiskaavassa osoitetulle PY-aluevarauksen päälle ei tältä osin osoiteta asuinrakentamista.

Yleiskaava 2060-luonnoksessa on esitetty nykyisen vain osin rakennetun Y-tontin alue Pohjois-Tapiolassa. Varaus on tärkeä tulevaisuuden hankkeille asukasmäärien kasvaessa ja tulee säästää Kasvun ja oppimisen palveluille. PY-varaus on esitetty myös keskeneräisen asemakaavan perusteella Taavinkylän koulun viereen Nygrannakseen. Varaus on tärkeä ja palvelee myöhemmin kehittyvää Nygrannaksen asuinalueita. Yleiskaavan PY-varauksen tulee kattaa myös nykyisen Taavinkylän koulun alue kenttineen. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää tarkentamaan aluerajausta tontin osalta, sillä asumisen alueita ei tule osoittaa PY-varauksen alueelle.

Matinkylä-Olari

Matinkylä-Olari on erityisesti Suurpellon osalta ollut nopeimmin kasvavia alueita Espoossa, mikä on haastanut palveluverkon riittävyyttä. Perusopetuksen palveluverkko on merkittävä yleiskaavakartalle siltä osin, kun ne ylittävät 2 ha. Nykyisten toiminnot ja niiden kehittäminen on turvattava yleiskaavassa.

Merkittävin osa kasvusta sijoittuu Suurpellon alueelle. Nykyinen Opinmäki ja mahdollinen Olarin koulun laajennus eivät tule riittämään asukasmäärien kasvaessa. Suurpellon puolelle on osoitettu uusi PY-varaus tulevien asukkaiden tarpeisiin. Alueella on käynnissä maankäytön tarkastelu, jonka tavoitteena on esittää riittävät varaukset koulun ja päiväkodin sekä liikunnan tarpeisiin. Liikuntapuistoa käytetään Kasvun ja oppimisen palveluille sekä Pohjoisen Opinmäen että Nygrannaksen puolelta. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää, että yleiskaavan jatkosuunnittelussa huomioidaan käynnissä oleva kaavarunkotyö.

Olarin nykyisen keskustan alue on jo rakentunut, eikä sinne kohdistu suuria muutospaineita ja Kasvun ja oppimisen toimiala pitää nykyisiä PY-varauksia riittävinä. Kasvupaineita on kuitenkin Holmanpuiston puolella, jossa on käynnistymässä maankäytön tarkastelu. Yleiskaavassa esitetään PY-aluevaraukset sekä Friisilän koulun että Holmanpuiston alueille. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää tätä perusteltuna, koska alueen asukasmäärät ja suunnittelu ovat vielä kesken. Päätökset raideliikenteen linjauksista vaikuttavat merkittävästi alueen kasvutavoitteisiin. Holmanpuiston osalta Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää jatkosuunnittelussa huomioimaan Kasvun ja oppimisen ja Elinvoiman tavoitteet PY-aluevaraukselle siten, että voidaan varmistua PY-aluevarauksen rakentamiskelpoisuudesta, varauksen riittävydestä sekä koulun ja päiväkodin että liikunnan tarpeisiin. PY-

aluevarausta tarvitaan sekä Holmanpuiston koululle, päiväkodille että liikuntavarauksille, joiden toteuttaminen yhdessä luo synergiaetuja.

Alueella on käynnissä asemakaavanmuutokset Mattlidenin ja Olarin kouluille. Kasvun ja oppimisen toimiala huomauttaa, että asuinrakentamista on Mattlidenin osalta jo nyt toteutettu merkittävästi Espoon eteläosien yleiskaavan osoittamalle PY-aluevaraukselle. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää kuitenkin perusteltuna, ettei PY-aluevarausta osoiteta alueelle, joka ei melu- ja hiukkasarvojen vuoksi sovellu herkille toiminnoille ja varataan käynnissä olevassa asemakaavoituksessa asuinrakentamiselle.

Nykyisen Y-tonttitilanteen riittämättömyyden vuoksi Olarin koulun laajennukselle on haettu kaavamuutosta. Kasvun ja oppimisen toimiala esittää, että kaikki koulun toiminnot esitetään yleiskaavakartalla PY-aluevarauksena jatkosuunnittelussa, joka tarkentuu asemakaavoituksen edistyessä.

Espoonlahti

Yleiskaava mahdollistaa merkittävän kasvun Suur-Espoonlahden alueelle, mikä tarkoittaa merkittävää määrää uusia PY-varauksia alueelle. Laskennallisesti oppilasmäärä edellyttäisi 7 uutta peruskoulua.

Suuri osa kasvusta kohdistuu Kaitaan ja Finnoon jo käynnissä oleville uusille asuinalueille. Finnoo-Kaitaa osayleiskaavassa alueelle on tehty kaksi PY-varausta tulevien asukkaiden tarpeisiin. Molemmat varaukset ovat välttämättömiä vastaamaan tulevaan kasvuun ja tarvitaan täysimääräisinä Kasvun ja oppimisen toiminnoille, vaikka palveluverkon tasapainoisuuden vuoksi ensimmäisenä pyritään toteuttamaan itäisempi PY-aluevaraus, Finnoonkartanon yhtenäinen peruskoulu, päiväkoti ja nuorisotila.

Espoonlahden ja Kivenlahden alueille yleiskaava mahdollistaa merkittävästi täydennysrakentamista, laskennallisesti jopa kahden yhtenäisen peruskoulun verran. Alueelle ei kuitenkaan ole esitetty uusia PY-varauksia, mikä voi johtaa riittämättömään kouluverkkoon. Yleiskaavan PY-aluevaraukset urheilupuistossa mahdollistavat sen, että alueen nykyisiä toimintoja voidaan kehittää ja tutkia mahdolliset laajennusvarat Espoonlahden urheilupuiston alueella, jossa sijaitsevat Laurinlahden koulun käytössä oleva Rehtorintien kiinteistö, Espoonlahden yläkoulu ja lukio sekä ruotsinkieliset Storängens skolanin ala- ja yläkoulut. Alueen PY-aluevarausten riittävyttä ja tulevaisuuden toimintojen tutkimista on jatkettava yhteistyössä Kasvun ja oppimisen kanssa, jotta ehdotusvaiheeseen mennessä voidaan varmistua PY-aluevarausten riittävydestä kasvavalla alueella.

Suur-Espoonlahden Länsiväylän pohjoispuolelle ennustetaan kasvua, joka vastaa kolmen uuden yksikön perustamista. Osa kasvusta voidaan vastaanottaa kehittämällä nykyisiä toimintoja.

Uudelle Kiviruukin alueelle on esitetty PY-varaus, joka alueen kasvaessa on välttämätöntä toteuttaa suurena yhtenäisenä

peruskouluna ja päiväkotina. Nöykkiössä sijaitsevalla PY-aluevarauksella on tunnistettu jo nyt merkittäviä kehittämistarpeita ja tavoitteena on lisätä oppilaspaikkoja erityisesti yläkoulutarpeisiin. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää tarkistamaan Nöykkiöön sijoittuvan PY-aluevarauksen rajoja siten, että aluevaraus on riittävä ja kattaa Kasvun ja oppimisen nykyiset sekä laajennustarpeet. Vaikka C-aluemerkintä ei estä koulutoimintojen kehittämistä, PY-merkintä ohjaa kehittämään koko aluetta nimenomaan julkisten palveluiden alueena. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää hyvänä, että kehittyvälle alueelle on osoitettu PY-varauksia, vaikka niiden toiminnoista ei ole vielä suunnitelmia.

Yleiskaavan mahdollistaa raidelinjauksen ja asutusta Latokasken alueelle merkittävästi siten, että palveluntarve kasvaa merkittävästi. Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt uutta PY-varausta tulevaisuuden tarpeisiin ja se on esitetty kaavakartalla Kukkumäkeen. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää jatkosuunnittelussa tarkentamaan suunnittelua riittävästi siten, että PY-aluevarauksen riittävyys ja rakentamiskelpoisuus tutkitaan. Kaavakartalla PY-aluevarauksen vierestä näyttää kulkevan voimalinja. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää huomioimaan, että Säteilyturvakeskus suosittaa, ettei kouluja ja päiväkoteja sijoiteta voimajohtolinjojen lähelle.

Kauklahti

Yleiskaava mahdollistaa perusopetusikäisten määrän merkittävän kasvun Suur-Kauklahden alueella. Kasvu kohdistuu merkittävästi Kauklahden keskustaan sekä Kurttilan ja Vanttilan alueille. Perusopetusikäisten määrän kasvu toteutuessaan edellyttäisi jopa kolmea uutta yhtenäistä peruskoulua.

Yleiskaavassa on esitetty PY-varaukset nykyisille toiminnoille. Alueen eteläosaan ollaan rakentamassa Kurttilan koulua olemassa olevalle asemakaavoitetulle Y-tontille, joka yleiskaavaluonnoksessa on esitetty PY-aluevarauksena. Kauklahden kasvavalla alueella nykyiset asemakaavoitetut Y-tontit eivät riitä vastaanottamaan tulevaisuuden kasvua, vaan toimintoja on kehitettävä olemassa olevilla alueilla. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää hyvänä, että Kauklahden PY-varaukset mahdollistavat tulevan kehittämisen. Erityisesti Vanttilan koulun ja päiväkodin toimintoja on suunniteltu kehitettävän tulevaisuudessa.

Kasvun ja oppimisen toimiala on pyytänyt lisäämään uuden PY-varauksen alueelle. Varaus toteutuu Kauklahden pohjoispuolella. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää jatkosuunnittelussa varmistumaan, että PY-varaus on riittävä ja toteuttamiskelpoinen, jotta voidaan varmistua alueen palvelukapasiteetin riittävydestä.

Kauklahden osalta Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää vielä tarkentamaan PY-aluevarausten riittävyyden suunnittelun tarkentuessa, jotta palveluvarausten riittävyys voidaan varmistaa.

Vanha Espoo

Yleiskaava mahdollistaa merkittävää kasvua ja kokonaisia uusia asuinalueita Vanhan Espoon suuralueelle. Merkittävä osa kasvusta sijoittuu Espoon keskuksen alueelle, jossa tällä hetkellä ei ole vapaana riittävän suuria asemakaavoitettuja Y-tontteja uusille kouluille ja päiväkodeille. Osa kasvusta voidaan vastaanottaa alueen nykyisissä alakouluissa. Yläkoulujen osalta vastaavaa mahdollisuutta ei ole. Kasvun ja oppimisen toimiala onkin esittänyt uutta PY-varausta alueelle, joka kartalla on esitetty Kaupunginkallion alueelle. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että PY-varaus on riittävä ja rakentamiskelpoinen. Kasvun ja oppimisen toimiala huomauttaa myös, että kyseinen varaus on hyvin riippuvainen viereisten asuinalueiden kehittymisestä. Jos Espoon keskuksen radan pohjoispuolinen osa kehittyy voimakkaasti, mutta etelä ei, niin PY-aluevaraus ei sijaintinsa puolesta mahdollista palveluverkon tasapainoista kehittämistä.

Espoon keskuksen alueella on hyvin vähän uusia sijainteja, jotka mahdollistavat julkista rakentamista. Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt uutena investointina Saarnilaakson laajentamista. Yleiskaavassa tämä tulee huomioida riittävän suurena PY-varauksena ja siten, että mahdollinen raideliikenteen varaus ei saa estää tontin tulevaa kehittämistä.

Nykyisien asemakaavoitettujen Y-tonttien puitteissa koulupalvelujen kehittäminen Espoon keskuksen alueella on hyvin rajoitettua. Kasvun ja oppimisen toimiala toteaa kantanaan, että PY-varaus, jolla nykyään on toisen asteen koulutuspalveluja mm. Omnia tulee jatkossakin säilyttää julkisten palveluiden alueena, vaikka toisen asteen koulutuspalvelut siirtyisivät alueelta muualle. Aluetta ei saa jatkosuunnittelussa muuttaa asumisen alueeksi, sillä Espoon keskuksessa ei ole riittävästi sijainteja julkisten palveluiden toiminnoille.

Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää lisäämään PY-aluevarauksen Lagstadin koulun ja Lakelan päiväkodin alueille yhdenmukaisuuden vuoksi. Alueet muodostavat yhdessä yli 2ha kokonaisuuden, mitä on pidetty rajana PY-varauksissa.

Järvenperän oppilasalue poikkeaa suuraluejaottelusta siten, että alue 152 kuuluu oppilaaksiottoalueena ja maantieteellisesti Keski-Espoon alueeseen. Kehä III eteläpuolisella alueella on nykyisellään kolme koulua, jotka on esitetty PY-varauksina alueella. Yleiskaava mahdollistaa uusia asukkaita, joita nykyinen palveluverkko ei pysty vastaanottamaan. Jatkosuunnittelussa tulee tarkistaa PY-aluevarausten riittävyys osana Pohjois-Espoon palveluverkkoa.

Yleiskaava mahdollistaa kaksi uutta asuinalueita Histaan ja Myntinmäkeen. Kasvun ja oppimisen toimiala on suunnittelun kaikilla tasoilla tuonut ilmi, että Myntinmäen kehittyessä alueelle tulee esittää PY-aluevaraus uudelle yhtenäiselle peruskoululle ja päiväkodille eikä alue voi tukeutua koulupalveluihinsa muihin alueisiin. Yleiskaavassa ei ole esitetty lainkaan PY-varauksia, vaikka Myntinmäen osalta yleiskaava 2060 tuottaa vahvistuessaan lainvoimaisen yleiskaavan.

Kasvun ja oppimisen toimiala toteaa kantanaan, että PY-varaus tulee tutkia ja esittää yleiskaavan kaavaehdotuksessa.

Selostusosassa mainitaan, että Espoon Pohjois- ja Keskiosien yleiskaava on 2060 osalta oikeusvaikutukseton. Histan alue osuu oikeusvaikutuksettomalle alueelle. Yleiskaavaluonnoksessa eikä lainvoimaisessa Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavassa ole esitetty PY-aluevarauksia Histan alueelle. Selostuksessa todetaan, että uudessa yleiskaavassa on kuvattu erilaisten palvelualueiden sijoittumista Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa (POKE) tarkemmin.

Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt, että palveluntarpeen kattamiseksi alue edellyttää kahta uutta koulua, josta toisen tulisi sijaita siten, että se voi vastaanottaa oppilaita laajemmalla alueella keskustan alueen ulkopuolelta. Tällöin sen toteuttaminen ei myöskään ole kiinni Histan keskustan kehitymisestä. Näitä varauksia ei ole esitetty Yleiskaava 2060 -luonnoksessa. Kasvun ja oppimisen toimiala huomauttaa, että koko Karhusuon koulun pohjoispuoliselle alueelle ei ole esitetty PY-aluevarauksia, vaikka Karhusuon koulu ei missään tapauksessa voi ottaa vastaan yleiskaavan mahdollistamaa oppilasmäärää.

Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt PY-aluevarauksen säilymistä Keski-Espoossa Kunnarlassa. PY-varaus on esitetty kartalla ja mahdollistaa oppilasmäärien kasvua alueella. Jatkosuunnittelussa tulee varmistua varauksen riittävydestä ja rakennuskelpoisuudesta.

Pohjois-Espoo

Pohjois-Espoossa on voimassa Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaava, joka mahdollistaa merkittävän määrän uusia asukkaita. Kasvun ja oppimisen toimiala on esittänyt, että palveluntarpeen lisääntyessä alueelle tarvitaan kaksi uutta koulutonttia, joista toinen sijaitsee Viiskorvessa ja toinen Perusmäessä. PY-varaukset on esitetty kartalla.

Jatkosuunnittelussa PY-aluevarauksia on tarkennettava siten, että varausalueet vastaavat asemakaavoituksessa ja kaavarunkotyöskentelyssä tarkentuvia alueita.

Nykyiset PY-varaukset esitetään yleiskaavakartalla siltä osin kuin tonttien koko ylittää 2 ha. Kasvun ja oppimisen toimiala pitää rajausta yleiskaavan yleispiirteisyys huomioiden perusteltuna.

Varhaiskasvatuksen palvelut

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeita ei kaavan yleispiirteisyys vuoksi ole merkitty kaavakartalle, mutta uusien ala- ja yhtenäiskoulujen yhteyteen toteutetaan lähtökohtaisesti myös päiväkotit, mikä tulee huomioida koulujen PY-varauksissa.

Yleiskaavan mahdollistama asukasmäärän kasvu tarkoittaa tarvetta merkittävälle määrälle uusia päiväkoteja vuoteen 2060 mennessä.

Riittävien palveluiden turvaamiseksi on välttämätöntä varmistaa maankäytön jatkosuunnittelussa ja asemakaavoituksessa riittävät ja toteuttamiskelpoiset kaavavaraukset uusille päiväkodeille. Tällä hetkellä monilla alueilla ei ole päiväkodeille soveltuvia vapaita tontteja, vaikka palveluverkko on riittämätön jo nykytilanteessa.

Kasvun ja oppimisen palveluverkkoperiaatteiden mukaisesti uusien kunnallisten päiväkotien tavoiteko on 8- tai 10-ryhmää. Verrattuna nykyiseen varhaiskasvatuksen palveluverkkoon, nähtävillä olevan kaavaratkaisun mahdollistama väestönkasvu tarkoittaisi uusia 8 ryhmäisiä päiväkoteja vuoteen 2060 mennessä seuraavasti:

Leppävaara	15
Tapiola	12
Matinkylä	6
Espoonlahti	34
Kauklahti	15
Vanha Espoo	24
Pohjois-Espoo	10
Yhteensä	116

Kaavavaraukset tulisi ensisijaisesti toteuttaa omina Y-tontteina, mikä antaa joustoa hankkeiden toteutustapaan ja aikatauluun. Varhaiskasvatuksen kunnallista palveluverkkoa täydentävät yksityiset päiväkodit ja muut varhaiskasvatusmuodot, joiden lisääminen tavoitteiden mukaisesti tulee myös mahdollistaa kaavoituksessa. Y-tonttien lisäksi pienempien yksityisten päiväkotien toteutumista tulee mahdollistaa myös asunto- tai toimitilarakentamisen yhteyteen.

Harri Rinta-aho
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Liitteet

Tiedoksi

